

ПОЛИТИКИНИ

10

динара

БРОЈ

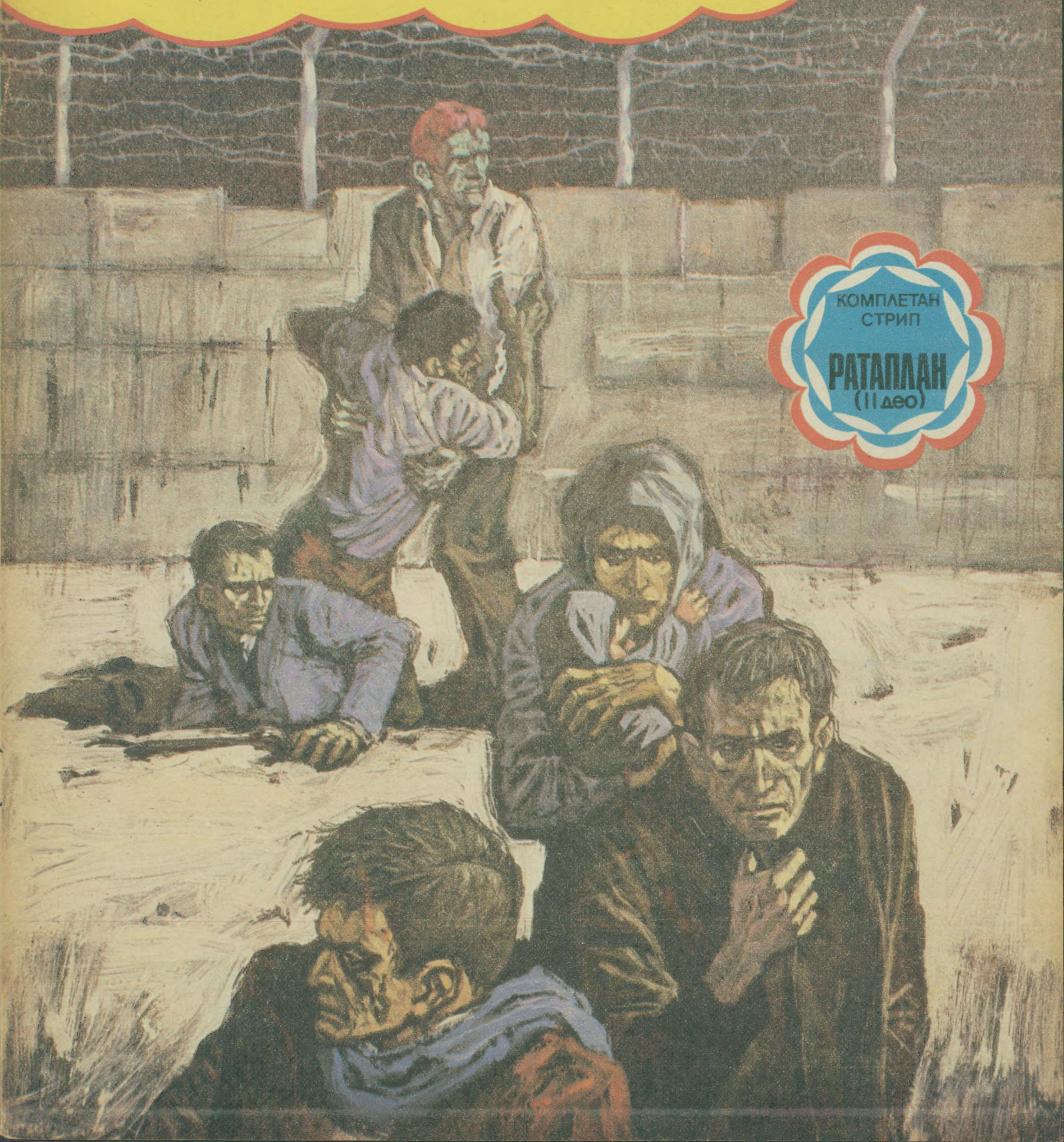
1494

ЗАБАВНИК

15.8.1980. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLI

КОМПЛЕТАН
СТРИП

РАТАПЛАН
(II део)

Риплеј Веровати или не!

ЛЕДЕНИ ВРЕГОВИ

ОБЕЛЕЖАВАЈУ СЕ ПОМОЋУ СТРЕЛА,
НА ЧИЈИМ ВРХОВИМА СЕ НАЛАЗЕ
КАПСУЛЕ СА НЕРАСТВОРИВОМ
БОЈОМ, КАКО БИ СЕ ЛАКШЕ
ПРАТИЛО ЊИХОВО КРЕТАЊЕ.

БИЛ РОЏЕРС

ВИШЕСТРУКИ
ПОБЕДНИК БОСТОНСКОГ
МАРАТОНА (САД)
НЕДЕЉНО
ПРЕТРЧИ ОКО
210, А ПРЕД ВЕЛИКА
ТАКМИЧЕЊА И
ВИШЕ ОД
320
КИЛОМЕТАРА.

ЏИТОВЕ ГРБАВЦЕ

ПОНЕКАД ПРЕКРИВАЈУ РАЗНЕ
ШКОЉКЕ, ЛОПАРИ, МОРСKE ТРАВЕ,
ГЛИСТЕ, ЉУСКАРИ И ДРУГИ ПАРА-
ЗИТИ. ДА БИ СЕ ОСЛОБОДИЛИ
НАПАСТИ, КИТОВИ ИЗВОДЕ РАЗНЕ
СКОКОВЕ ИЛИ СЕ ЦЕШУ О СТЕЊЕ.

СТАТУА КОЊА

ИЗРАЂЕНА ОД ВЕШТО ОБЛИКОВАНОГ
УКРАСНОГ ШИВЉА У ПАРКУ ЈЕДНОГ
ХОТЕЛА НА ФИЛИПИНИМА, УПРЕГНУТА
ЈЕ У ПРАВЕ ДВОКОЛИЦЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

- Земља посматрана са Ме-
сеца изгледа тридесет пута ве-
ћа него што је то Месец када
се гледа са Земље.

- један винарски подрум из
Аустралије одлучио је да почне
да пакује и продаје вино у
конзервама. Винари су закључи-
ли да је оваква амбалажа јев-
тинија, али и практичнија за
превоз и складиштење.

- са врха вулкана Ирасу у
Костарики, при доброј видљи-
вости, сасвим лепо се могу ви-
дети и Атлантски и Тихи оке-
ан.

- Британац Кон Пил, који је
тежак више од 160 килограма,
одлучио је да „дотера“ линију
па је зато по свим ресторани-
ма у своме градићу окачио
напис са молбом да га келне-
ри не услуже ако случајно за-
тражи нешто да поједе.

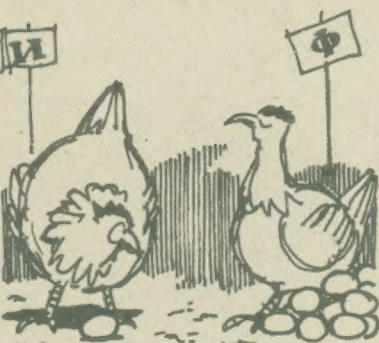

- два енглеска истраживача
недавно су испод песковитог
слоја земљишта у области Вилд
открили богато налазиште рим-
ског кованог новца. Ископано
је више од 56 хиљада приме-
рака, а њихова вредност се про-
цењује на око 480 милиона ди-
нара.

- највеће дрвеће на свету рас-
те у јужном делу Аустралије
и припада породици еукалип-
туса. Ова стабла достижу ви-
сину од око 150 метара. Изра-
чунато је да под повољним у-
словима, у року од 4 године,
ови еукалиптуси могу да по-
расту 12 метара, односно 25
сантиметара годишње.

- у потрази за храном, кртица
копа земљу око пет сантимера-
ра испод површине. Када се
наједе, одмах заспи, али се
буди на скоро сваких шест са-
ти и ако одмах нешто не улови.
малакше од глади. У стању је
да дневно поједе толику коли-
чину хране која је два пута
већа од њене тежине.

- недавна истраживања пока-
зала су да италијанске кокош-
ке годишње снесу просечно око
82 килограма јаја. То је веома
забринуло италијанске произ-
вођаче јаја јер се у поређењу
са данским и немачким ниси-
љама, које дају од 140 до 152
килограма јаја, показало да су
италијанске коке прилично ле-
ње.

КО ДА

ВИШЕ

ДАМА С МАРСА

Славни француски импресионист Винсент Ван Гог — који је једва успевао да набави сликарско платно и боје — продао је за живота једну једину слику и то за свега 400 франака (око 3.000 нових динара).

Средином маја ове године његова слика „Песников врт у Арлу“ достигла је на аукцији у продајној галерији „Кристи“ у Њујорку цену од 5.200.000 долара (140 милиона динара), то јест други највећи износ

љеном, слика енглеског мајстора из 19. века Вилхелма Тернера, продата је на јавном надметању у њујоршкој фирми „Содеби“ за 6.400.000 долара (173 милиона динара), што представља рекорд свих времена у трговини сликама.

Купац Тернерове слике заступао је, како се касније сазнало, извесну Амалију Лакроз де Фортабат, удовицу аргентинског фабриканта цемента, исту о-

Удовица аргентинског краља цемента купила је на лицитацијама маја ове године три чувене слике направивши пазар у износу од преко 12 милиона долара, односно 324 милиона динара.

„Песниковог врта у Арлу“ није, дакле, било ничег загонетног. То је прилично необично, пошто имућни купци по правилу желе да остану непознати, попут једне тајанствене жене у белом која се безуспешно надметала за Ван Гогово дело. На питање ко је, узвратила је: „Марсовац.“

Један од оних који нису могли да сакрију своје име чак и да су хтели био је индустријалац аутомобила Хенри Форд II који је током две грозничаве недеље у две највеће продајне галерије у Њујорку — код „Кристија“ и „Содебија“ — продао десет дела импресиониста и савремених сликара за 18 милиона долара (готово пола милијарде динара), укључујући и Ван Гогово платно, уз неодређено објашњење да слике продаје зато што „мења стил живота“.

Међу познатим личностима које су изложиле слике јавном надметању био је и певач Енди Вилјамс који је продао збирку савремених аутора. Међу онима који нису ништа куповали или продавали налазила се и Пикасова кћерка Палома. Она је имала прилику да види и чује како јапански трговац Сусуму Јамамото купује слику њеног оца „Акробат скрштених руку“ за један мањи музеј у Токију.

УДАРАЦ МАЉЕМ

Током две недеље у мају „Кристи“ и „Содеби“ одиграле су оним отужним сладуњавим мирисом који потиче од мешавине врхунске уметности, познатих личности, обиља новца, говоркања и скандала. Недостајале су само две важне околности: да у нечијем подруму буде откривено незнано ремек-дело и да неки пуки сиромаш преко ноћи постане богаташ.

Једно је сигурно: куће „Содеби“ и „Кристи“ зарадиле су силан новац — сваких пет минута надметања обаран је понеки рекорд.

За овако вртоглаву продају чувених слика постоје углавном три разлога. Први је инфлација — због пада вредности новца многим се чини паметнијим да купују умет-

ничка дела чија вредност расте из године у годину. Даље, неке од слика биле су неуобичајено високог квалитета. И треће, све је мање заиста врхунских

Пол Сезан: „Сељак у плавој кошуљи“. Ова слика из каснијег периода стварања француског импресионисте сада припада Музеју Кимбел у Форт Вурту, у Тексасу (САД).

лост, и већина музеја који више немају довољно средстава да купе драгоцене слике. Тако најдебљи крај извлаче такозвани обични грађани — љубитељи уметности којима преостаје да најбоље слике разгледају по јефтиним књигама репродукција...

У агенцији „Кристи“ се приликом последње јавне продаје догодило нешто врло неуобичајено. Наиме, приликом надметања сматра да је ствар доброг одгоја дати знак за већу понуду једва приметним климањем главе. Један француски трговац сликама био је убеђен да је — кад је ударац маљем означио крај лицитације — управо он постао поносни власник Сезановог портрета „Сељак у плавој кошуљи“. Неколико присутних већ му је честитало, а онда се умало није срушио од изненађења: сазнао је да

Јапански трговац Сусуму Јамамото и Палома, кћерка Пабла Пикаса, поред дела „Акробат скрштених руку“ великог шпанског уметника.

дела сликарства која висе на зидовима приватних кућа и станова, изван музеја.

Међутим, треба се запитати ко у свему овоме губи? Свакако озбиљни колекционари који нису и озбиљно богати а, на жа-

је за длаку изгубио надметање пошто његов знак није био примећен!

И тако се поменути трговац нашао у чудном положају: био је и богатији и сиромашнији него што се надао.

ТОП-ЛИСТА

најкупљених слика свих времена

1. „Јулија са неговатељицом“ — Тернер	\$ 6.400.000 (173 милиона динара)
2. мХуан де Пареха — Веласкез	\$ 5.500.000 (148 милиона динара)
38. „Песников врт у Арлу“ — Ван Гог	\$ 5.200.000 (140 милиона динара)
4. „Сељак у плавој кошуљи“ — Сезан	\$ 3.900.000 (105 милиона динара)
5. „Акробат скрштених руку“ — Пикасо	\$ 3.000.000 (81 милион динара)
Укупно:	\$ 24.000.000 (647 милиона динара)

ко сликарско платно! Рекорд је икад плаћен за некорд је још увек држао Веласкезов портрет „Хуан де Пареха“, продат 1970. године за пет и по милиона долара (148 милиона динара).

НЕ ВОЛЕ ИМЕНА

Свега десетак дана касније оборен је и овај рекорд. „Јулија са неговате-

собу која је само две недеље пре тога купила код „Кристија“ Ван Гогово дело „Песников врт у Арлу“ и једно платно Пола Гогена.

Рачунајући и постотак који се признаје посреднику, удовица је направила у њујоршким галеријама пазар у износу од преко 12 милиона долара (324 милиона н. д.).

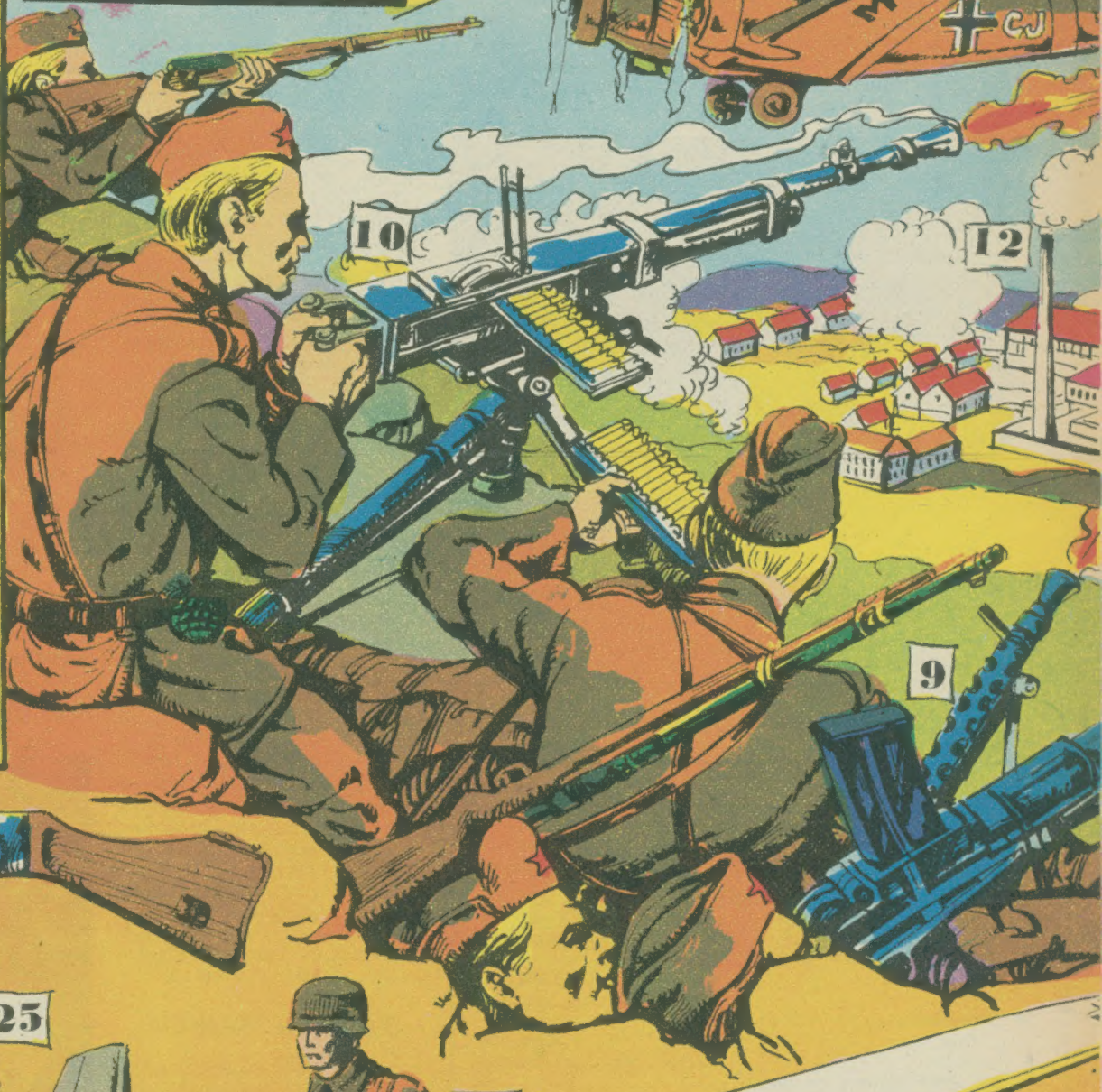
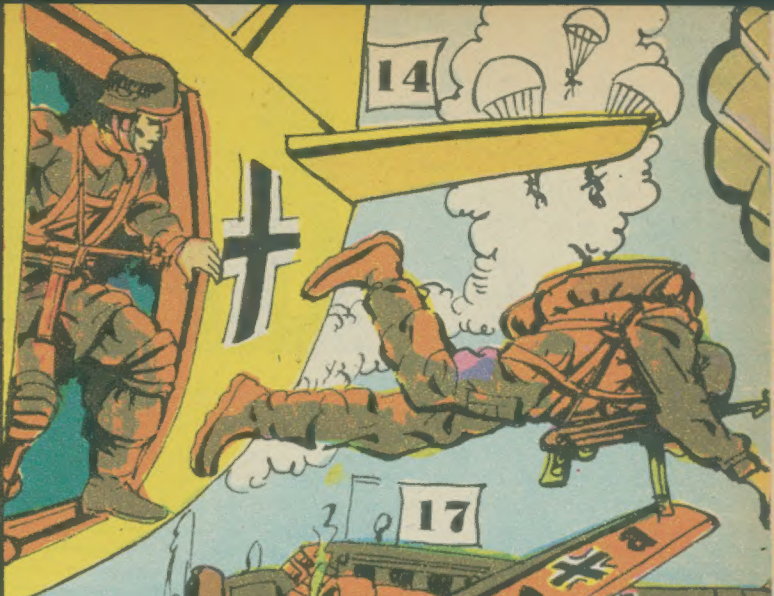
У погледу имена купца

ДЕСАНТ НА ДРВАР

Због неуспеха претходних операција да разбију НОВЈ, Немци су покушали да нападнута на Врховни штаб НОВЈ смештен у Дрвару униште војно и политичко руководство НОП-а и тако дезорганизују руковођење НОВЈ. Операција „Коњићев скок“ започела је 25. V 1944. у 6,15 часова непрекидним бомбардовањем, а пола часа касније небо над Дрваром закрилило је готово 5000 падобранаца. У међувремену оклопне јединице надирале су пре НОВЈ успела је да спасе Врховни штаб, а ма граду. Херојска борба млобројних снага „Коњићев скок“ био је једини неуспео ваздушни десант Немаца у другом светском рату.

1. Фотографија Тита коју је поседовао сваки немачки падобранац; 2. Са платова испред пећине Тито је снајперском пушком гађао падобранце; 3. Цип маршала Тита пао је Немцима у руке; 4. Титов верни пас Тигар остао је у Дрвару јер је маршал мислио да конопац да напусти пећину; 5. Партизански лаки тенк италијанске производње М 6/40; 6. Подвиг омладинке Мике Боснић која скида небе бачено на отвор партизанског тенка; 7. Звином изнад пећине даг је знак за узбуну; 8. Пећина у којој је био смештен Тито и Врховни штаб; 9. Немачки митраљез „шарап М-34“; 10. Тешки италијански митраљез „брета“ са партизанском посадом; 11. У недостатку правих противавионских митраљеза, коришћен је и чешки пушкомитраљез „збројоака“; 12. Дриар обавијен димом; 13. На питање где је Тито, заробљена омладинка Госпа Талић ни реч није изустила; 14. Падобранци искачу из једрилица; 15. Падобранци су још у ваздуху уништавани ватром; 16. Авион „рода“ био је намењен „заробљеном“ Титу, а однео је рањеног немачког команданта батаљона Кребса; 17. Немачки тромоторни авион „Ју-52“ вуче једрилицу; 18. Шобића гробље било је и гробље многих немачких војника; 19. Падобранац са заробљеном заставом британске војне мисије; 20. Једрилица „гота-242“ могла је да прими 25 војника; 21. Тешки бомбардер „До-17“ избацује смртоносни товар; 22. „Штука Ју-87“ у бришућем лету; 23. Немачки сигнални пиштољ; 24. Специјални падобрански нож за сечење конопаца и гуртњи; 25. Падобрански шлем са камуфлажном мрежицом; 26. Најновији модел немачке аутоматске пушке МП-44; 27. Падобранац у специјалном маскирном оделу.

Текст и цртеж: ПЕТАР РАДИЧЕВИЋ

13
WO
IST
TITO?

22

16

8

21

15

7

11

3

4

2

6

5

ПОГЛЕД У НЕ

Егон Бергер данас

Када је провирио кроз грмље, пред изнуреним Егоном Бергером на јутарњој месечини указала се сабласна слика

У недељу 24. априла 1945. године, око пет часова по подне, усташки заставник Мато Живановић, један од заповедника злокобне јасеновачке кожаре од кога је дрхтао сваки заточеник овог страшног логора, упутио се, по четворогодишњој навики, према берберници где су се усташе бријале. Тамо га је нестрпљиво очекивао логораш Давид Атијас, загребачки берберин који је већ четврту годину бријао Живановића. Подмукли крволок који је често са чудним осмехом и лажном љубазношћу прилазио жртви да би је следећег тренутка најмучкије убио, имао је поверења само у тог скромног, тихог бријача само је под његов бријач подносио своје образе и врат. Волео је Мато чак и да се шали са Атијасом:

— Обриј ме како бог заповеда, јер данас идем цури! — насмејао се када се завалио у широку столицу.

Смејао се и Давид:

— Не брините, господине, сигурно вас никада нећу тако обријати као данас...

Трен доцније бријач је муњевито пререзао грклан Мате Живановића. Побуна је почела.

КУЦНУО ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ЧАС

Један од учесника ове побуне, када се свесно ишло на живот или смрт јер се, сем бедног, логорашког трајања пропраћеног усташким дивљањем, мучењима и убиствима, није имало шта да изгуби, био је и Егон Бергер, човек који је у логору Јасеновац провео 44 месеца, ту сачувао оца и три брата, изгубивши укупно 39 чланова породице, да би на крају остао сасвим сам.

У то време већ су биле ослобођене Македонија и Србија, слободан је био и Београд, а на војвођанским просторима против немачко-усташких снага силовито надирале јединице Народноослободилачке војске. Окупатор и домаћи издајници, његове слуге, бивали су сваког дана све слабији, али зато и опаснији, окрутнији.

Међутим, иако су били сасвим одвојени од осталог света, јасеновачки логорашки ипак су успевали да сазнају шта се збива изван

појачаних бодљикавих ограда. У томе су им помагали и неки сељаци, иако су усташе, чим би сазнале за такве везе, а нарочито за било какав пикушај сарадње са партизанима, језивом смрћу кажњавале не само осумњичене. А када су увидели да је крај врло близу, Лубурић и његови сарадници одлучили су да побију све преостале заточенике, а да логор и само место Јасеновац претворе у гомилу рушевина и пепела. За логораше је то био последњи час када се морало покушати са побуном.

Док нови управник логора злогласни Доменико Пичили спаљује све више и живих и мртвих људи у на свој начин конструисаним крематоријумима, на што је иначе био врло поносан, док Лубурић ради на систему минских поља, град смрти, упркос жестокој противавионској ватри немачких батерија, све чешиће надлежу савезнички авиони. Иако се свуда шири задах спаљеног људског меса, логораша су и по тим авионима знали да су њиховим мучитељима одбројани дани. Сада су били сигурни да су наводне победе немачке и усташке војске, о чему их издашно извештавају Павелићеве новине, обична — лаж.

АВИОНИ СА ПЕТОКРАКАМА

Иако је сваки поглед у небо и авионе на њему, што је било најстроже забрањено, логораш плаћао животом, уши заточеника су се врло брзо извежбале за звук авионских мотора, тако да је цео логор муњевито сазнавао да наилазе. У почетку су усташе, уз бесне псовке, из обичних пушака пуцали на „летеће тврђаве“ које су јездиле на висини од око пет хиљада

метара. Међутим, када су се иза Козаре појавила два мала авиона, са петокракама на себи, и савски мост засули бомбама, усташе су се панично разбежале. Наравно, радости логораша није било краја.

Двадесет и другог априла 1945. године Егон Бергер је, са још десеторицом другова, уговорио тајни састанак на којем је требало створити коначан план побуне. У Кожари где су радили налазило се још само 147 напаћених логораша, наоко исувише нејаких да се одупру добро наоружаним усташама. Груписали су се у четири десетине и за сваку одредили конкретне задатке. Прва је требало да ножевима нападне стражу у предњем делу логора и одузме јој оружје, друга је имала исти задатак, само у задњем делу логора. Тре-

ћој групи је наложено да, чим чује сигнал да се води борба, почне да реже жицу како би заточеници могли да беже. Најзад, четврта десетина морала је да обавести логораше да беже, јер је било таквих који за побуну нису смели да знају до последњег часа. Неки од њих још су, наимае, веровали да ће бити поште-

ђени смакнута. Договорено је да побуна почне 24. априла увече, тачно у пола десет.

ПОД НИШОМ МЕТАНА

Два брата Мостер у лабораторији Кожаре израдили су отров који је подељен логорашима. Сахарин који су дотада држали

тако да су изгледали као мачеви. У магацину су имали сакривене три секире и пет пијука.

Али, када је Давид Атијас заклао Мату Живановића, побуна је букнула сама од себе, неколико сати пре уговореног рока. Око осам часова, када је на стражарско место дошао нарочито омрзнут усташа Живко, једним ударцем железног бата убио га је логораш Ауфербер, сакривен у магацину сирове коже. Тада је започела права битка. Ка Ауферберу је потрчао други стражар, али га је Егон Бергер "шмерсером" ударио по потиљку. Када је покушао да узме његову машинку, трећи стражар је на њега осуо палбу. Морао је да се повуче. Међутим, побуна се ширила. Кожара и магазин већ су били у пламену.

Док су меци звиждали свуда око њега, Бергер је потрчао према просеченој жици, а затим ка железничком насипу. Усташе су се надале у потеру. Освећен пожарима и светлим мецима, логор се још једном претворио у пакао. Логораша су падали као снопље и само они најбржи, у којима је остало још

снаге, успели су да напусте логорски круг. То, међутим, није значило да су се докопали и толико жељне слободе.

Трчећи према око пет стотина метара удаљеном насипу Бергер је наилазио на рањене другове који су испијали раније спрењен отров. И тада су знали да је боље умрети тако него дочекати гониоце. Времена ни могућности за било какву помоћ није било. Наставио је да трчи према Крапју. Ускоро се обрео пред усташким бункером који је бесомучно ригао ватру. Да би је избегао, Егон је скочио у бару пред утврђењем. Изронио је тек када је главом ударио о шибље.

ОПЕТ НА ЛОГОРУ!

Ознојеном и изнемоглом човеку било је пријатно у води. Али јака дрхтавица опоменула га је да мора даље, што даље од злочинаца који су му нанели највише бола у животу. Јасна месечина обасјавала је околину: видео је усташе како наилазе и систематски претражују сваки грм.

Пузећи по блату више од једног часа, стигао је на руб шуме села Крапје и

морао се опет провући кроз бодљикаву жицу. Ту су га усташе приметиле, рефлекторима осветлиле и осуле жестоку палбу. Али, спасао га је чудан случај. Да би се лакше провукао испод бодљикаве жице, Егон је на леђа ставио капут који је остао да висе. Мислећи у полутами да је то бегунац, усташе су капут изрешетале митраљеским хицима и вратиле се.

Зашавши дубоко у шуму, препливао је речицу Струг и наставио са пробијањем. Већ је почело да свиће, па је Егон одлучио да се попне на дрво и међу гранама дочека нови дан. А тај дан био је први на слободи после четири године боравка у логору Јасеновац!

Колико је могао да разабере са стабла, налазио се североисточно од логора. У страху да опет не наиђе на потеру, на грани је остао цео дан. Када је пао сумрак, кренуо је према Псуњу, мислећи да се креће према истоку и да ће стићи према Новској. Опет је препливао реку, прешао друм и угледао немачке колоне. У близини је зачуо разговор и пљускање воде. Када је провирио кроз грмље, на бледој јутарњој месечини пред Егоном Бергером указала се сабласна слика: усташе су уз гласан смех Макса Лубурића из камиона истоваривале лешеве.

Поновни сусрет са мучиоцима и жртвама јасеновачког логора пренеразио је осамљеног бегунца. Мокар, промрзао и гладан до несвести, уверен да се удаљава од логора и да иде према Псуњу, Бергер је пренеражен закључио да се враћа ка Јасеновцу.

Легао је у блато, ћутао и ослушкивао разговор усташа. Планирали су да Јасеновац запале и да тако натерају становништво да се и оно повлачи с њима. Егона је то охрабрило, јер је сада био сигуран да се зликовци спремају за бег. Наставио је путовање у неизвесност: свако дрво изгледало је измученом, прогоњеном човеку као прогонитељ са оружјем, сваки грм као неко ко чути и чека да га ухвати. Убрзо више није био сам.

ЈОШ ЈЕДАН ПРОГОНИТЕЉ

Посрћући кроз шибље, набасао је на згрчено људско тело. Егон га је продрмао, али се човек није мицао. Помисливши да је мртав и угледавши његово суво одело, ухвати га за главу:

— Ако си заточеник, не бој се, ја сам такође побегао из Кошаре!

Тек тада је непознати подигао главу. Препознао га је: три године заједно су се злопатали у Кошари. Звао се Стојан. По врату и грудима крв му се згушала. Испричао је да је видео усташе који су и сада

свуда околно и да не зна да плива. Изгубивши сваку наду, попио је отров, али он није деловао јер се претходне вечери најео. После свега, решен да оконча муке, узео је комад дрвета и њиме исекао врат, али је и овог пута остао жив.

Помажући један другом, кренули су даље преко њива. Како се било сасвим разданило, то је постајало све опасније, па су се одлучили да се сакрију у један јарак и прекрију кукурузовином и грањем. Загрејали су се, успевајући на тренутке чак и да се шале. Међутим, убрзо су занемели од страха: наишла је група усташа. Стојан је хтео да бежи, али га је Егон задржао. Група прогонитеља, ништа не приметивши, прешла је јарак тачно на месту где су се скривала два логораша.

Предвече су отишли до оближње шуме, прогоњени још једним упорним непријатељем: глађу. Јели су лишће младог храста, цвет шипка, а кад је прошла и та студена, бесана ноћ кренули су у лов на — жабе. Наравно, јели су их сирове, као праву посласицу.

Ошамућени од изнурености и глади, губећи и представу о времену, изнад себе су изненада зачули звук авионских мотора: два авиона са петокракама бацали су летке. Из њих су сазнали за говор председника Тита. Снага се од једном вратила.

Следећих дана, чуећи у шуми и превијајући се од бола изазваног глађу и неподесном храном, слушали су одјек снажних експлозија. Нису знали да то усташе, при повлачењу, минирају путеве и мостове преко Саве и Струга.

Тринаестог дана лутања одлучили су да изиђу из густе шуме. Имали су срећу: од једног дечака чобанина сазнали су да у Јасеновцу више нема усташа и да су тамо партизани. Егон није могао да верује. Међутим, дечак је скинуо капу са главе, изврatio је и показао невесто нацртану петокраку.

Доцније их је један партизан из XXI српске дивизије, по њиховој жељи, одвео у Јасеновац. Желели су да одају пошту убијеним друговима и да се увере да су усташки злочини отишли унеповрат.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

УХ, КАД ВИДИМ
ОВУ ГОМИЛУ, СМУЧИ
МИ СЕ ЖИВОТ!

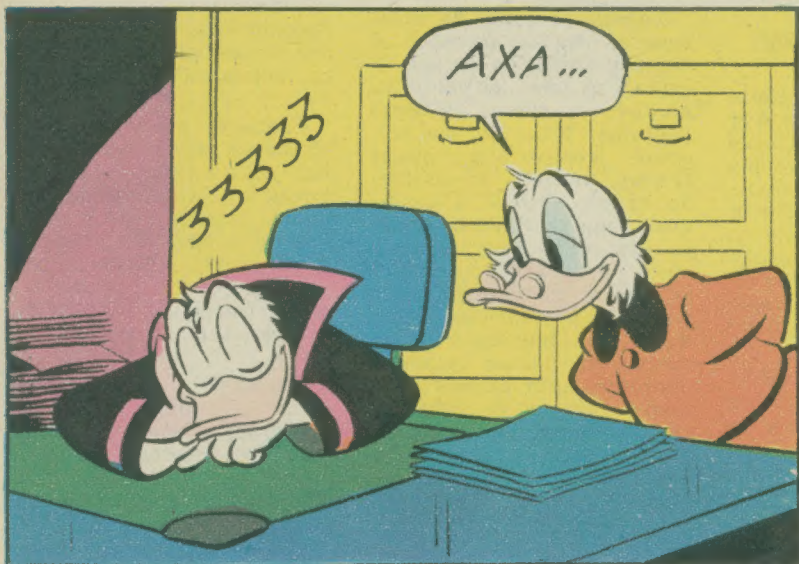

ТРЕБА ДОБРО ПРО-
МИСЛИТИ ОДАКЛЕ
ДА ПОЧНЕМ!

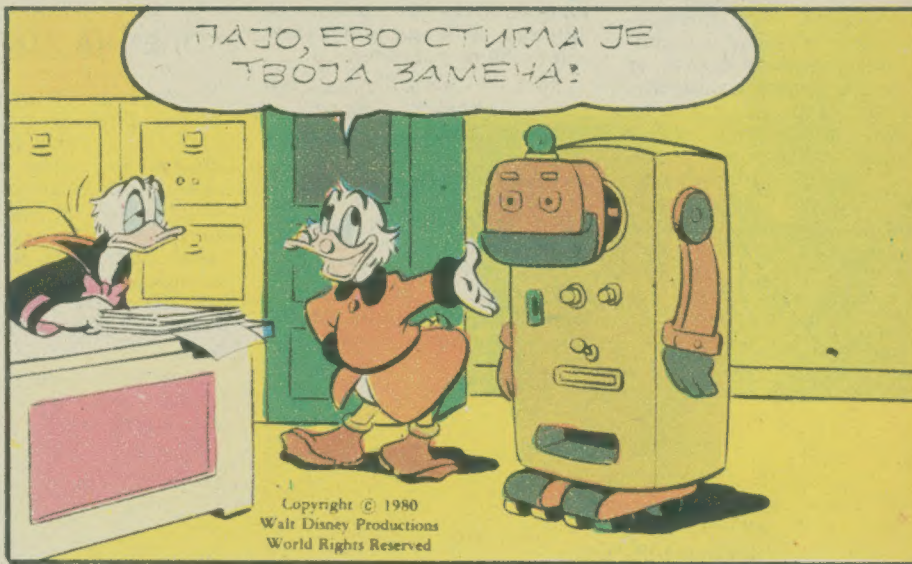

АХА...

33333

ПАЈО, ЕВО СТИГЛА ЈЕ
ТВОЈА ЗАМЕЧА!

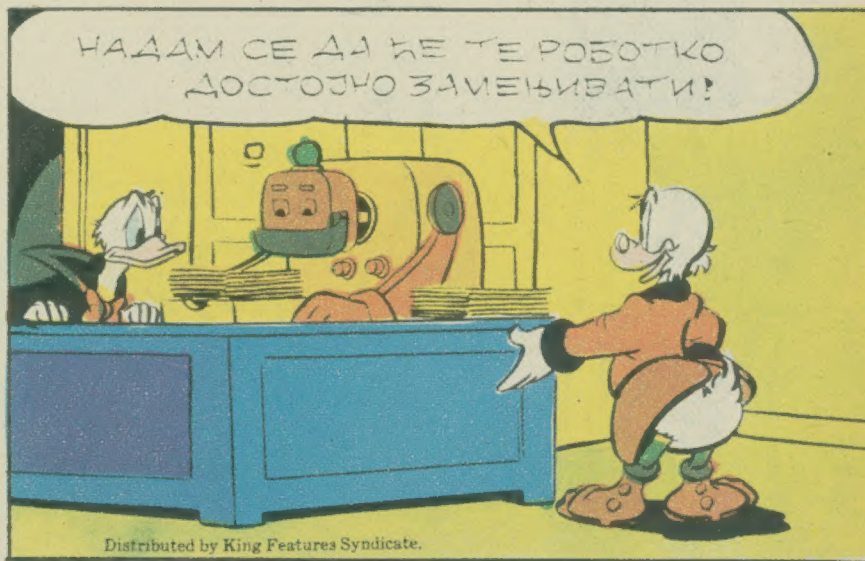

Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

МОЈИ ИНЖЕЊЕРИ СУ РОБОТКА
ПРОГРАМИРАЛИ ТАКО ДА УМЕ
ДА РАДИ СВЕ ОНО ШТО
ИТИ!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ТЕ РОБОТКО
ДОСТОЈНО ЗАМЕЊИВАТИ!

Distributed by King Features Syndicate.

И НЕМОЈ ДА ЗАЛУПТИШ
ВРАТИМА КАД БУДЕШ
ИЗЛАЗИО...

333333333

5/11

Мало црнокосо девојче упознао је песник Милорад Митровић у београдским кафанама, где се појављивала увече. Преко дана је живела са мајком у нахереној кућици на обали Саве.

Испред кућице — широка неограђена пољана засађена ружама. Предвече, када земља захлади од врелине дана, вукла је старица у кофама воду са Саве и заливала руже, док је девојка кружила улицама, трговима, кафанама, продајући цвевове.

— Руже, руже, мирисне лепе руже... Девојци да дате, мајци на гроб да однесете... Руже, руже, мирисне лепе руже, купите, господине...

Али, свет је слабо куповао цвеће, и девојка је често очајавала, јер је од њих живела, но и даље је, готово плачевним гласом, молила:

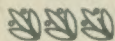
— Руже, руже, дивне мирисне руже... Узмите, господине, бар једну-две, колико да имам за вечеру.

Најзад једна муштерија — Милорад Митровић.

— Еј, мала, црна, дај руже!

Босонога девојчица донесе корпу с ружама и стави је пред Митровића!

— Изволите, господине, изаберите: сиве, ако вам је душа тужна; ватрене, ако волите; беле, ако имате вереницу; жуте, ако сумњате у љубав вољене; црне, ако вам је љубав покопана...

Милорад се насмешио лепо сроченим речима девојчета, а и она, рада што ће господин купити руже. Али њен осмех није као његов, и других, већ некакo раздрагано тужан, жалосновесеo. Неке руже су заиста црне. То је једна врло ретка врста, и Милорад узима баш њих. Девојка је захвалила:

— Хвала вам, господине. Узели сте најбоље. Могу вам, извините, послужити и за вечеру.

Милорад се трже:

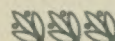
— Руже за вечеру! Како?

— Не оне, већ њихов мирис. Да знате како лепо миришу! Кад ништа не продам па нема за вечеру, загњурим главу у њих и тако брзо заспим, њихов мирис ме засити; а кад је душа сита, сито је и срце.

Потом девојчица иде даље.

— Руже, руже, мирисне лепе руже, купите, господине...

Песник гледа за њом. Танка, витка, босонога, с витицама низ плећа, с лицем као гар и са црним ружама.

Отада Митровић није више остајао у кафани у коју би сеo. Обилазио је многе: „Коларац“, „Орач“, „Дарданеле“ „Седам Шва-

ТРАГОМ ЈЕДНЕ ПЕСМЕ

ЦРНА РУЖА

»ИЗВОЛИТЕ, ГОСПОДИНЕ, ИЗАБЕРИТЕ: СИВЕ, АКО ВАМ ЈЕ ДУША ТУЖНА; ВАТРЕНЕ, АКО ВОЛИТЕ; БЕЛЕ, АКО ИМАТЕ ВЕРЕНИЦУ; ЖУТЕ, АКО СУМЊАТЕ У ЉУБАВ ВОЉЕНЕ; ЦРНЕ, АКО ВАМ ЈЕ ДРАГА ПОКОПАНА...«

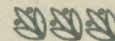
ба“, „Бумс“, „Три шешира“, не би ли срео „Црну ружу“, како је назвао младу продавачицу, и купио руже.

Није се у њу заљубио, али га је нека чудна сила привлачила њој. Није могао да је не види, желео је стално да је гледа.

„Црна ружа“ није песника никад изневерила. Увек се појављивала с мирисном робом и одмах му прилазила, с оним веселоту-

жним смешком. И Милорад је куповао руже, увек исте, само оне црне. Али, како није имао коме да их даје, односио их је у редакцију „Звезде“ и тамо остављао.

И тако данима — сваке вечери.

Једне ноћи „Црна ружа“ није дошла. Узалуд је Митровић обишао све кафане. Није је нашао и растужио се. А онда је помислио да је црна цвећарка, због слабог посла, отишла из Београда.

И одиста је отишла, али на муљевито дно Саве. Била је заљубљена у младића сиротана као што је и сама била. И он у њу. Али, када ју је једнога дана оставио и оженио се другом, која није била сирота, црна продавачица црних ружа бацила се у Саву.

Неколико дана касније појавила се у предвечерје код „Три шешира“ старица у црини с истом корпом и црним ружама. Дошла је и до Милорада:

— Лепе, мирисне руже! Купите, господине, за душу кћери их продајем...

У том су се са Саборне цркве разлегла вечерња звона.

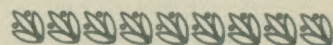
Милорад је купио руже. А кад је од старице чуо за тужну судбу младе цвећарке, рука му је, пошто није имао хартије, заигра-ла и на дуванској табакери написао је стихове:

У мајке је ћерка била
ко дан лепа, ко цвет
чедна
Па, заволе момче једно,
Била једном ружа
једна...

Ал то момче лептир
беше
и Њу презре срца ледна,
Другој моми руку даде,
Била једном ружа
једна.

У цркву се свати крећу,
Разлеже се песма медна,
А са цркве звоно јеца, —
Била једном ружа
једна.

РОМАНТИЧНИ ЋИЛОРИМ

Пре 110 година изишла је у Београду прва свеска **Романтичних пустволвина**, књижица чији је писац намерно претеривао у романтичности и фантастичности сваке врсте — само да би исмејао у то време врло омиљене романе у „свескама за грош“. На корицама је као име писца стајало **Ћилорим Ј. Тадилов** — али читаоци су убрзо сазнали да је то само анаграм којим је скривао своје име шерет Милорад Ј. Митровић.

И сам Митровић, међутим, био је романтичар у души: опевао је некакву нестварну, поетичну прошлост, славио витешку и трубадурску љубав и јуначке и галантне подвиге. Савременици су га сматрали чистим лиричарем, али Митровић је имао и епског и драмског талента: оставио је недовршену историјску трагедију **Деспот Лазар Бранковић** и недовршени еп **Пенелопа**, а дуго се заносио и идејом да испева еп о српском освајању Београда 1806. године.

У раздобљу од смрти Војислава Илића па до афирмисања Ракића и Дучића — Милан Митровић (1867—1907) био је најпопуларнији српски песник.

И овога пута Митровић је руже однео у редакцију „Звезде“. Но, расејан због тужног догађаја, заборавио је дуванску табакеру у редакцији. Но, на срећу, песму је пронашао Јанко Веселиновић, уредник „Звезде“, и преписао је.

Тако је, вели се, постала и остала сачувана једна од најбољих лирских песама Милорада Митровића, која је ушла у многе антологије.

Младен Владимирковић

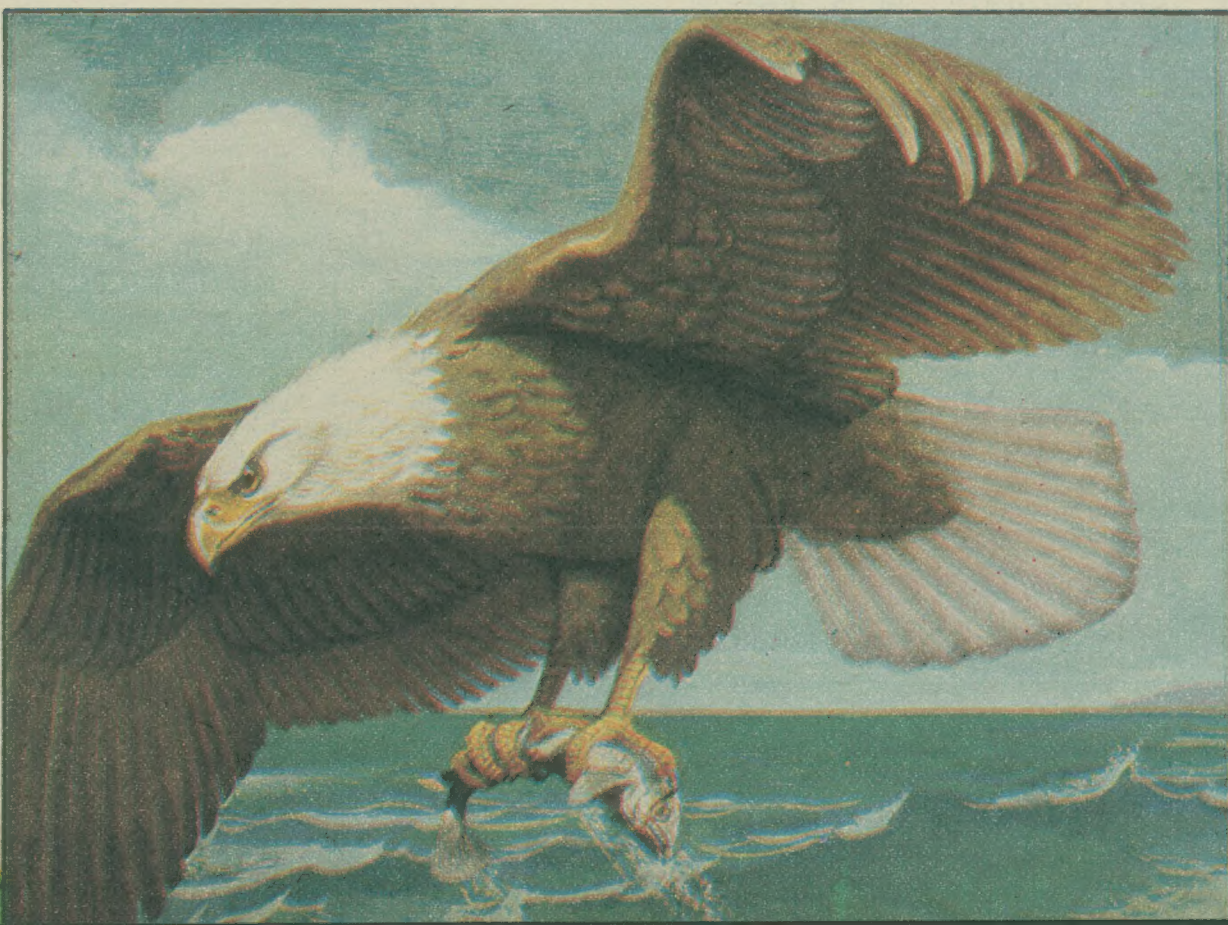
ЉУБАВ
ПОЧИЊЕ
У
ПРОЛЕЋЕ

НЕСПРЕТНИ ОТАЦ — Гнездо ветруше кликтавке је пример срећне и задовољне породице. Док женка лежи на јајима, мужјак одлази у набавку и по повратку кући издалека оштрим развученим кликтањем најављује да ли га је у лову послужила срећа. Мада задужен за исхрану, мужјак се не устеже да у гнезду замени женку: подједнако добро и он уме да заштити младе перјем. Међутим, у случају да женка настрада отац напушта гнездо и оставља младе да угину. Разлог овом необичном понашању иначе доброг и брижног оца је што уме да набави храну али не зна како да је раскида и у гуши припреми да би мале ветруше могле да је сваре.

НА ЗЛУ ГЛАСУ — Мишар је птица коју многи сматрају најштетнијом грабљивицом па је због тога немилосрдно прогоне. Истина је нешто другачија: мишар понекад заиста учини неко од злочина за које га окривљују, али је често и од користи човеку јер се храни мишевима, пацовима, змијама, инсектима, жабама и кишним глистама. Гнездо ове птице прилично је велико а током године постаје све веће. Мада се труди око удобности подмлатка, отац мишар нема обичај да лежи на јајима — то препушта женки. У време када се брине за младе а поготову ако је и сам веома гладан, отац губи главу: у потрази за пленом у стању је да нападне чак и упрегнутог вола иако не може да му нашкоди.

По много чему птице су јединствена жива бића: једине лете, имају перје и остају „до гроба“ верне. Ово последње није олако речено: за разлику од осталих животиња, већина птица живи у чврстим „браковима“ који се завршавају тек смрћу „супружника“. Тек понека врста угледала се на сисаре и живи у многоженству. То су, пре свега, коке, међу њима и домаћа кокош, и тркачице. За разлику од ових вероломних птица, све остале се строго придржавају дате „обавезе“. Догађа се понекад да један од супружника заборави на већ свијено гнездо и пожели да с другом изабраницом или изабраником сагради нови дом.

ШТА ЈЕ УБИЛО ЕСХИЛА? — Ма како застрашујуће изгледао са својим оштрим кљуном и крилима чији распон може да буде и већи од два метра, орао је нежан родитељ. Он својим перјем штити младе од хладноће, храни их и редовно се брине о њиховој хигијени. Сваког дана у гнездо доноси свеже гранчице да би заменио оне које је јешни подмладак упрљао изметом. Мало која од ситнијих животиња не представља залогај за орла: он ће се, на очиглед пастира, ступити на јагњад, јариће па и свиње. Ако је гладан, не устеже се ни јежа да нападне а од његових канџи ни корњача није сигурна. Да би се домогао меса, орао дигне корњачу високо у ваздух а онда је испусти на земљу. Римски писац Плиније записао је бајку у којој се каже да је грчког песника Есхила убила корњача коју му је орао бацио на главу.

КОРЊАЧОМ ПО ГЛАВИ

ВИСОКА ЦЕНА ЛЉУБАВИ — Фазанорепи тетреб је онај изузетак птичјег рода у чијем срцу има места за више женки. Упркос томе што има читав „харем“, он је неуморан у свадбеним играма и изводи их с пуно полета. Клања се дубоко, трепери полураширеним крилима и покушава да својом лепотом и снагом потисне све присутне мужјаке. Понекад се током љубавне игре толико занесе да не примети ловца ни кад му се сасвим приближи. Наравно, онда своју страст прилично скупо плати.

ПЕТЛИЋ СКРИВЕНОГ КЉУНА — Једну од необичности петлића стенера чини ђуба која стоји стално уздигнута и скрива кљун ове светлоранџасто — златне птице. Другу представља његова веома развијена склоност за игру. И ту не би било ничег посебног да петлић стенар не игра искључиво у друштву Орнитолози који су посматрали ову птицу утврдили су да она своје плесове изводи само на рашчишћеним теренима усред џунгле. На њима се може видети и по двадесетак парова који, збијени перо уз перо, играју као у трансу. С времена на време мужјаци наизменично шире реп и крила и испуштају пискаве гласове. Мада су ове игре одавно познате научницима, још није откривен њихов смисао.

ЗА УЉЕЗЕ НЕМА МЕСТА — За харемски начин живота определили су се и мужјаци колибрија. Пошто одаберу место у грмљу, дрвећу или високом цвећу, и прогласе га својом територијом, препуштају се уживању које чине зујања, лепршања и ковитлања. Наравно, труд не измиче оку женке и — љубав је на помолу. Али ако се случајно појави супарник, ватрени удварач га жестоко напада и тера са своје територије и, разуме се, од освојене женке. Како ти физички обрачуни изгледају није тешко замислити кад се има у виду да се мужјаци колибрија сматрају најратоборнијим птицама.

У тестаменту Никола де Контија састављеном 1449. године стајало је и упозорење једином преживелом сину да ништо не понавља „очев лудачки подухват“. Стари Де Конти није могао да заборави смрт жене и двоје деце који су непосредно пред повратак у домовину умрли од куге у Египту.

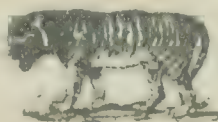
Године 1415. трговац из италијанског града Кјође Николо де Конти кренуо је на путовање које ће потрајати много дуже него што је претпостављао. Пут га је од Венеције водио до Александрије и Каира, Дамаска, Басре и персијског залива, дуж индијске обале, а затим копном све до Мадраса. Одатле до Суматре, па поново до Индије, односно делте Ганга и узводно, да би са копна прешао на море, спустио се Малабарском обалом до Цејлона, Јаве, Суматре и Бурме. Протекле су 24 године када се коначно запутио натраг, у Италију.

Мада је Де Контијево путовање било по многу чему изузетно за доба када се људско знање о крајевима које је посетио мешало са измишљотинама, вероватно би пало у заборав да се за њега није заинтересовао велики фирентински хуманиста Пођо Браћолини.

Како је пред крај путовања Де Конти пао у руке разбојницима који су га опљачкали и, у замену за безбедан пролаз до Египта, натерали да се одрекне

није хтео да се врати у домовину, очајање га је натерало да финансијере за нове послове потражи на двору Тамерлана, легендарног наследника Џингис Кана.

Наследници великог емира Трансоксијане, у централној Азији, чије се царство простирало од Москве до Кинеског зида, нису могли да одоле примамљивој понуди странца који им је обећавао, скупоцене индијске зачине, па се Де Конти, с њиховим благословом и парам, убрзо нашао у Дамаску где је неко време брижљиво припремао експедицију.

Занимљиво је да се Европљанину за све 24 године лутања по Далеком истоку није десила никаква незгода. Према Браћолинију, у то је прсте умешала „судбина“, али се и Де Конти потрудио да је не изазива: из опрезности увек је путовао одевен као персијски трговац, а научио је и арапски и персијски да би могао да се споразумева не изазивајући сумњу.

Де Контијева »India recognita« из Браћолинијевог пера је земља виђена очима трговца: пажљиво је рачунао време потребно да се пређу одређена растојања, траговс у које га водио пут описивао је бележећи њихову величину у миљама, док би се мање практичном уму можда поткрала и понека опаска о необичностима новооткривеног света.

ПРЕМА ЗВЕЗДАМА

Разумљиво, занимали су га и бродови, па је записао да су, за разлику од средоземних, ови много већи, са по пет јарбола и једара и троструким дном са непропустљивим преградама. У Индијском океану, чита се у Браћолинијевом рукопису, нико не употребљава компас, а како се Северњача у овом делу света не види, поморци своје лађе управљају према висини звезда и само тако увек знају где се налазе.

Док се, описујући Цејлон, задовољава да каже да је то град „обима од три миље“ на обали неког језера а за брамане да су „философи“ који се баве астрологијом и воде „веома мудар живот“, у описивању зачина Де Контијева трговачка запажања далеко су издашнија. Он до детаља описује биље: бибер, „веома сличан нашем бршљену“ исист и цимет

НИКОЛО ДЕ КОНТИ ЈЕ СТИГАО У ИНДИЈУ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ОТКРИВЕНА АМЕРИКА И БИО ПРВИ ЕВРОПЉАНИН КОЈИ ЈЕ СТУПИО НА ТЛЕ БУРМЕ. ПУТОВАО ЈЕ 24 ГОДИНЕ ОДЕВЕН КАО ПЕРСИЈСКИ ТРГОВАЦ НОВЦЕМ ДОБИЈЕНИМ ОД НАСЛЕДНИКА ЏИНГИС КАНА

„налик нашим врбама, са лишћем као код лавора“, чија је кора са гране мекша од коре дрвета, а од плода се добија миришљаво уље за справљање лековитих масти.

Индија је за Де Контија пре свега земља зачина. Калкута је „чувено трговачко место Индије“, обима осам миља, богато бибером, исисом, циметом, а опис једног другог града исцрпљује се констатацијом да је то место дрвета од алоје, злата, сребра, драгог камења.

Док су у првом, дужем, делу рукописа описују поједине етапе Де Контијевог путовања са бројним бележкама о местима у којима је боравио, животињама и „ароматичним биљкама и где свака од њих расте“, други је нека врста енциклопедије у коју је унесено све што је у Индији вредно пажње, нарочито када се ради о „религији и обичајима домаћег живља“.

ЗА РУЧАН — ЗМИЈЕ У РОЛНАМА

Трговцу се може опростити што је при опису браманске религије заобишао суштину учења, а задржао се само на видљивом: молитвама и приношењу жртава. Браћолини у Де Контијево име бележи да се верници прво перу у чистој води, тако очишћени улазе у храм, а затим, док се око њих шире тешки мириси спаљеног дрвета алоје и ароматичних биљака, лежу на земљу и испружених руку и ногу почињу да се моле.

„Многи се, захваћени религиозним жаром, бацају на тле и траже да их жртвују говорећи како би то било по вољи божанства“.

Ако недовољно интересовање за ствари које нису „практичне“ и непосредно употребљиве, као и недостатак ширег образовања, сужавају Де Контијев поглед на свет који је открио, мора се признати да је трговац из Кјође успео.

У време када је Де Конти путовао Индијом, један од највећих трговачких центара био је Гоа, град на западној обали земље.

пиринчем, месом, сиром, поврћем, не пију вино већ биљне сокове и пића од пиринча. Када говори како се у Бурми једу змије смотане у ролне и црвени мрави велики као јастози, Де Конти у томе не налази ништа чудовишно.

Он, истина, помиње кра-

Нолино су у то доба људи мало знали о свету који је Де Конти упознао говори и његов опис цимета: биљна »налин« нашој врби, са лишћем наиво је лаворово«.

вере, он се, по повратку у домовину, запутио у Рим да од папе тражи опроштај. Док је чекао да га папа разреши греха учени Браћолини бележио је све што му је трговац о својим путовањима причао.

Та казивања увршћена су у четврту књигу Браћолиније »Historiae de varietate fortune«, дела које је требало да покаже колико „судбина“ утиче на људски живот. Четврти том, под насловом »India recognita«, објављен је у Милану 1492. године, уочи откривања Америке.

ПРОЂЕРДАНО БОГАТСТВО

Ко зна да ли би Пођо Браћолини уопште имао шта да забележи да млади Николо није у Египту невестим пословањем прођердао целокупно очево богатство. Како од бруке

ВЕВИМ СТОПАМА!

ља Пенунконде и његових 12 хиљада жена од којих су 2 или 3 хиљаде спремне да се баце у ватру када он умре, али то чини да би забележио доиста невероватан податак, а не да би се над обичајем згрозио. По њему је полигамија — многоженство — повезано са древним ритуалом самоспаљивања жена

НА ЛОМАЧУ ЗА МУЖА

Де Конти је тај обичај описао детаљно: уз свирање флаута, паљење миришљавих биљака и ритуалне игре, обучене у бело и украшене лотосима, удовице предвођене свештеницима обилазе неколико пута око ломаче са мужевљевим посмртним остацима пре него што се и саме баце у огањ.

Узгред, прастари обичај одржао се донедавно. Испитивање које је спровео Доњи дом енглеског Парламента показало је да се за свега пет година од 1815. до 1820. на ломачи мужа добровољно спалило 3.613 индијских удовица.

У рукопису наилазимо и на неке уступке средњове-

ковном празноверју, али их пре треба приписати Брахолинију него Де Контију. Тако се, негде у водама Индијског океана, у близини острва Сокотре, спомињу острво Мушкараца и острво Жена, бесмртна птица феникс, дијамантска планина коју чу-

вају змије. На Јави и Суматри, тврди Брахолини, живе људждери који као новац користе лобање убијених непријатеља. На Јави људи једу мишеве, псе, мачке и мноштво других животиња.

ДОПРИНОС ГЕОГРАФИЈИ

По чему је значајно Де Контијево путовање? Пођо Брахолини је истакао да је Де Конти описао крајеве до којих ниједан од његових савременика није стигао. Данас је општеприхваћено мишљење да је он први Европљанин који је

ступио на тле Бурме и први који је поменуо зелену дурију која се гаји због меснатог плода и семенки

ти скупии у току свог двадесет четворогодишњег лутања искористио је и састављач карте света о-

карте Земљине кугле у једној равни — насталој у то доба. Трговац из Кјоће је, уочи великих гео-

величине голубијег јајета, веома укусних када се испеку.

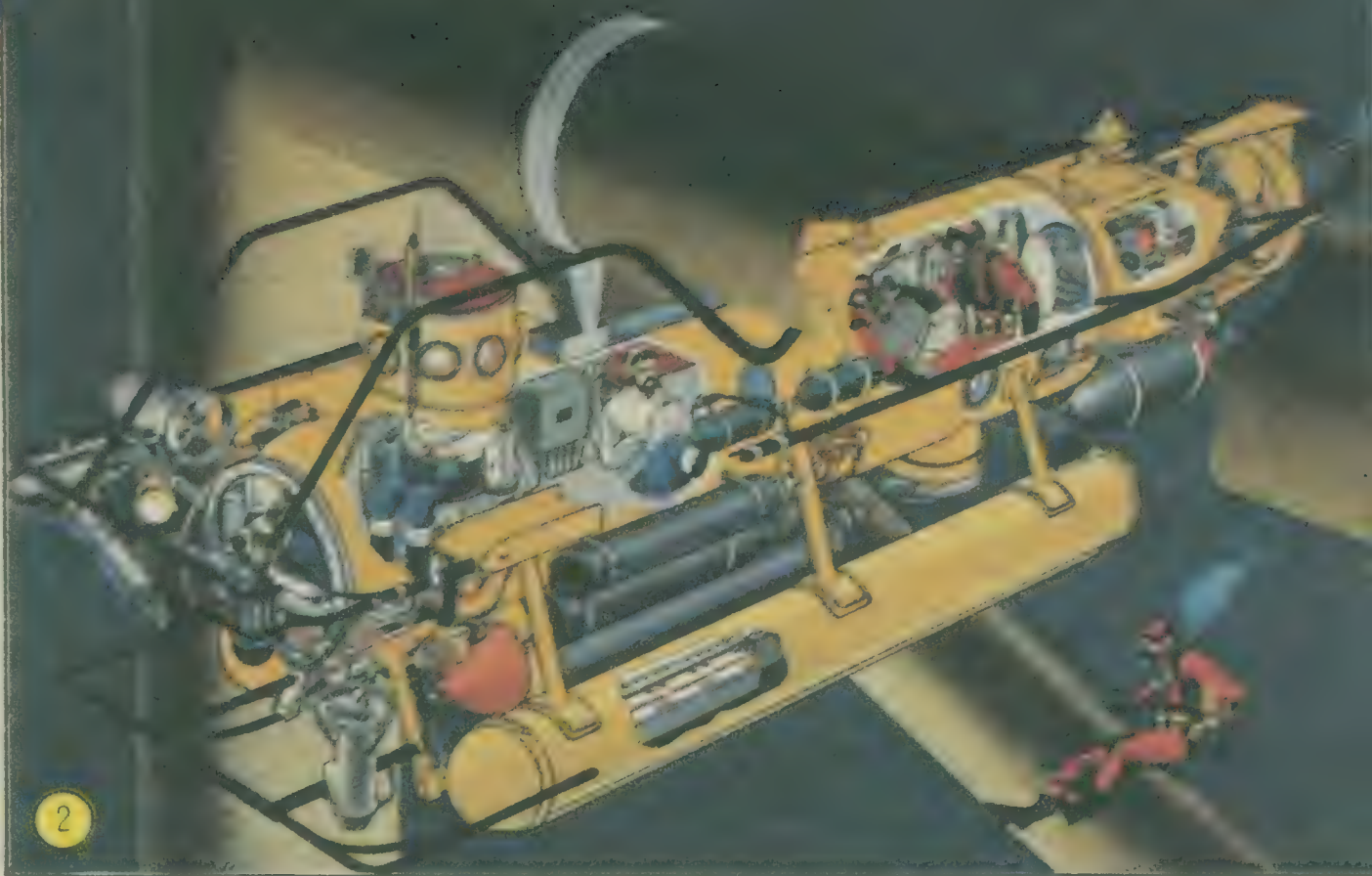
Податке које је Де Кон-

бјављене у Ђенови 1457. године, која се сада чува у Фиренци, као и фра Мауро, аутор планисфере —

графских открића, дао непроцењив допринос познавању географије света.
М. И.

НАЈОПАСНИЈА ЗАНИМАЊА

ПОДВОДНИ НАФТАШИ

У ово доба гладно енергије, нафтна грозница и журба да се „течно злато“ што пре и што боље допреми из мора до копна довеле су до наглог процвата технологије ронилаштва у дубинама океана. Током осам година црпења нафте из Северног мора, тај развитак био је бржи него за протеклих стотинак.

У време трагања за најбољим начином црпења нафте из морског дна, посао подводних нафташа био је у полисама осигуравајућих друштава многих земаља оцењен као најопасније занимање.

Ни данас није много другачије. Нафташки хлеб је издашан, али горак и неизвестан. На пример, у Великој Британији је само током једне године (1976) настрадало седам на сваких хиљаду ронилаца. Једни су изгубили живот у подводним експлозијама до којих је долазило кад би заваривачки горњоник захватио ваздушни цеп; други су страдали од давлeња каблом који рониоце повезује са површином; неке су без трага и гласа однеле моћне морске струје...

Под којим условима

раде и како су опремљени савремени гњурци?

1. АКУСТИЧКА ХОЛОГРАФИЈА — Овако данас изгледа ронилац. Више нема гломазних тешких чизама и скафандра. Прецизан варилачки посао на платформи за црпење нафте захтева максималну покретљивост. Рониоцу мора да буде довољно топло у леденим водама Северног мора, па је тако усавршен овај подводни комбинезон. Помоћу кабла којим је повезан са површином, рониоцу стижу топла вода и гас за заваривање. У каблу се налази и линија споразумевања са матичним објектом. Топла вода се упушта са површине, али у оделу постоји сигурносни вентил који омогућава гњурцу да искључи довод уколико је вода сувише топла. Пошто проциркулише унутар одела, топла вода излази у пределу врата и чланака на руци. Ронилац у левој руци држи ултразвучну сонду која даје слику на телевизијском монитору на површини, а служи и за испитивање заварених спојева. Поступак је познат као акустичка холографија.

2. ЦЕПНА ПОДМОРНИЦА — Може да спушта рониоце до дубине од око 200 метара. Помоћу ње обавља се читав низ послова: постављање цеви за нафту, провера заварених спојева, рад на морском дну, рашчишћавање отпадака, оправка платформи. Покреће је мотор од 10 коњских снага, а има и два помоћна мотора — водоравно и усправно усмерени — за маневрисање. Плови брзином од два и по чвора, дугачка је 10 метара, оперише се матичног броја, има двочлану посаду и може да прими до три рониоца. Опремљена је ултразвучним локатором (апарат за мерење дубине океана помоћу звука), радио-везом, интерном ТВ и електронском камером. За случај опасности располаже сигурносним системом који посади и рониоцима дозвољава нормалан гродневни живот. Механичка спона на врху подморнице омогућава безбедно припајање у потпорне стубове платформе за бушење нафте. Спона се извлачи из кућишта, креће изнад и око потпорног стуба, а затим допире до кућишта са друге стране где хидрау-

личким путем бива забрављена.

3. У КАВЕЗУ — Ако се рад обавља на мањим дубинама, рониоци се често спуштају у чврстом металном кавезу у коме се налазе седишта и резервна боца са кисеоником. За силазак у веће дубине употребљава се мала подморница или ронилачко звоно.

4. РОНИЛАЧКО ЗВОНО — Звоно за две особе из којег се ронилац кроз дно спушта у воду да би обавио задатак. По завршеном послу, ронилац улази у звоно, које се подиже на површину, и подвргава се поступку декомпресије — то јест привикава се на нормалан атмосферски притисак — било у самом звону или у специјалној комори. Телевизијска камера показује особљу на површини како ронилац обавља задатак. Звоно је опремљено јаким рефлекторима и у задњем делу има баласт (додатни терет). Помоћу линије споразумевања ронилац може да се договара са особљем на површини, нарочито са инжењером који је дежуран у смени.

5. РОБОТИ УМЕСТО ЉУДИ — На дубини већој од 50 метара рониоци делују из звона или мале подморнице, проводећи под морем три до шест недеља. Технологије употребљене усавршавају роботе који ће оперисати са површине и моћи да испуњавају многе задатке које тренутно обављају рониоци.

6. ДУГИ ПОВРАТАК — Палубна комора за декомпресију, старијег типа. У њој се налазе две особе — ронилац и резервни ронилац. Њихово звоно спуштено је са комором на палуби матичног брода. Декомпресија траје данима после дугог периода проведеног под водом. У обичајена брзина изласка ронилаца на површину је 1,20 метара на сат, уз двогола заустављања у појединим етапама успона. Да би изишао на површину са дубине од 120 метара, рониоцу треба скоро четири и по дана. Многи рониоци кажу да са монотонијом првог дана успона излазе на крај спавајући, али досада се убрзо претвара у озбиљну потиштеност. Једини излаз представља — чи-тање.

3

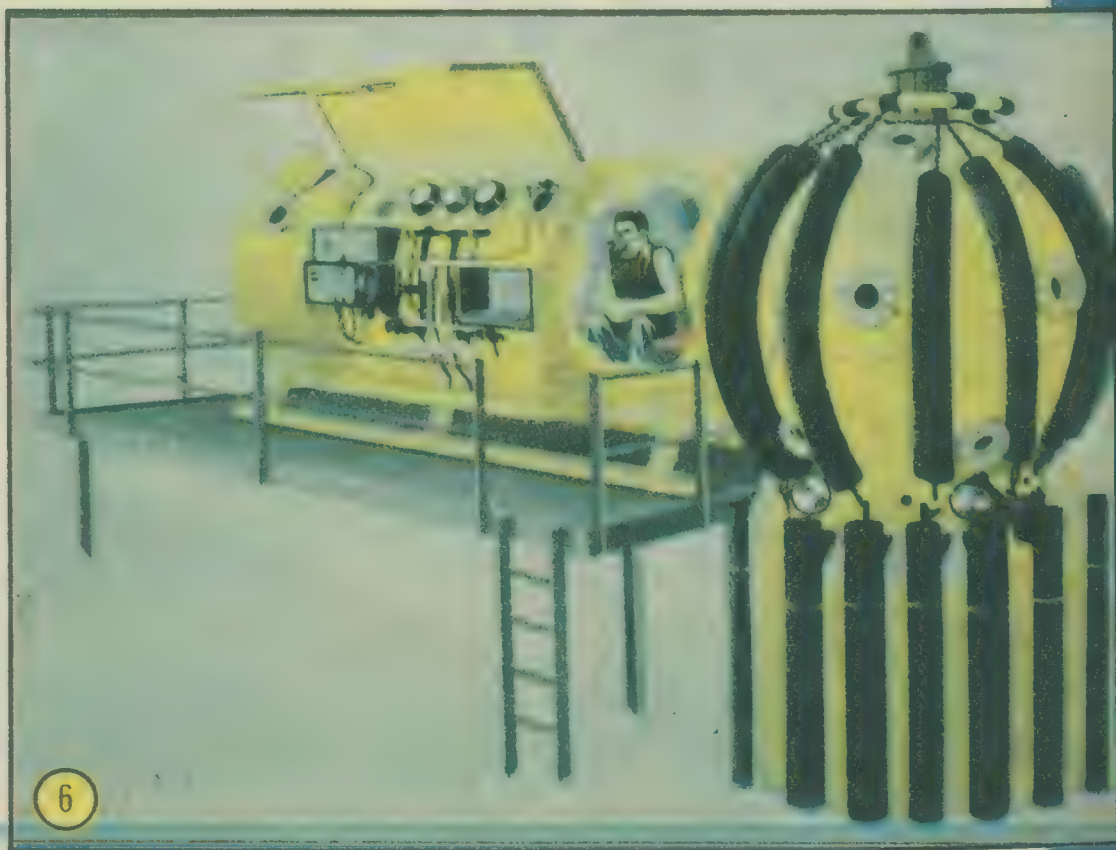

4

5

Упркос савременој технологији, многи рони-
оци нашли су смрт у трагању за течним злат-
ом. Сада се усавршавају роботи који ће опе-
рисати са површине и моћи да их одмене у
обављању великог броја задатака.

6

СМЕШИЛА
СЕ У
КОВЧЕГУ

Разметљиви разбојник Томас Блад решио је 1675. године да украде, ништа мање него круну! Круна је са осталим драгоценостима била у ризници на врху Тауера у Лондону и имала је, наравно, сталне чуваре — али кад би Томас Блад нешто одлучио, за њега није било препрека.

Вешти Блад оденуо је свештеничко рухо и, уз мало глумачког талента, успео је да одобриволи доброћудног и наивног чувара краљевског накита. А кад је чувару попустила пажња, Блад га је нечим млатнуо по глави, стрпао у врећу круну и још неколико драгуља приде — и почео да бежи. Није имао среће — ухваћен је пре но што је успео да напусти Тауер.

Сви су очекивали да ће краљ Чарл II казнити лопова смрћу. Али краљу се, кажу, толико допала Бладова дрскост да је уместо да га осуди на смрт — доделио Бладу доживотну пензију!

Неки, додуше, кажу да је оволика краљева великодушност прилично сум-

БАКСУЗНИ ВОЗ

Што је крађа
боље испланирана,
већи су изгледи на успех
— то је златно разбојничко правило.
Али и полиција зна свој посао

нива: ко зна шта је краљу Чарлсу било на уму и какве је све планове имао са Бладом...

ВОЈВОТКИЊА У МАГАЦИНУ

Још дрскију и сензационалнију крађу од Блада извео је Италијан Вићенцо Перуђа.

Двадесет и првог августа 1911. године, између седам и десет часова ујутру, Вићенцо Перуђа, службеник Лувра, извадио је Леонардову Мону Лизу из рама, ставио је под мишку — и мирно изишао из музеја. Хладнокрвни Италијан сместио је ремек-дело ренесансног сликара под лажно дно великог ковчега

у свом стану, и сирота Мона Лиза смешила се читаве две године у Вићенцовом ковчегу.

А када се хука и бука око нестанка Леонардове слике стишала, Перуђа је покушао да је прода Италијанима за деведесет пет хиљада долара. Међутим, италијанске власти су одбиле понуду, стрпале Перуђу у затвор, а слику вратиле у Париз.

На суђењу у Фиренци Перуђа је успео да убеди суд да његово дело и није неки злочин.

— То је чист патриотизам! — тврдио је Вићенцо Перуђа. — Ја сам само хтео да се драгоцена слика коначно, након читавих три века, врати у домовину њеног творца.

Суд је, изгледа, имао прилично разумевања за овакву врсту патриотизма: Перуђа је осуђен на свега годину и петнаест дана затвора.

Крађе слика су, иначе, многим пљачкашима деловале као прилично уносан посао.

Адам Ворт је маја 1878. године планирао да украде чувену слику Војвоткиња од Девоншира из фирме Егну и Егну. Ворт, додуше, није планирао крађу из личног користољубља него из чисте колегијалности. Намеравао је да учени власти: вратиће слику тек када буде пуштен на слободу његов колега криминалац Џорџ Томпсон, кога су затворили због фалсификовања.

Користећи се благодатима густе лондонске магле Адам је успео да се увуче кроз прозор на другом спрату зграде у којој је била чувана слика, да узме платно и нестане — све то за пет минута.

Али десило се нешто што Адам није планирао. Пре него што је послао властима поруку да ће вратити слику у замену за Томсонову слободу, сазнао је да је Томсон већ пуштен из затвора!

Шта да ради са сликом? Пошто није хтео да је тек тако врати власницима, Адам је послао слику бродом у Америку. И тако је Војвоткиња од Девоншира чамила наредних двадесет и пет година по бруклинским и бостонским магацинима.

Тек 1901. године Адам је, тешко болестан и финансијски потпуно уништен, уступио слику њеним правим власницима за непознату суму новца.

УПЛАКАНИ РАЗБОЈНИЦИ

У време док је још важио за „државног непријатеља број један“ тридесет једногодишњи Џон Дилин-

гер је, заједно са пет својих „колега“, упао 13. марта 1834. године у Прву националну банку у Мејсн Ситију. Кажу да су разбојници дивљачки махали пиштољима и митраљезима да би направили што јачи утисак на службенике банке — али банкарци су били људи храбра срца.

Чувар који је седео у стакленом боксу изнад благајника први се снашао и бадио сузавац. Уплакани разбојници наредили су да се отвори сеф, а затим су, очију пуних суза, натерали помоћника благајника да им изручи сав новац. Помоћник, изгледа неки промућуран и хладнокрвн момак, давао им је новац што је спорije могао; најпре је дао врећу пуну металног ситниша, а затим је наставио полако да додаје свежњеве новчаница од једног долара.

Оваква „успоравајућа тактика“ добро је функционисала. Банда је изнела из банке једва 50 хиљада долара — од 240 хиљада колико је било у сефу.

За време бекства Дилингер и још неки чланови су рањени али банда је ипак вешто успела да умакне полицији и нађе склониште у Висконсину. Касније

конечно осећала spremnom да пређе на ствар. Седамна естога јануара 1950. седам хладнокрвних пљачкаша, одевених у униформе какве су носили и службеници фирме, с гуменим маскама и ципелама, ушуњало се у зграду управе — и изишло после петнаест минута с пленом од око два и по милиона долара у готовини, чековима и обвезницама.

Скоро шест година зви лукави Бостонци успевали су да живе скромно и повучено, и да ничим не привуку на себе пажњу полиције. А онда, када им се већ чинило да су извршили савршен злочин, јер требало је да прође још само недељу дана па да њихова крађа постане за-

конски застарела — један члан групе све је признао полицији!

И тако, због изненада пробужене савести једног члана банде — осморица провалника осуђена су на доживотну робију...

Слично је прошло и група од дванаест Енглеза која је пре тридесетак година планирала да опљачка поштански воз: план је разрађен до у најситније детаље, знало се сваког секунда шта је чији задатак, пљачка је успела — али све је покварила једна „ситница“...

У унапред испланирано време, на договореном месту, састала се група опремљена једним војним камионом од три тоне, два „јагуара“, два „ланд-

ровера“ и једним мотоциклом. Бандити су спретно и брзо искључили железничке сигнале, зауставили поштански воз који је ишао из Глазгова у Лондон — и за мање од 45 минута нестали са око седам и по милиона долара.

Али, упркос прецизно разрађеном плану, разбојници су, ваљда због велике журбе, заборавили да обришу отиске прстију из једне куће у коју су навратили непосредно након крађе.

Данас банда издржава казну затвора у укупном трајању од 300 година...

У свету се дуго памтила још једна пљачка возова, извршена пре више од стотину година — али не због спретности разбојника.

Банда Великог Џека Девиса зауставила је 5. новембра 1870. године експресни воз за Рено, узела из њега четрдесет хиљада долара, и одјакала за Вирџинију. Само десет часова касније овај баксузни воз опљачкан је и по други пут!

Кад је — са оправданим закашњењем — воз за Рено ушао у станицу у Индијаненсу, у њега је ускочило шест наоружаних војних дезертера и покупило готово пет хиљада долара — које је Девисова банда превидела!

За само неколико дана власти су успеле да похватају обе банде.

Љ. Ј.

ПАРЕ ИЛИ ЖИВОТ

КО ПРЕТИ ЛАМАМА

је срећа напустила Дилингера: само неколико месеци након крађе одала га је једна његова пријатељица, и 22. јуна, у Чикагу, усмртили су га из пиштоља агенти Федералног истражног бироа.

Додуше, писац Џео Роберт Неш тврдио је да Џон Дилингер, бивши играч безбола и бивши морнарички дезертер који је у току само једне године опљачкао више банки него Џеси Џејмс у току шеснаест година — није страдао у Чикагу!

— Агенти су убили Цимија Лоренса уместо Џона Дилингера — тврдио је Џео Роберт Неш. — Број један преживео је чикашку пуцњаву.

ЕХ, ТА САВЕСТИ...

Што је крађа боље испланирана, већи су изгледи на успех — то је златно разбојничко правило.

Пуне две године једанаест средовечних Бостонаца ковало је план како да опљачка главну управу чувене Бринкове компаније оклопних аутомобила. Група се припремала полако и методично: најпре је направљен прецизан план; затим су продискутовани сви детаљи, претресене све могућности, набављена опрема... Одређени чланови банде често су у току ноћи упадали у фирму да би добро проучили алармни систем и обезбеђење. А онда су почеле безбројне пробе...

После генералне пробе у децембру 1943. група се

Д се свиленаста вуна перуанских лама толико не допада људима, љупким станозницама јужноамеричких висоравни сада вероватно не би претило истребљење. Перуанска влада их је истина одавно ставила под заштиту државе, али им такозвани статус угрожене врсте, како се недавно испоставило, није много помогао.

Већина ових стидљивих животиња — блиских али безгрбих рођака камила — смештена је у „Пампа Галерас“ резерват у Перуу. Људска брига пријала је ламам: толико су се намножиле да је перуанска влада прошле године чак одобрила спровођење програма одабирања. Када се недовољно јасна реч одабирање преведе на разумљивији језик, то је значило да је влада дозволила да се одређен број закржљалих и старих животиња одстрели како би се створило више животног простора за остале.

Одобрено, учињено. До сада је страдало више од 2400 лама. Корист од њихове смрти нису имале само животиње већ и људи — лпокојнице су за собом оставиле вуну у вредности од 650 хиљада фунти (око 42 милиона динара).

Брука

Извештај управе резервата у коме је, као објашњење за помор животиња, стајало да се њихов број за три године, од 1976. до 1979, са 14.730 попео на опасних 40.136.

прихватиле су две угледне међународне организације — Светска фондација за свет дивљине „World Wildlife Fund“ и Међународна унија за очување природе (International Union for the Conservation of Nature).

Брука никада не би пукла да се трећа организација звана Међународни фонд за спасавање животиња (Fund for Animal Welfare) без поговора сложила са планираном селекцијом. Како би се и сами уверили у потребу да се ламе убијају, опрезни представници ове организације одлучили су

да поред екипе састављене од сопствених чланова у резерват упуте и др Кита Елтрингама, стручњака са универзитета у Кембриџу.

Доктор је проценио да се по резервату шетка свега 11 до 17 хиљада ових стидљивих животиња и да, према томе, о пренасељености нема ни говора.

Шта је онда значила перуанска тврдња да је ради очувања еколошке равнотеже требало поби-ти неких 15 хиљада безгрбих камилиних рођака скупочене длаке?

Дилему су разрешили изасланици. Светске фондације за свет дивљине који су открили да се у сред резервата гради кланица са уређајима за дубоко замрзавање и да је управа чак купила и камион-хладњачу који ће месо превозити до главног града Лиме. Постало је јасно да није реч о очувању еколошке равнотеже већ о — парам.

После ових открића Светска фондација за свет дивљине повукла је већ дати благослов за помор лама и затражила да се изврши ново пребројавање, а да се у међувремену програм одабирања обустави.

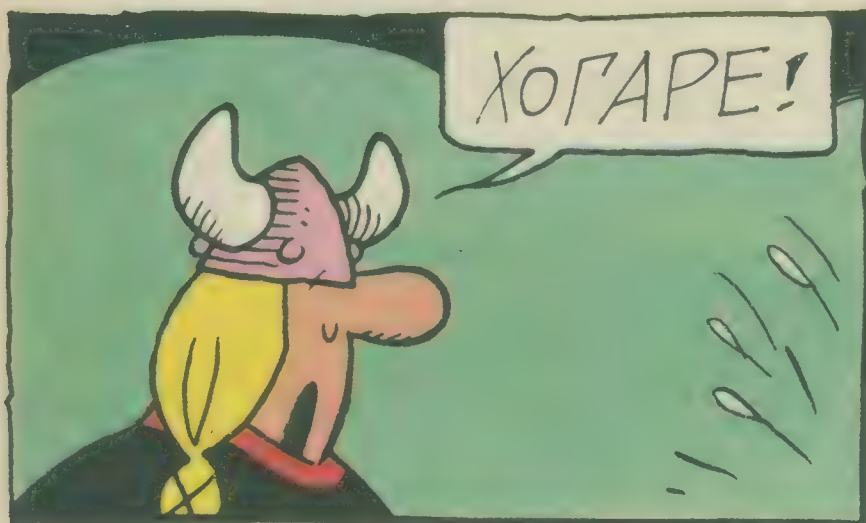
Уместо убиства — селидба

Међународни фонд за спасавање животиња предложио је Перуанцима да „вишак“ лама, преселе на неки други резерват, уместо да их убијају, али су ови одговорили да плашљиве и нервозне животиње селидбу сигурно не би преживеле.

Фонд није жалио труда и пара да и ову тврдњу оповргне — ангажовао је јужноафричког стручњака Јана Оелефсеа који је једну групу лама утоварио у хеликоптер и без икаквих последица пребацио с једног на друго, удаљено место.

Још се не зна шта ће бити са становницима „Пампа Галераса“. Сигурно је само да, за сада, могу да одахну. Кланница још није прорадила.

М. И.

МОРЕ НЕ ВРАЋА УТОПЉЕНИКЕ

ДУШЕ ПОГИНУЛИХ МОРНАРА

Тог дана, одмах после ручка, породица Крамек напустила је своју изнајмљену кућицу и по жељи осамнаестогодишње Дајане упутила се према северу, ка Заливу крава. То је прекрасан камени татон изложен ветровима. Насељавају га само галебови и душе погинулих морнара, како каже легенда.

На тешко приступачном делу обале налази се светионик а северно од њега протеже се пешчани језичак ширине петнаестак метара назван Пешчани рт. На њега се даље настављају Потопљене хриди северног Блок Ајленда. Дајана је желела да баш на овом месту проведе поподне.

У њеном дневнику од пре десетак година на дан 3. августа уписано је: „Данас идемо на Пешчани рт. Заљубила сам се у то место. Волела бих да могу тамо себи да саградим кућицу“.

Стенли Крамек, морнарички мајор у пензији, узео је свој печачки штап и кренуо у правцу светионика. Његова супруга Гудрун поставила је сталак за сликање и посветила се кичици и бојама. Њихов тринаестогодишњи син Стивен и његов друг Метју Хајкл који је као гост пошао са њима кренули су у шетњу према западу. Дајана се упутила ка северу где се, у близини светионика, сместила на једну дину и утонула у лепе снове. Било је 14.30 часова.

После сат и по времена, док је Стенли бацао натраг у воду свој први улов, сићушну рибу мачкуљу, зачуо је глас своје супруге.

— Чујем Стивена како виче — добацила му је узнемирено.

До његових ушију допирао је само шум таласа.

— То је Стивен, чујеш ли!? Мор да им се нешто догодило.

Угледао је дечака како трчи преко дина из правца светионика. Видело се да је веома узбуђен. Отац је стигао да га прихвати пре него што је пао на колена.

Стенли се брзо вратио жени блед као крпа. Тог тренутка у њиховој близини један младић и девојка уживали су из паркираног аутомобила у погледу на околину. Стенли је повикао:

— Двоје деце је у опасности тамо код рта. Хитно позовите помоћ!

КАО ПО МЕСЕЦУ

Док је аутомобил великом брзином нестајао иза олуке, Крамек је трчао према рту саплићући се кроз дубок суви песак. Прошао је

светионик и застао. Само пискаво крештање галебова који су надлети обалу повремено је пресецао шум мора и ветра. С његове десне и леве стране ломили су се таласи, пред њим је била хридина.

Учинио му се да Дајана и Метју овде никада нису ни били. Онда је угледао плавкасту гомилицу одеће — Дајанину кошуљу коју је носила преко костима. Од тог места право према мору водили су отисци босих стопала.

Кад су после десетак минута, колико је завијала сирена, вођ спасилачке екипе Чарлс Конли и неколицина његових другова стигли на Пешчани рт, море је било мирно, небо ведро. Као да се баш ништа није догодило.

Конли је, међутим, добро познавао ово место и био је веома забринут. Надолажење плиме изазива јако струјање воде дуж теснаца Лонг Ајленда, испред Пешчаног рта у правцу истока. Ниједан пливач никада није успео да савлада ову струју. Док је двогледом осматрао површину воде, био је сигуран у једно: или ће децу пронаћи живу или их никада неће наћи. Море са источне стране никада не враћа тела утопљеника.

Мало-помало, испрекиданим реченицама, Стивен Крамек је успео да исприча мајци шта се догодило.

— Мет и ја смо разгледали околину. Дајана је седела на песку. Питали смо је хоће ли с нама у шетњу. Пошла је. Тражила је комаде дрвета необичног облика које избацује море.

Тако су се све троје нашли на рту где је песак чврст а обала се благо спушта у море.

— Тата је рекао да не улазимо у воду, али ми смо хтели само да се умочимо — наставио је Стивен — Загазили смо до колена. Било је веома пријатно. Таласи су долазили с обе стране и сусретали

СТИВЕН ЈЕ КАО БЕЗ ДУШЕ ТРЧАО ПРЕКО ДИНА. ОТАЦ ЈЕ СТИГАО ДА ГА ПРИХВАТИ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПАО. ДЕЧАН ЈЕ ИСПРИЧАО ДА ЈЕ ДАЈАНУ И МЕТЈУА СТРУЈА ОДНЕЛА ПРЕМА ПУЧИНИ.

се баш на месту где смо стајали. Лагано су нас подизали и чинило нам се као да ходамо по Месецу. Отишли смо мало дубље. Хтели смо да видимо шта ће се догодити. Таласи су нас стално подизали и спуштали.

Један већи талас подигао их је високо и повукао у дубину. Изгубили су тле под ногама и морали су да запливају ка обали. Стивен је био на челу. Први је осетио стење испод ногу — снажно се одгурнуо и успео да исплива. Затим се окренуо да помогне сестри и другу. У том тренутку јака струјања надоласе плиме повукла су Дајану и Метјуа и за само неколико секунди однела их на пучину.

Стивен је викао, храбрио их, хтео да се врати у море да им помогне. Дајана му је наредила да то не чини ни за живу главу.

— Боље иди и позови тату! — довикнула му је — Пожури Стив... Брзо потражи помоћ!

НА ЛЕЋИМА ДЕВОЈКЕ

На обали се ускоро нашла овећа група мештана. Није им био први пут да се окупљају на Пешчаном рту. Кад су се на видику, иза таласа, указали сивкасти обриси ниског спасилачког бродича обалске страже, зачуо се уздах олакшања. Бродич је нестао да би се десетак минута касније поново појавио. Узалуд је трагао.

Прошло је сат и по времена. Гудрун је била изbezумљена од страха. Њен супруг је такође био ван себе. Дајана је као искусна пливачица могла да се одржи на површини али како да спасе и себе и Метјуа — мислио је. Био је сигуран да она неће напустити малишана.

Иронијом судбине на Залив крава изненада се спустила густа магла. Конли и његови другови су се згледали. Уколико за наредних десетак минута не пронађу децу, остаје им једино да се врате у базу. Смањеном брзином кренули ка југоистоку.

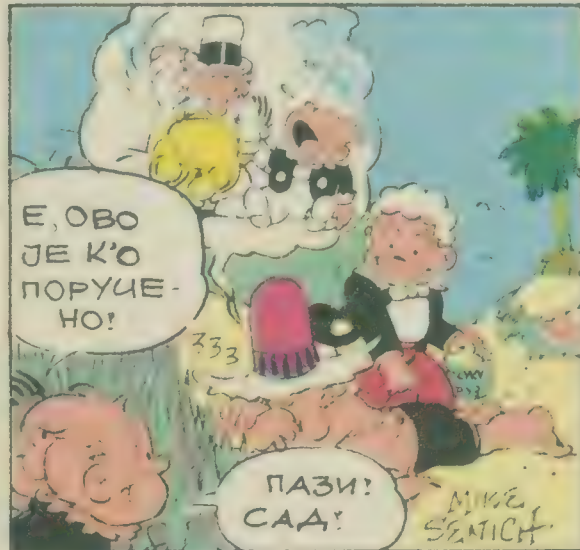
На обали је завладала још већа напетост. Убрзо су приметили да се бродич зауставио и одмах отпловио у правцу северозапада. Сви су потрчали ка амбулантним колима да чују радио. Преко звучника се зачуо непрекидани метални глас: „Обалска стража... пронађена... особа... Пловимо у правцу Олд Харбора...“

Амбулантна кола одмах су кренула за Олд Харбор удаљен 6 километара. Гудрун и Стенли пошли су за њима. Нису разговарали.

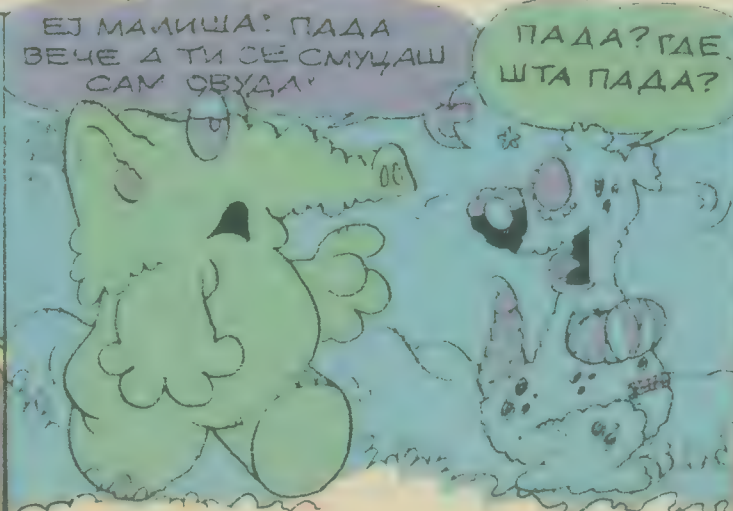
Бродич се већ налазио у луци кад су њих двоје стигли. Стенли је потрчао на младо тешко се пробијајући кроз гомилу. На крменом мосту спазио је две особе увијене у ћебад. Пришао је ближе. Дајана и Метју су се смешили и плакали у исто време. Као и он.

— То је најхрабрија девојка коју знам — рекао је за Дајану заповедник Конли — Кад смо стигли, дочекала нас је са осмехом и дечаком на леђима.

Д. В.

МИР МЕЃУ ЖИВОТИЊАМА

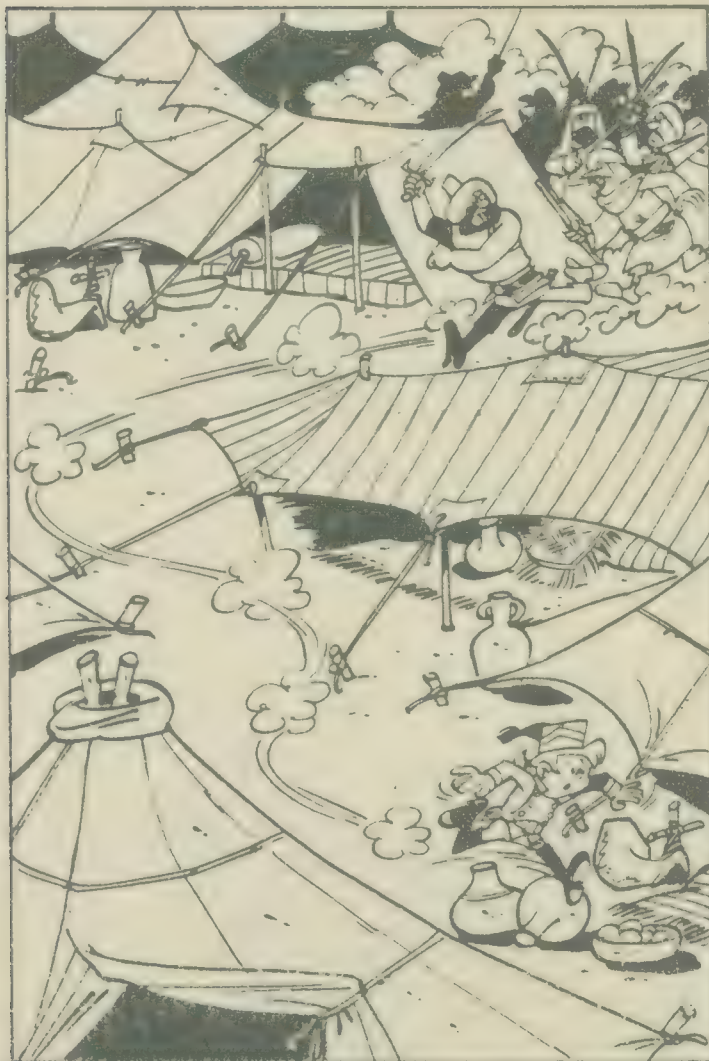
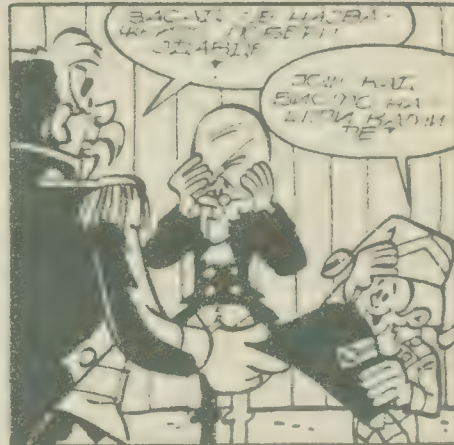
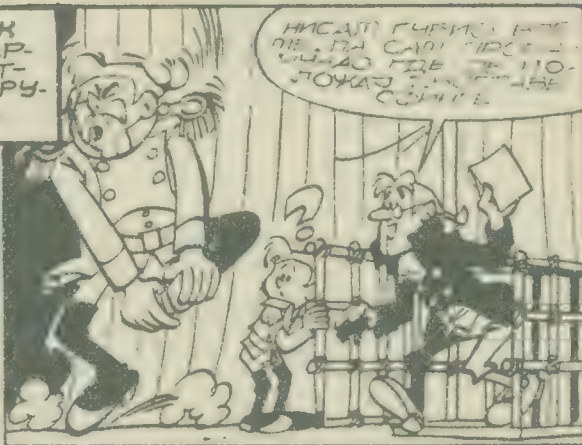

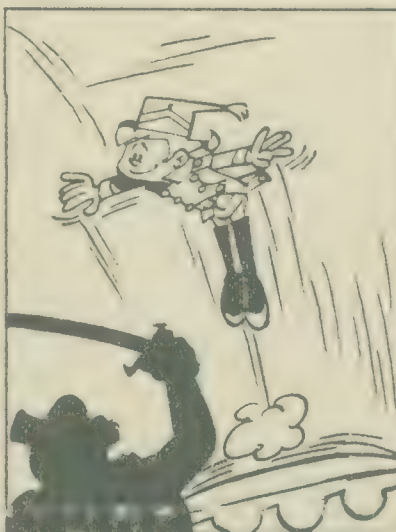
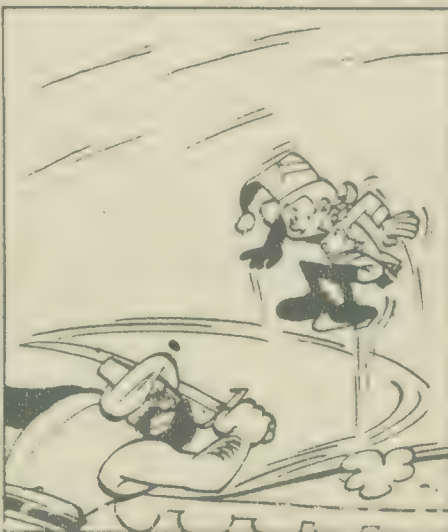
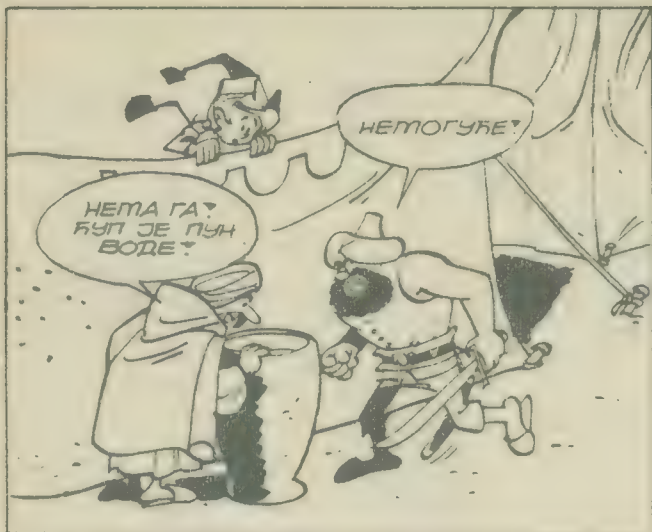
РАТАПЛАН:

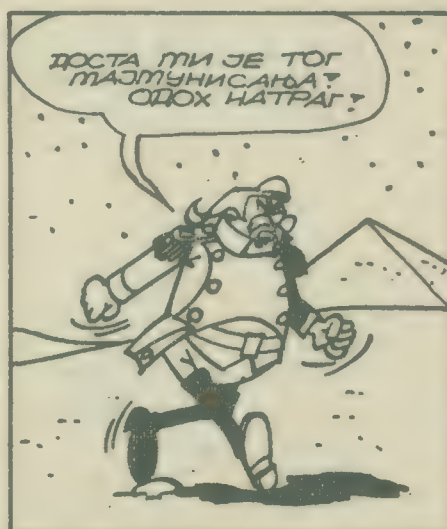
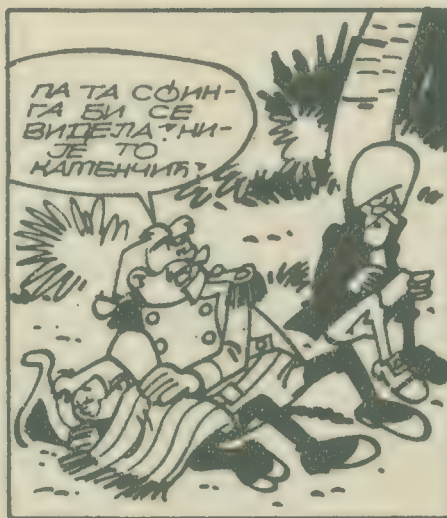
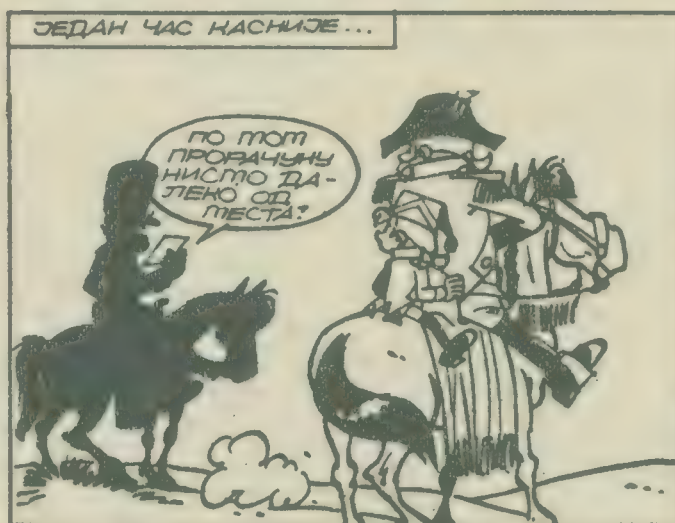
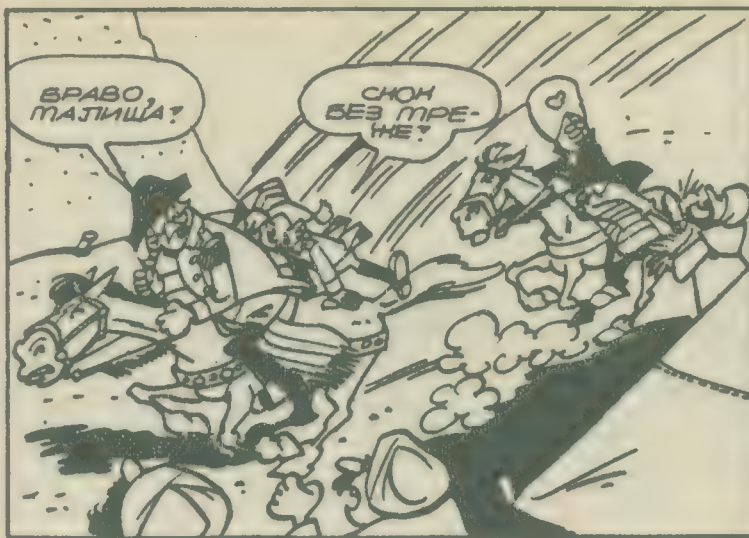
ЗЛАТНИ ИБИС

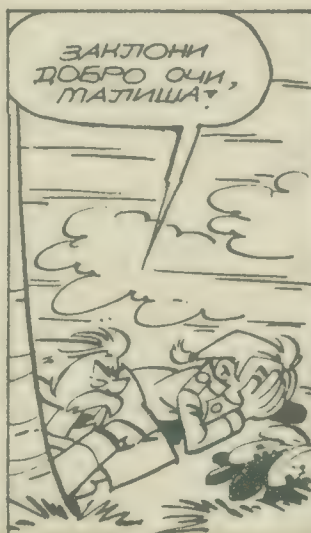
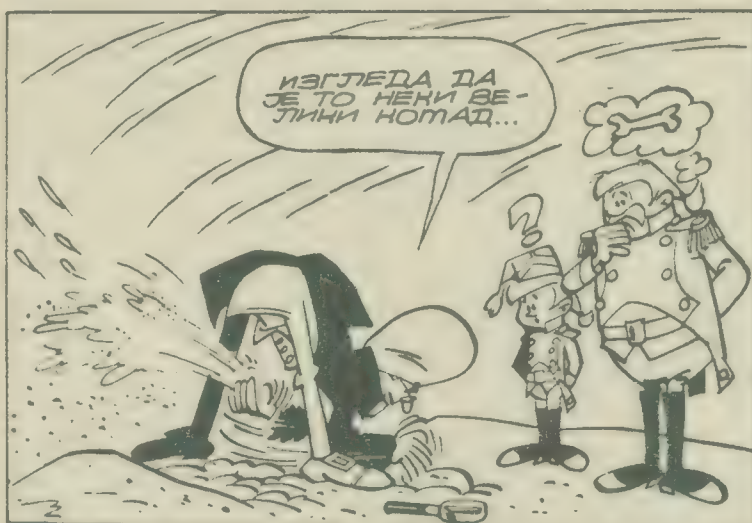
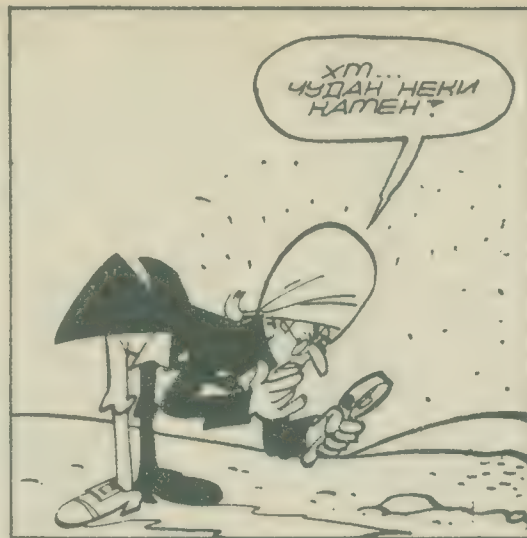
II
ДЕО

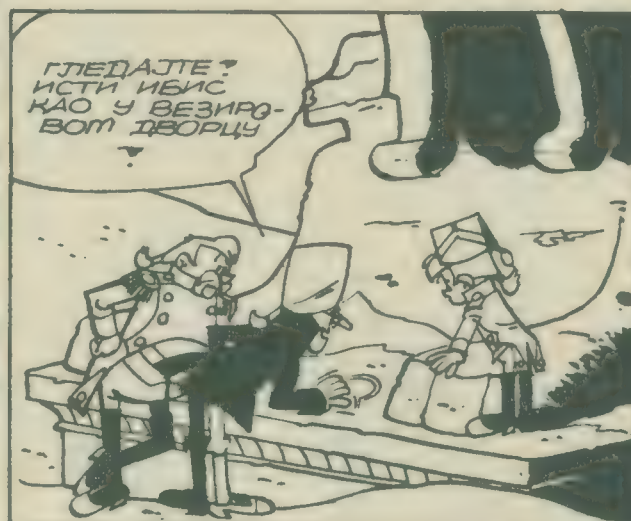
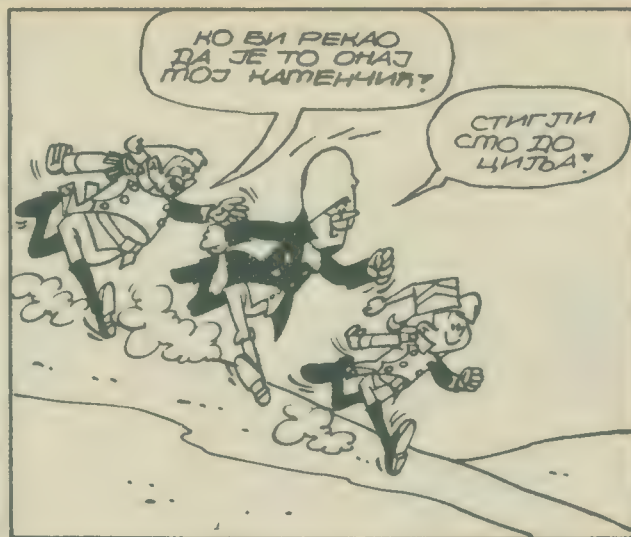
РАТАПЛАН, НАРЕДНИК БОБЕШ И ПРОФЕСОР ВЕРДИРЕТ, ТРАЖЕБИ ЗЛАТНОГ ИБИСА, ПАТИ СУ ЧРУКЕ ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА...

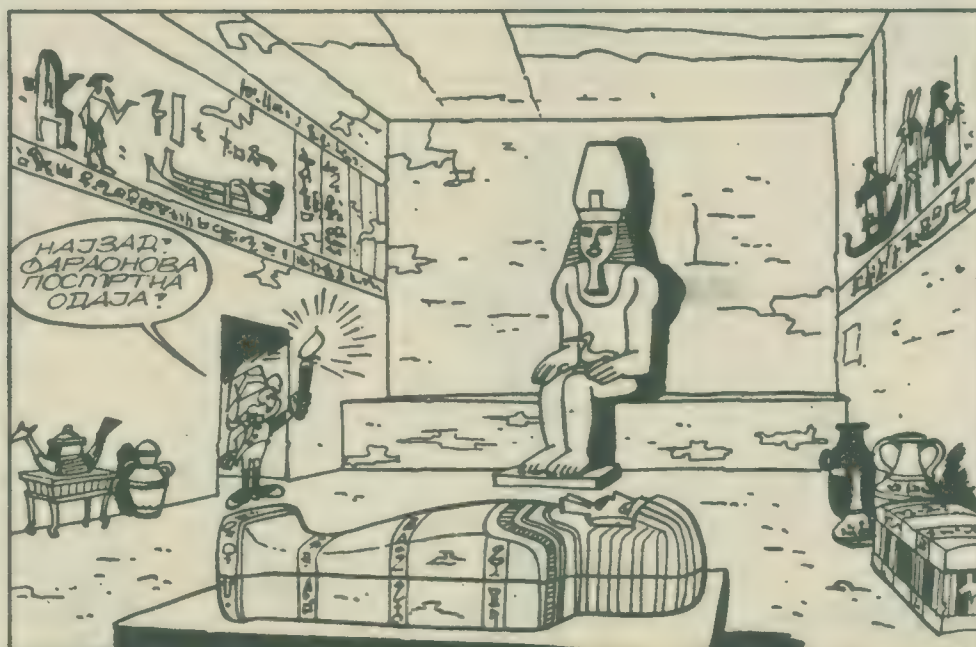

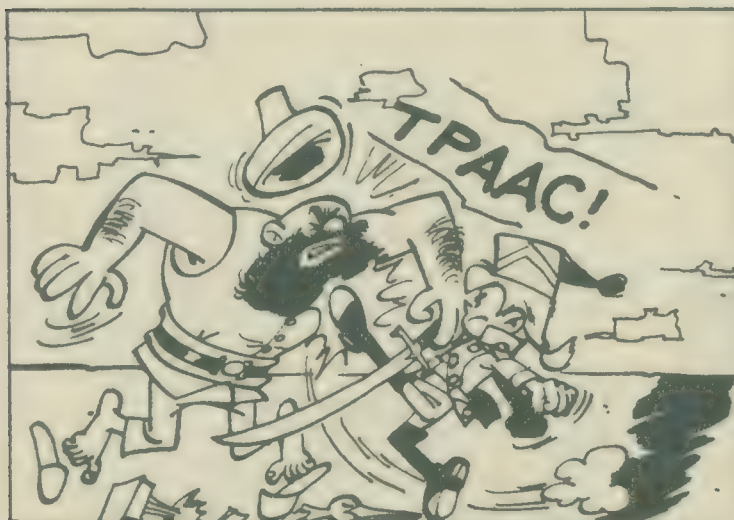
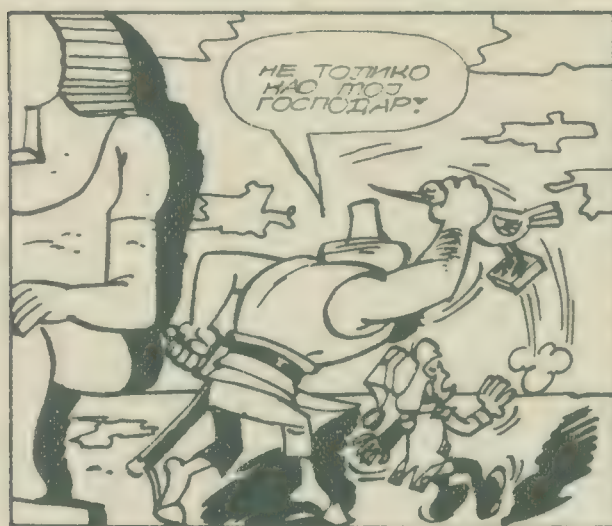
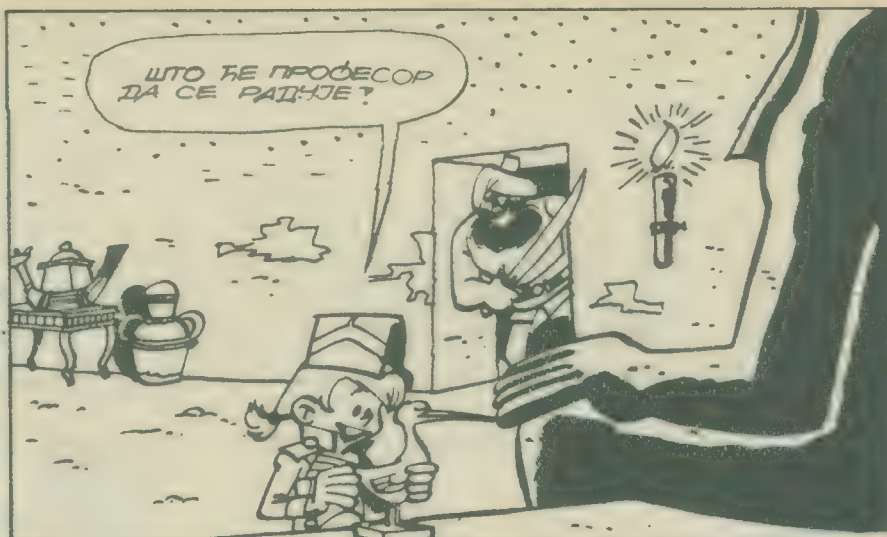
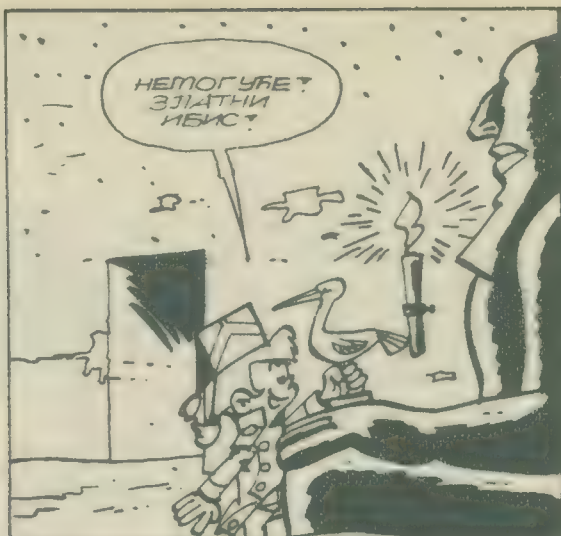

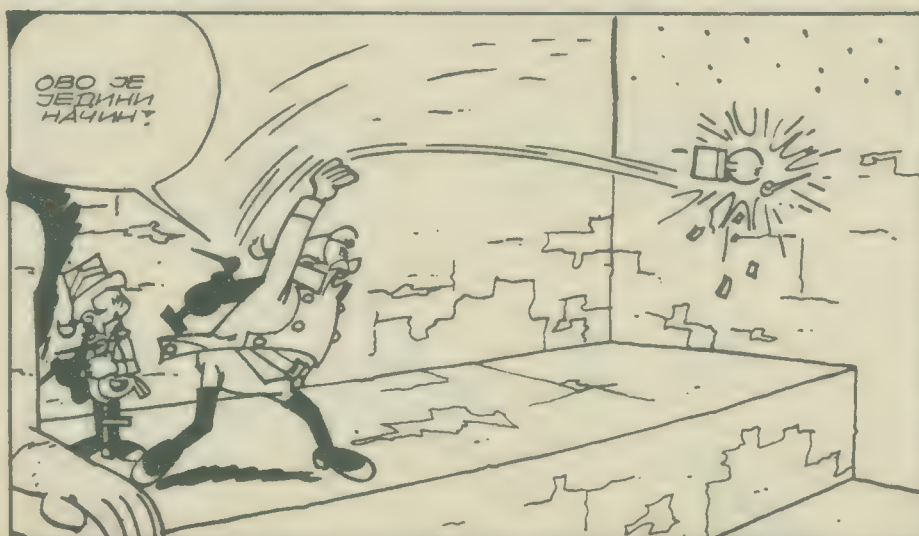
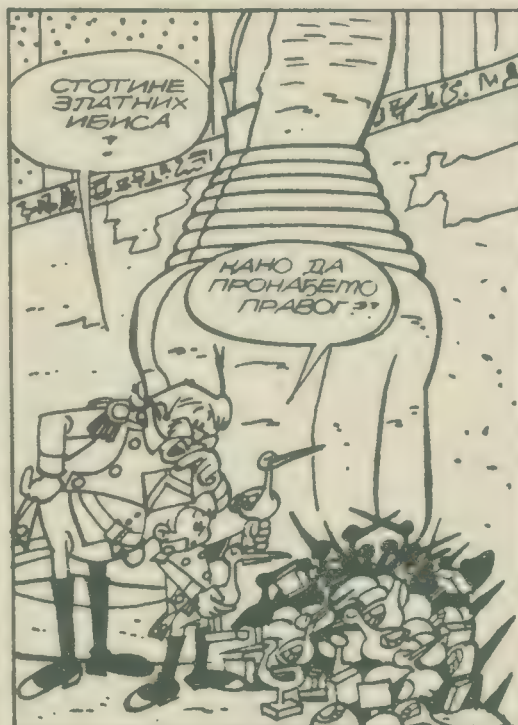
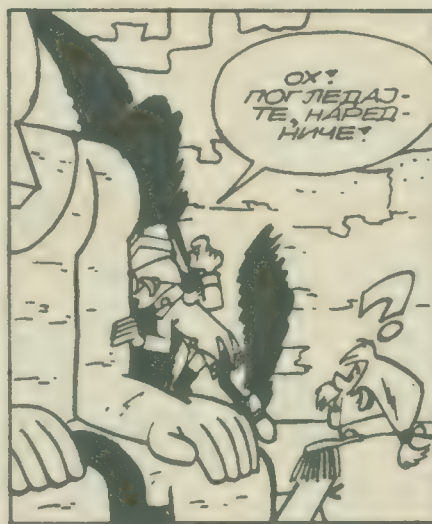
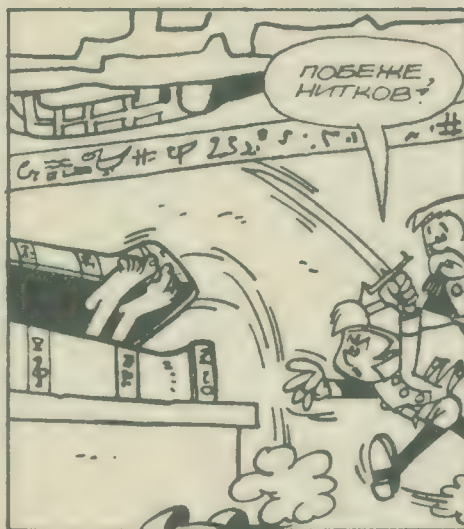
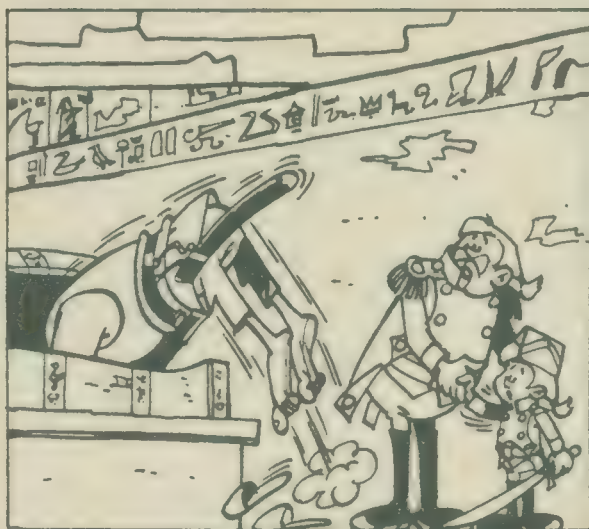

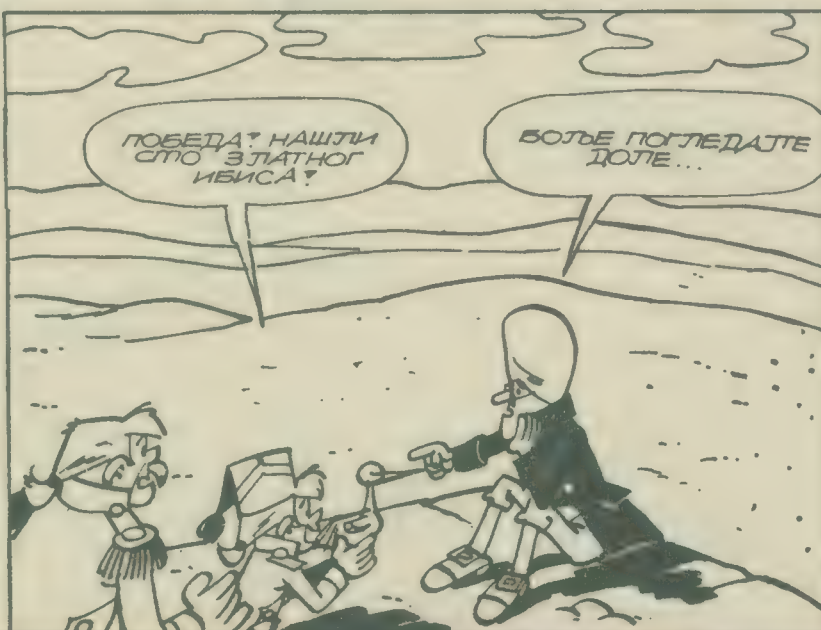
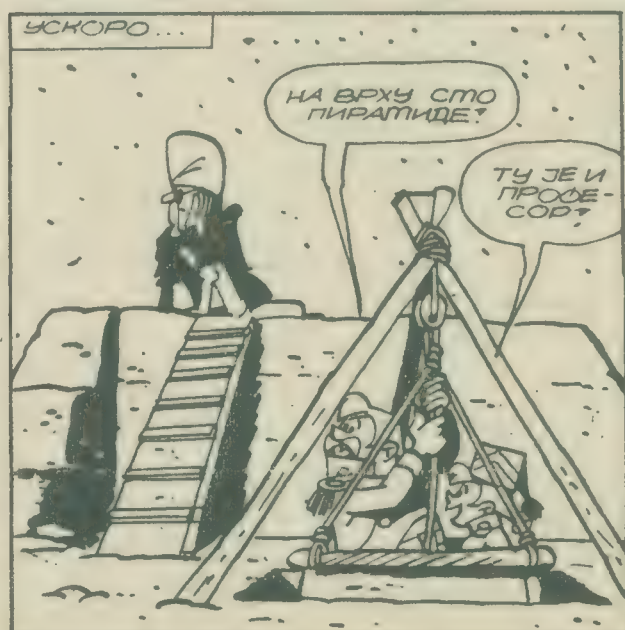
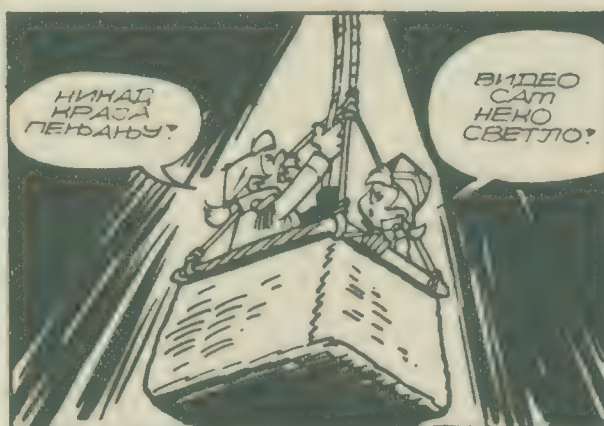
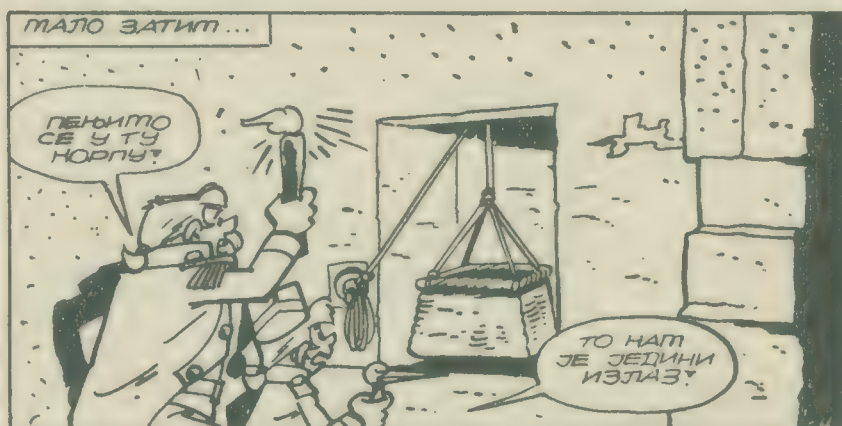
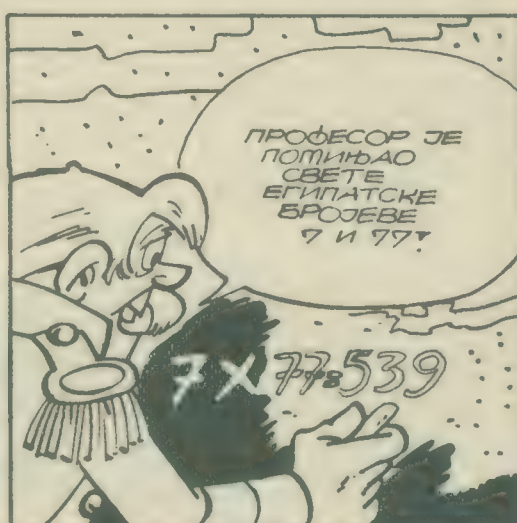
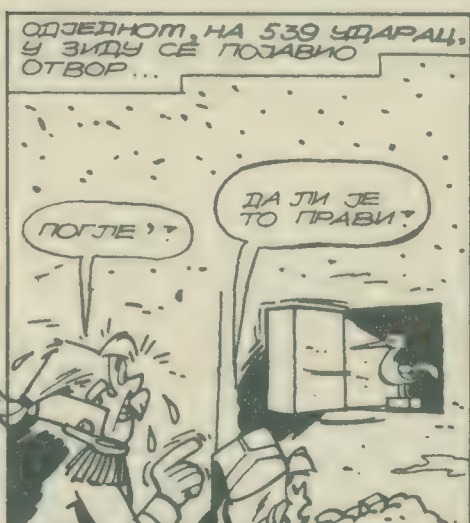
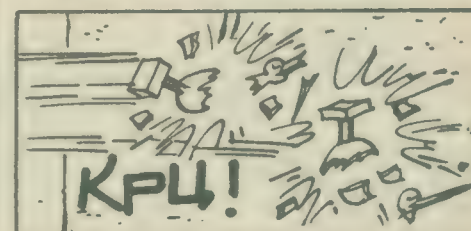
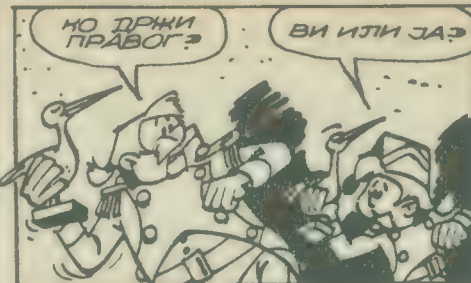

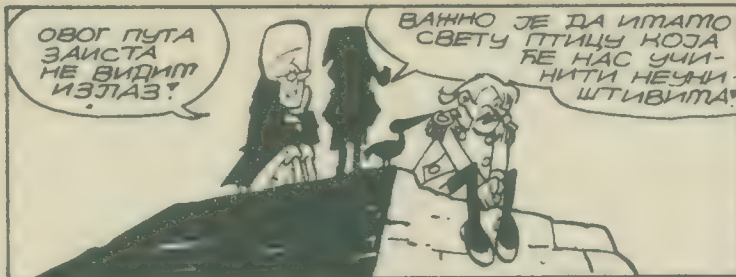

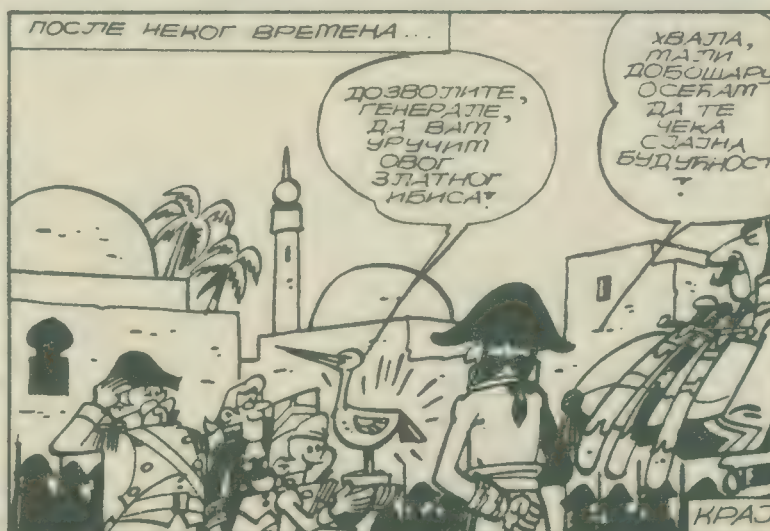
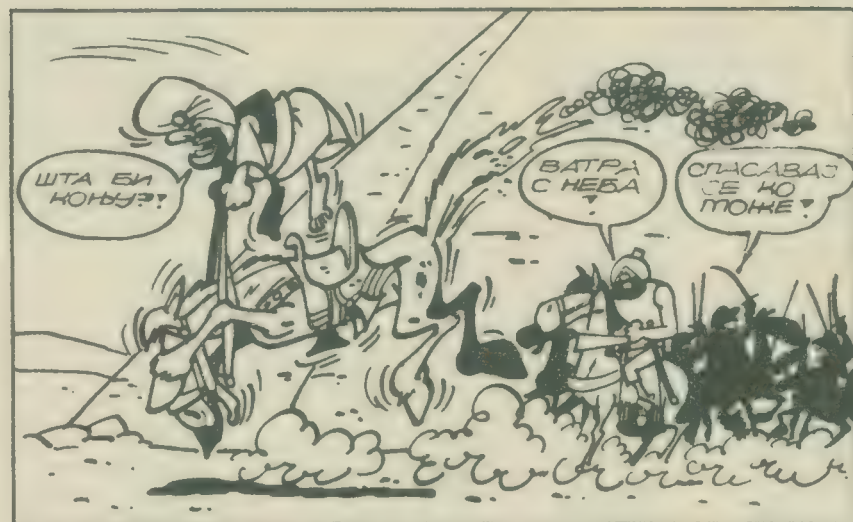
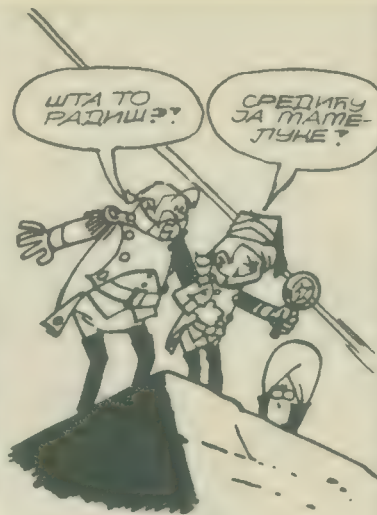
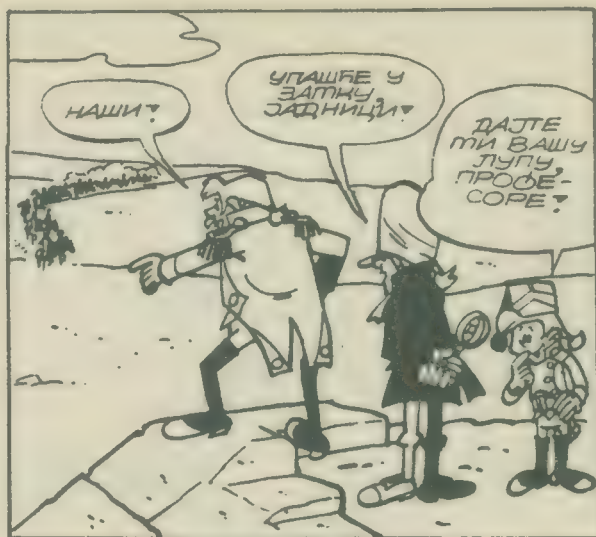

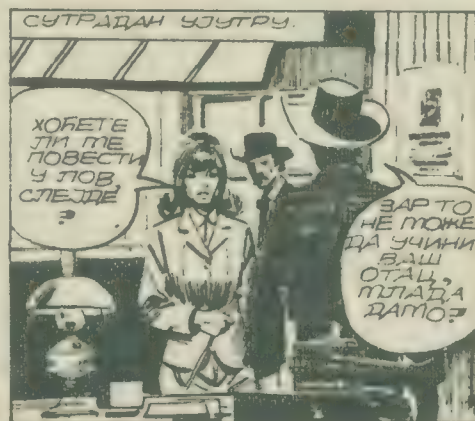

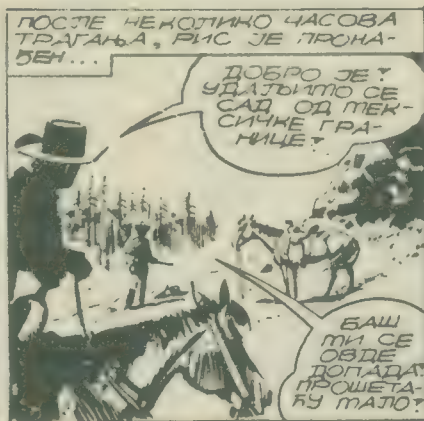

БЕС СЛЕЈД: ГОШКА ИЗ ОИРАДЕЛОУТЕ

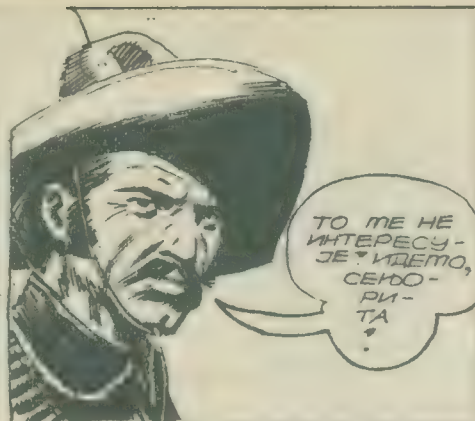
АМЕРИКАНКА?
ПРЕШЛА СИ
ГРАНИЦУ БЕЗ
ИСПРАВА, ЈЕ ЛИ?

ПУСТИ
МЕ НА
ТИРУ?

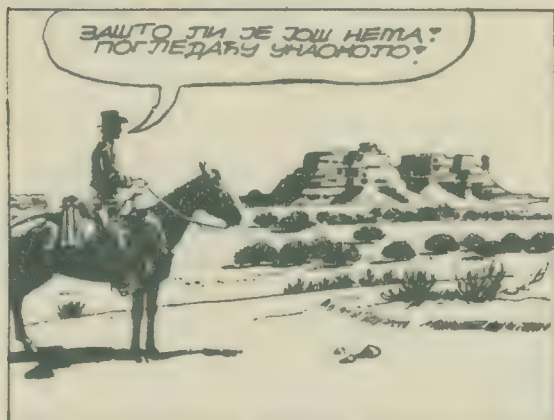

ЗАДРЖА-
ТЕ ПО ВАС
ДОК СЕ НЕ
ОБАВИ
ИСТРАГА

НЕ СМЕТЕ МОЈ
ОТАЦ ЈЕ ВЕО-
МА УТИЦАЈАН...

ТО МЕ НЕ
ИНТЕРЕСУ-
ЈЕ? ИДЕМО,
СЕЊО-
РИ-
ТА?

ЗАШТО ЛИ ЈЕ ЈОШ НЕМА?
ПОГЛЕДАЈУ УНАОКОТО?

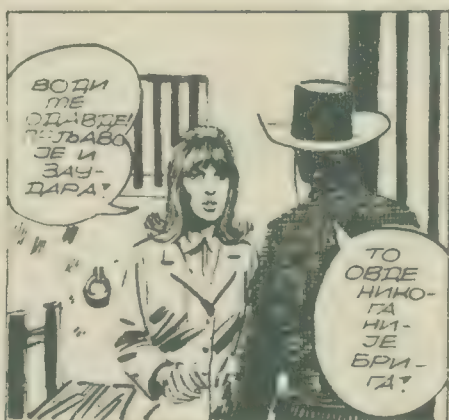
ДА, ВИДЕЛИ
СТО ЈЕ?
ОДВЕЛИ
СУ ЈЕ
ВОЗНИЦИ?

ХВАЛА,
ПРИ-
ЈА-
ТЕ-
ЉУ?

ИМАТЕ
ЛИ
ДЕВОЈ-
ЧИНУ
ДОМУ-
МЕНТА?

НЕ...
МОГУ
ЛИ ДА
РАЗГОВА-
РАМ С
ЊОМ?

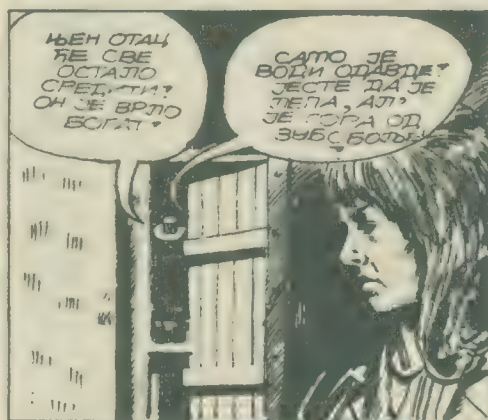
ВОДИ
МЕ
ОДАВДЕ
ПЕЉАВО
ЈЕ И
ЗАУ-
ДАРА?

ТО
ОВДЕ
НИКО-
ГА
НИ-
ЈЕ
БРИ-
ГА?

ПЛАТИЋУ
НАУЧИЉУ,
АМО
ТРЕ-
БА

ПА...
МОЖЕ
ДАЈТЕ
ДВАДЕСЕТ
ДОЛАРА?

ЊЕН ОТАЦ
ЈЕ СВЕ
ОСТАЛО
СРЕДЉИ?
ОН ЈЕ ВРЛО
БОГАТ?

САМО ЈЕ
ВОДИ ОДАВДЕ?
ЈЕСТЕ ДА ЈЕ
ЛЕПА, АЛИ
ЈЕ ГОРА ОД
ЗАБС БОЉЕ?

ЗАТО БИ ВАШ
БИЛО ДОБРО
ДА ЈЕ ЗАД-
ЖИТЕ ДАН
-ДВА?

У
РЕДУ

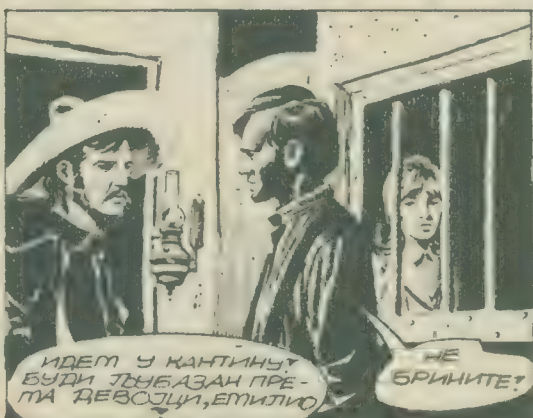
НЕ ОСТАВЉАЈ МЕ
ОВДЕ, СЛЕДЕ?
УМРЕЋУ?

ЗАТВОР

НЕБЕШ!
ВИДЕЋЕМО
СЕ НАС
НИЈЕ?

ОКУПО
ЈЕ МИ ОВО
ПЛАТИТИ
ТАЈ
ШЕРИО?

ИДЕМ У КАНТИНУ?
БУДИ ЈУБАЗАН ПРЕ-
МА ДЕВОЈЦИ, ЕМИЛИЈО

НЕ
БРИНИТЕ?

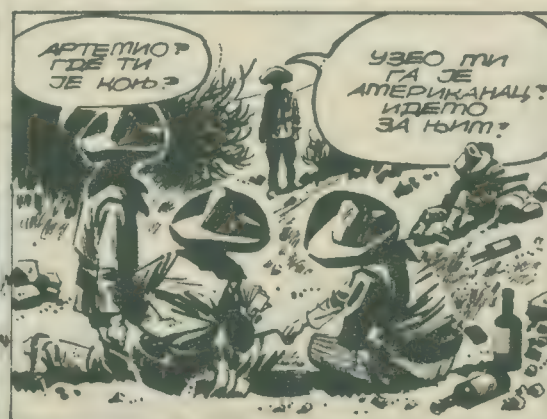
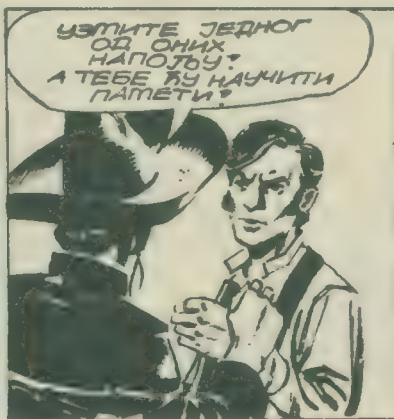
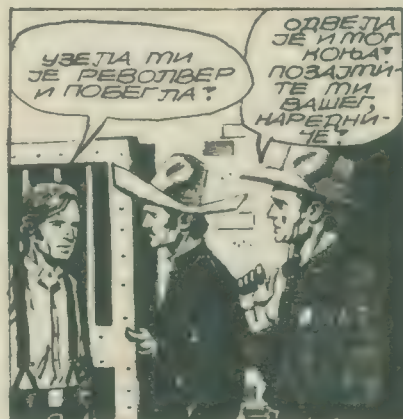
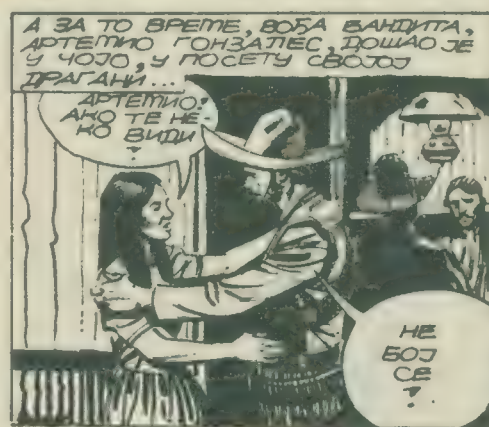

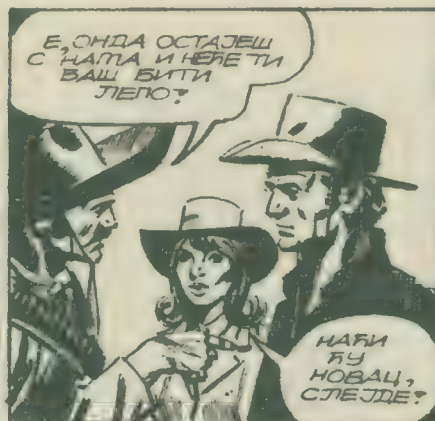
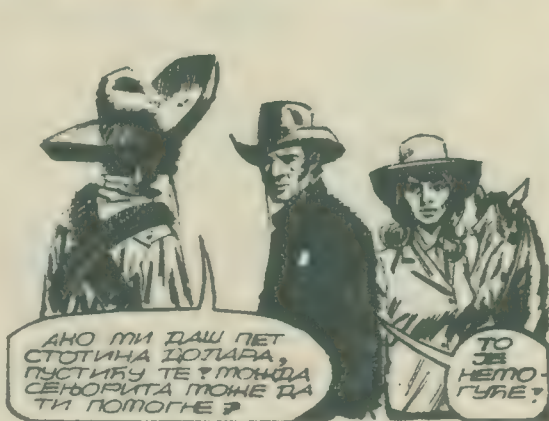
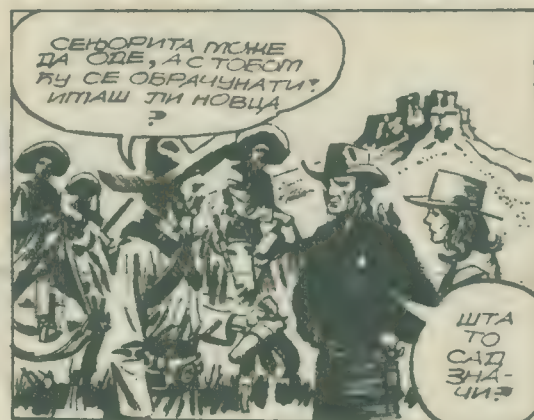
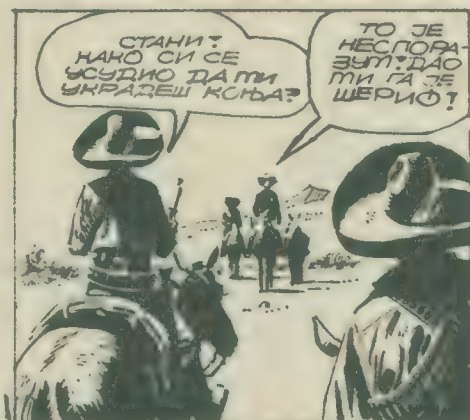
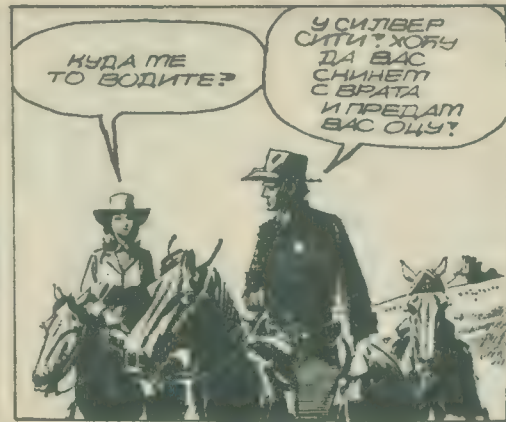
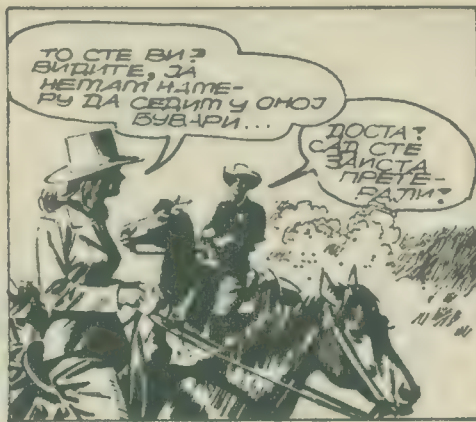
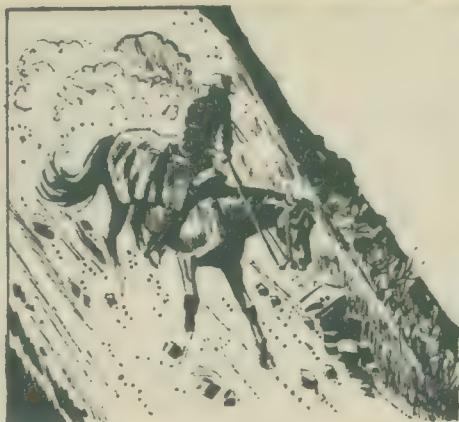
КАД БИХ
МОГЛА ДА
ГА НАМАМАМ
ОБАТО?

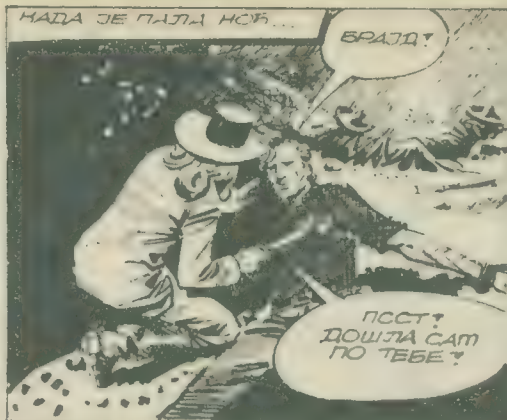

ЗГОДАМ СИ,
ПОМНЕ МОРА
ДА СУ СВЕ
ДЕВОЈКЕ ЗА-
ЈУБЉЕНЕ
У ТЕБЕ?

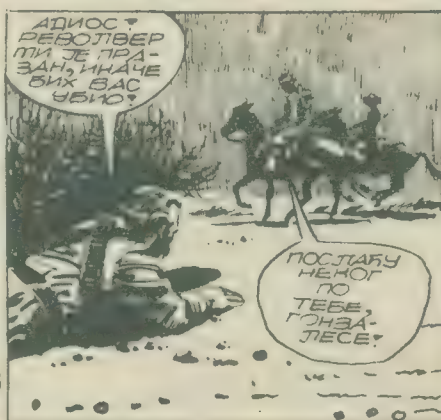
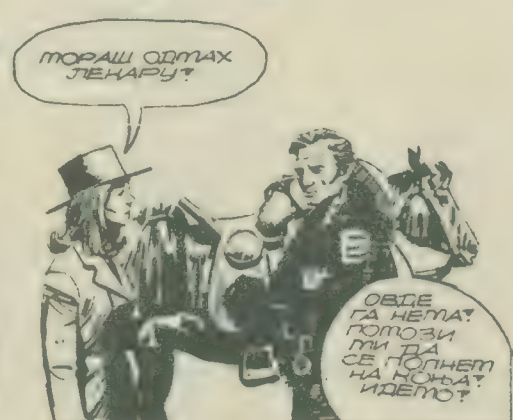
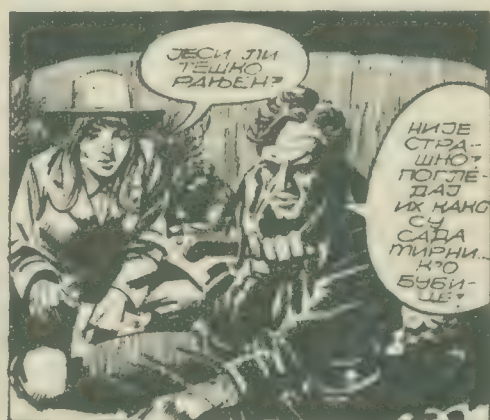
ПА...
НЕ
МОГУ ДА
СЕ ПОЖА-
ЛИМ,
СЕЊО-
РИТА?

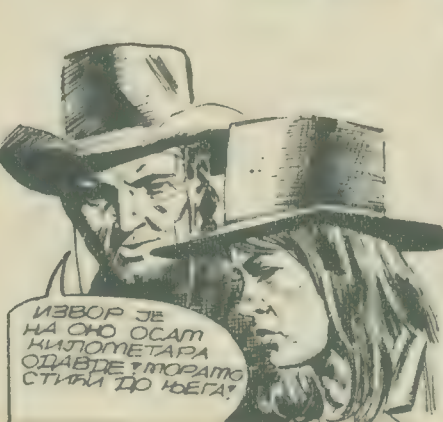
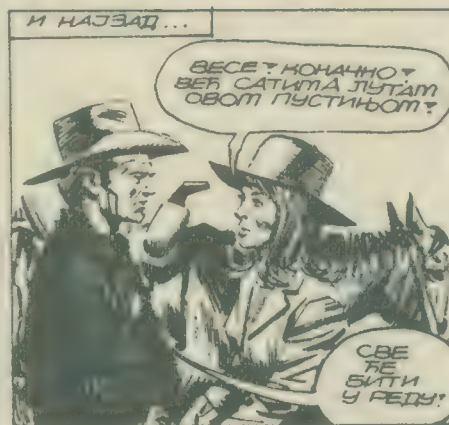
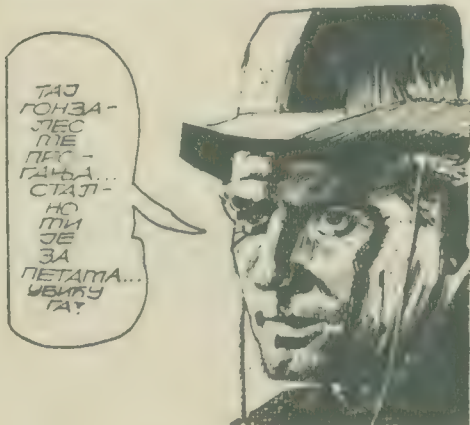
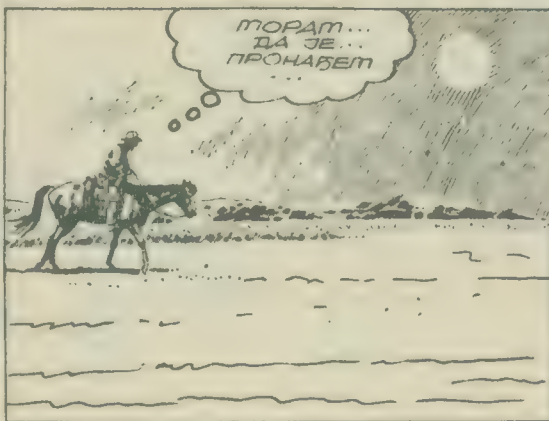
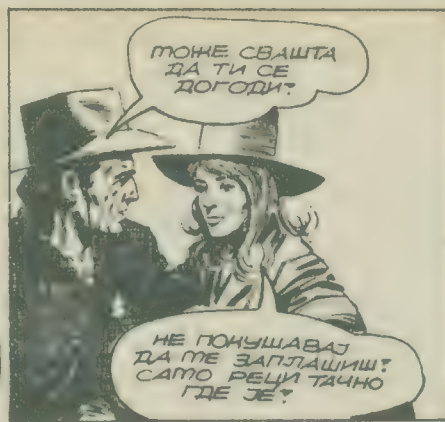
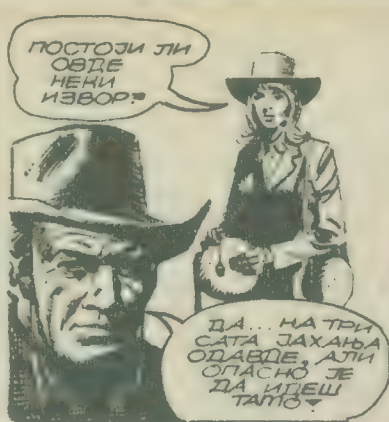

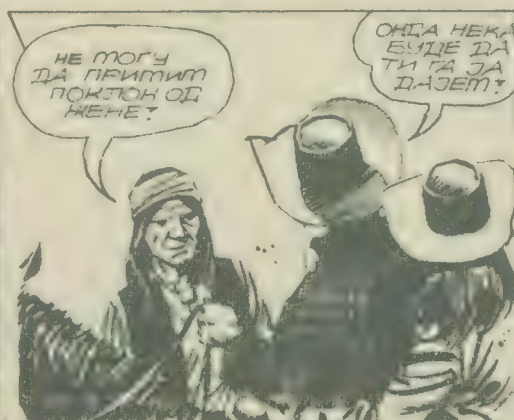
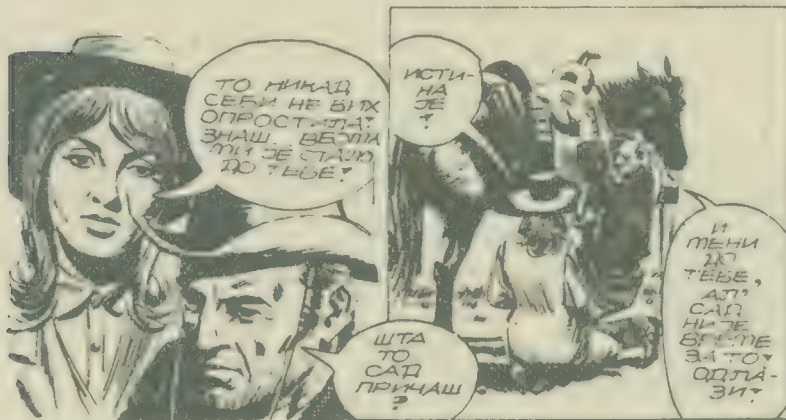

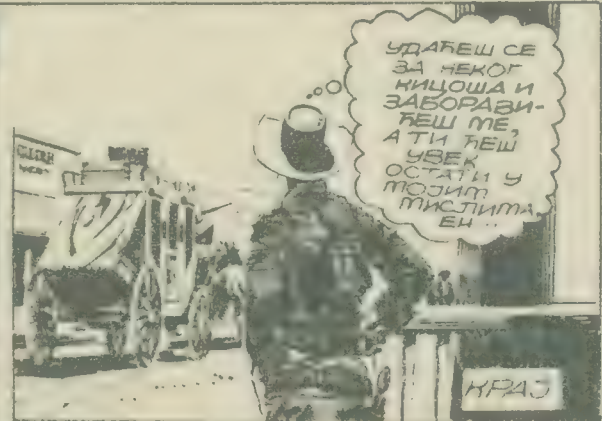
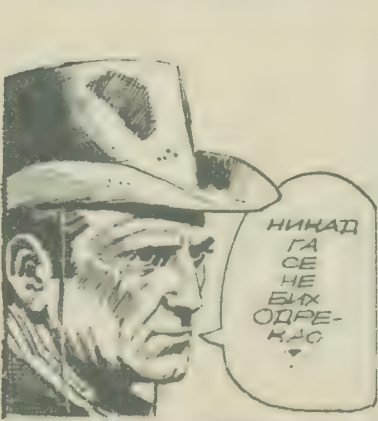
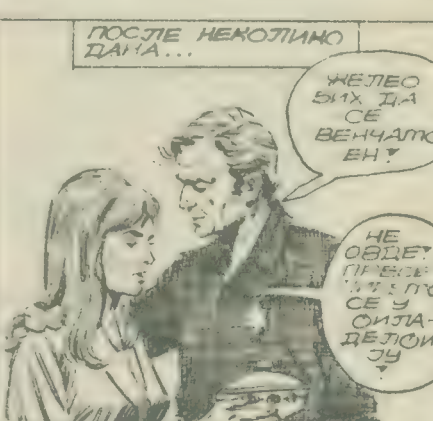
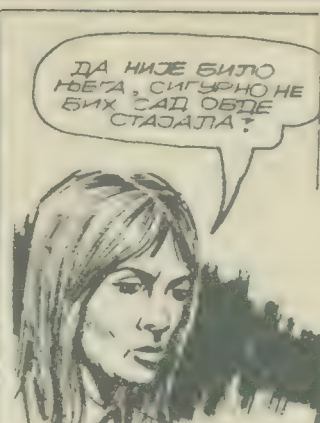

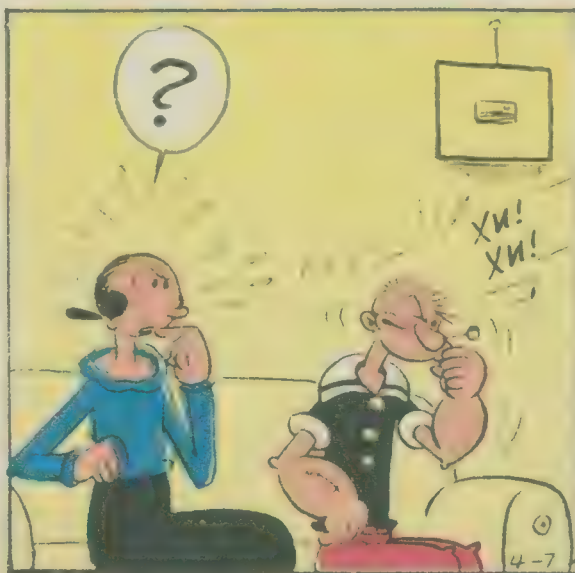
МЕЋУТИМ, СЛЕЈД СЕ НАСНО ОКРЕНУО...

ЗАШТО ЈЕ МАСЛИНА СИМБОЛ МИРА

Посејдон је био старији Зевсов брат кога је заједно са сестрама Хестијом, Деметром и Хером и братом Хадом, прогутао отац Крон добивши пророчанство да ће га једно од деце лишити власти.

Његова ојађена супруга Реја се, да би сачувала бар једно дете, обратила за помоћ својим родитељима Урану и Геји. По њиховом савету, она је тек рођеног Зевса сакрила у пешину на Криту а Крону је, уместо новорођенчета, дала да прогута камен увијен у пелене.

Зевс је брзо растао и чим је ојачао, одлучео је да освети оца и спасе браћу и сестре. Уз помоћ баке Гаје он је натерао Крона и остале титане у Тартар, затвор за богове, дубоки процеп испод царства мртвих Хада.

ТРИ БРАТА А ЧЕТИРИ ЦАРСТВА

После победе, поставило се тугаљиво питање ко ће да наследи Крона и постаје господар Земље, Неба, Подземља и Мора. Сестре су одмах испале из свих комбинација. Остала су три брата, а четири царства.

Према договору, Земља и Олимп припали су свој тројици. О подели осталих „сфера“ одлучео је жреб. Зевс је прошао најбоље: добио је Небо. Хаду је припало Царство мртвих, Посејдону пенаство Море.

Тројица браће имала су „на папиру“ исто достојанство — исте титуле, али не и поједнаку моћ. Судбина звана жреб, којој нико није могао да се супростави, била је наклоњена најмлађем — и најзаслужнијем — Зевсу. Он је постао бог над боговима, врхунски владар света.

Старији Посејдон прогутао је горак залагај и затворио се у себе. У депресији и увређене душе повукао се у златни дворца на дну Егејског мора који су чувале морске немани.

Када би му дојадило чамовање, Посејдон је излазио из морских дубина у колима која су вукли моћни коње златних грива, тако брзи да таласи никада нису оквасили оксвину кола.

Ако је био зле воље, а најчешће је био, Посејдон је потресао земљу, својим трозупцем комешао таласе, изазивао буре и разбијао лађе на пучини.

Када би био добро расположен, омогућавао је мирну пловидбу, кротио коње, штитио витешка такмичења с коњима. Био је покровитељ и заштитник морепловства и рибарења, оснивач градова и родоначелник бројних племена и народ.

Сви мушки богови Олимпа били су на страни бога мора, све жене на страни Паладе. Зевс се уздржао од гласања не хтевши, наводно, да се меша у сукоб између свог рођеног брата и омиљене кћери

Да би га умилостивили, знајући његову ђуд, људи су му на жртву приносили коње и бикове тако што су их бацали у море. Посејдону је био посвећен осми дан у месецу.

ВЕРЕНИЦА РОДИЛА АХИЛА

Посејдон се у свом подземном дворцу окруженом чудовиштима силно досађивао. Самоћу му нису разбијале ни буре, ни земљотреси које је изазивао када би крочио на копно. Зажеleo је крај себе другарицу.

Тако је почео да се удвара Тетиди, лепој Нереиди, једној од многих кћери морског божанства Нереја и Дориде. Тетиде је прихватила љубав и дошло је до „веридбе“. На Нереидину жалост, Посејдон се у последњем тренутку предомислио сазнавши за пророчанство да ће Тетидин син постати славнији од оца!

Тетиде је остала на цедиљу и касније се удала за обичног смртника Пелеја са којим је родила најслав-

нијег грчког јунака Ахила.

Посејдон је потом бацио око на Тетидину сестру Амфитриту која није хтела ни да чује за њега и сакрила се иза Хераклових стубова у дубинама Океана.

Посејдон јој је послао делфина који је тако лепо говорио да ју је приволео да се уда за бога мора. Из захвалности Посејдон га је пренео међу звезде.

Амфитрита је постала господарица морских таласа и заштитница свих живих бића у мору. Посејдону је родила сина Тритона и кћер Роду.

Али, бог није дуго мировао поред супруге. Чим је прошао медени месец, прекршио је брачну веру и почео да се удвара другим женама. Амфитрита није остала хладна; супарницама се светила на тај начин што их је преображавала у животиње или чудовишта.

Посејдон је волео многе богиње и обичне смртнице којима се приближавао у разним облицима — као пастув, птица, бик или делфин. Његове најпознатије љубави су: Деметра, Етра.

Амимона, Медуза, Калекс, Хиона, Плопа и Тиро.

Најчувенија незаконита деца су му: Тезеј, Науплије, Пергаз, Хрисаор, Лик и Еурипил, Пелија и Нелеј, Еумолп и Хипотонт. Посејдон је и отац дивова и јунака који су били родоначелници митских народа и краљевских веза: киклопа Полифема, Ота, Ефијалта и Науситоја.

Када је грчки јунак Одисеј ослепео Полифема, Посејдонова мржња прогонила га је и онемогућавала му повратак кући на Итаку где га је верно чекала Пенеелопа.

БОЖАНСКИ КОМПРОМИС

Посејдон се често сукобљавао са другим боговима око превласти над појединим областима и градовима. Са Хером око Арга, са Хелијем око Акрокоринта, са Завсом око Егине, са Дионисом око Накса. Тражио је, изгледа, комад суве земље под Сунцем, али није имао среће: божанске судије су готово увек давале за

право његовим супарницима.

Познат је спор Посејдона и Паладе Атене, Зевсове ћерке љубимице, око атинског Акропоља и трезенске области.

Посејдону се Акропољ веома допао. Завитлао је свој моћни трозубац који је погодио мету, зарио се у стену и у њој отворио славно језеро подземним каналом повезано с морем. Кажу да се данас, када дува јужни ветар, на Акропољу чује шум морских таласа...

Акропољ се допадао богињи Палади Атени али је она изабрала нежнији начин напада — посадила је маслиново дрво поред славног језера које је отворио Посејдонов трозубац.

Посејдон је на то заурлао од беса да се чуло све до Олимпа. То је бог Мора позивао Атену на двобој. Атена је била рада да прихвати изазов али јој није дозволио отац Зевс. Он је браћу и кћери наложио да спор реше пред судом богова.

Сазван је божански савет којем је председавао Зевс.

ДОНА И АТЕНЕ

Богиня Палада Атина, најмилије Зевсово дете, која је, према легенди, исочила наоружана из његове главе уз поклич што је потресао сву земљу. Заштитница је града Атине. Атрибути су јој копље, шлем, егида и штит са медузином главом, а омиљене животиње сова, змија и петао.

Почев од 4. века старе ере Посејдон се приказује у нарантеристичном ставу, ослоњен на десну ногу која је обично положена на стену, предњи део лађе или делфина, са трозупцем или рибом у руци. На нашој слици је статуа Посејдона у херојском ставу. Посејдон је мишићав и силан, нано и приличи тано моћном богу.

Сви мушкарци ставили су се на страну Посејдона, све жене на Атенину страну. Зевс није гласао, наводно да би показао како је непристрасан у овом породичном сукобу, у ствари, јер је видео да ће Атина победити пошто је жена било више него мушкарца.

Тако је Атени припала прекрасна Атика, легенда каже зато што је посадила маслину која је од тада симбол мира.

Разгнењени Посејдон послао је на долину где је лежао град огромне таласе не би ли изазвао Атину. Богиня је опет одбила изазов и само је преместила Атину мало даље од мора, где се и данас налази.

Да би стишали Посејдоно гнев богови су прибегли компромису: мушким ста-

новницима Атине забрањено је да носе презиме мајке, како је дотад бео бичај, а Атињанкама је одузето грађанско право гласа.

•

У ликовној уметности Посејдон је представљен као достојанствен зрео мушкарцац у пуној снази, коврцаве косе и браде. Приказан је наг, у покрету или у мирном ставу. Најчувенија Посејдонова бронзана статуа извађена је из мора код рта Артемизиона око 460. године старе ере.

На западном забату Партенона, храма на Акропољу, представљен је сукоб између Посејдона и Атене о превласт над Атиком. У латинској митологији Посејдоново име је Нептун.

Љ. К.

С неверицом одмаху-
јем главом: контроли-
сана експлозија!
Па овај човек говори о је-
данаестоспратници и тврди
да тачно зна како ће се
све одиграти, где ће који
део да се сруши! Ево шта
ми је рекао:

— Када активирамо ек-
сплозив, прво ће се сруши-
ти онај хошак тамо. Онда
ћеш у размаку од по пола
секунде чути девет детона-
ција. За осам секунди чи-
тава зграда биће сравњена
са земљом. По нашем про-
рачу, део који се обруши
на улицу неће покрити
више од 4,5 метара. Оста-
так ће се наслагати унутар
рушевине, а део ће пасти
на празан простор иза ку-
ће.

У договорено време сле-
дећег јутра стојим пред
зградом које за десетак
минута више неће бити.
Полиција је око читавог
блока направила кордон. У
ваздуху се осећа нека на-
петост због које се и у мо-
ју душу увлачи неспо-
којство.

Сада би требало да се
огласе сирене полицијских
кола. Шта ми је оно ре-
као? Две на два минута
пред експлозију, једна на
минут и три кратке петна-
ест секунди пред саму де-
тонацију. Онда је неко по-
ред мене почео наглас да
одбројава: један, два, три...

Заглушујућа експлозија.
За трен дуг као вечност
изгледа као да се ништа
није догодило: кућа је не-
такнута. Онда хошак, баш
онај који ми је дан раније
Џек Луазо показао, почиње
да се руши. Осам секунди
касније, на месту где се до
малопре уздизала једанае-
стоспратница, видим само
гомилу бетона и челика о-
бавијену облаком прашине.

ШТО НЕЖНИЈЕ

Рушење здања која су
одслужила свој век, и то
тако да се „сложе“ у хрпу
цигала, бетона и челика ко-
ја се лако може уклонити,
специјалност је фирме
„Контролд демолишн“ из
Таусона у Мериленду. О-
снивач, власник и дирек-
тор је Џек Луазо. Компа-
нија има још само три
службеника: Џекову жену
Фреди и њихова два сина,
тридесет двогодишњег
Марка и двадесет девето-
годишњег Дага.

Свако од њих је права
енциклопедија када је реч
о експлозивима. Баратање
динамитом им је свакод-
невни посао а свака греш-
ка плаћа се скупо. Луа-
зоови су научили све и о
гравитацији.

Куће се не руше тек та-
ко. Сваком послу претходе
месеци планирања и про-
рачунавања на основу којих
се експлозив поставља
на тачно одређена места.
Обично у носеће стубове
целокупне конструкције и
то тако да се грађевина
обруши тачно на ону стра-
ну на коју „рушитељи“
жеље. Уколико је неопход-
но, Џек и његова породица
у стању су да кућу, зид
по зид, сложе као да је од
карата.

СТРОГО КОНТРОЛИСАНЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ

**НЕКО ГРАДИ,
НЕКО РУШИ**

Да се човек који
је улетео у прости-
рије компаније тра-
жећи одштету на-
ње радовао непош-
теним парама, си-
гурно би претход-
но боље погледао
око себе. Овако,
није приметио да је
зграда нетакнута.

Да експлозија може да
буде „строго контролисана“
показао је и посао који је
„Контролд демолишн“ пре-
узео пре неколико година.
Куће за рушење, једна
тридесет двоспратница, у-
здизала се у самом срцу
пословног дела Сао Паола
у Бразилу. С једне стране,
свега 25 метара удаљена,
налазила се вишеспратни-
ца, а с друге, величанстве-
на катедрала. Ниједно од
тих здања није смело да
буде оштећено.

Иако су месецима врши-
ли прорачуне, могућност да
су се негде преварили и-
пак је постојала. Одлучили
су да кућу поделе у бло-
кове од по седам спратова,
високе отприлике 21 метар,
и да их руше један по је-
дан. Како је сваки од тих
делова био за четири ме-
тра краћи од раздајине до
суседне зграде, отклоњена
је опасност да ће је при-
ликом пада оштетити.

И овај посао Луазоови су
савршено обавили.

Највише мука — у томе
се све четворо слажу —
задао им је пре извесног
времена радарски торањ
подигнут на 24 метра ду-
бине, усред мора, 256 ки-
лометара источно од Бо-
стона. Торањ је имао три
54 метра висока и 3 метра
широка потпорна стуба. О-
балска стража тражила је
од Луазоових да га сруше
али не и да га потопе, јер
би га због његове величине
касније било немогуће из-
вући, а тако потопљен
представљао би опасност
за бородове.

После неколико недеља
премишљања нађено је
решење: одлучили су да
читаву конструкцију испу-
не пенастом пластичном
масом како би, пошто га
сруше, торањ плутао по
површини. Тиме је решен
само део проблема — још
је претила опасност да се,
уколико читавом дужином
удари о површину воде,
незгодни торањ распукине.
Ни то нису хтели. Требало
га је, дакле, спустити на
таласе што нежније.

— Као за инат, управо
када смо се спремали да га
дигнемо у ваздух, почео је

да дува ветар јачине урагана. Море око нас је побеснело, а дванаест метара високи таласи претили су да сваког часа некога „сперу“ с платформе. Чак и да смо хтели, нисмо могли да прекинемо с радом, јер смо већ поставили 14,5 тона експлозива. Када смо обавили и последње припреме, поседали смо у чамац и завеслали пут обале. Никада нећу заборавити оно што сам тада преживљавао — испричао ми је Џек.

Да је све на крају прошло како треба, није морао ни да ми каже.

ПРОЗОР НИЈЕ ОД СУВОГ ЗЛАТА

Луазоови не руше само зграде и торњеве. Обрађују им се и када треба уклопити услужене мостове, фабричке димњаке и тунеле. До сада Џекова фирма ни у једном од 3 хиљаде наручених послова није подбацила.

Како је Џек Луазо уопште дошао на идеју да од корисног рушења створи занимање? Каже да је радећи као шумар схватио да се чак и динамит може обуздати. Неколико година дизао је у ваздух само труле пањеве, све док једног дана није помислио: Зашто не и куће?

На универзитету „Дон Хопкинс“ завршио је курсеве инжењерства и геологије и 1960. године основао „Контрол демолишн“. Ни после двадесет година постојања компанија нема јаку конкуренцију. Можда зато што је у овом послу довољна једна грешка па да се „радња“ заувек затвори.

Једна фирма срушила је поред наручене још и суседну зграду. У другој је неко, изгледа, погрешно схватио да много динамита по правилу значи добро обрађен посао — попуцали су прозори у стотинак суседних зграда. Једном приликом је пет радника изгубило живот под зидовима зграде коју је нека компанија за рушење нестручно дигла у ваздух.

Породица Луазо није се досад поткрала ниједна озбиљнија грешка.

Њихов добро уигран тим придржава се неколико важних правила: Прво гласи: свака зграда има своје „ја“ и руши се на посебан начин; свака за тева одређену врсту експлозива. Код објеката челичне конструкције, рецимо, динамит се полаже у облику латиничног слова V тако да се после детонације ваздух ослобађа праволинијски и у жестоком налету „сече“ челичне стубове. Друго правило: експлозив се поставља суботом и руши се недељом када има најмање саобраћаја и људи на улицама. Треће: припреме трају онолико коли-

ко је потребно. Некада и месецима.

Једно од „златних“ правила је да се, пре него што се дигне у ваздух, свака зграда неколико недеља „обрађује“. Уклањају се зидови у које динамит из било којих разлога не може да се постави и који би могли да промене планирани правац рушења; ослобађају се потпорни зидови; буше удубљења за постављање експлозива. На сваки снап динамитских шипки поставља се капсула за електрично паљење.

Осамдесет и пет процената сваке зграде чини ваздух. Када се после експлозије зидови сруше, они га истискују, при чему настаје невероватно снажан ваздушни удар под чијим се налетом и најмањи каменчић претвара у опасни „пројектил“. Ако експлозија ваздуха и не може да се избегне, њен правац ипак може унапред да се одреди. Луазоовима то по правилу полази за руком.

Грешке, чак и када нису кобне, могу да буду веома скупе. Обично стакло изологу, рецимо, кошта 500 долара (милион и триста педесет хиљада старих динара). Сломљени прозор неке банке коштао је једну конкурентску фирму 10 хиљада долара (27 старих милиона). Прозор чије, кас што би у први мах могло да се помисли, био од сувог злата али је кроз њега улетела прашина која је ошетила осетљиви електронски алармни систем.

У ЛАЖИ СУ КРАТКЕ НОГЕ

После сваке експлозије, Луазоови примају десетине притужби због оштећења на оближњим зградама. Неке од њих су оправдане, многе нису.

Да су у лажи кратке ноге показао је случај човека који је у новинама прочитао упозорење о експлозији. Дотрчао је у суботу после подне у канцеларију компаније смештене у приколици на домак зграде за рушење и затражио одштету због наводног оштећења.

Да се мање радовао параме које ће стећи на лак и непоштен начин, можда би претходно боље погледао око себе. Овако, није приметио да је зграда још нетакнута. Рушење најављено за суботу пре подне одложено је за недељу.

Непоштени грађани део су посла с којим се породица мири. С опасношћу немају потребе да се мири јер је, како тврде, и нема. Кажу да експлозивни нису ништа опаснији од електричне струје, гаса или дивљих коња. Важно је, рекли су ми, да човек уме њима да барата. Сва четири члана породице Луазо, уверио сам се, одлично знају свој посао.

Хал Хелман

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

КРАЉИЦА ОД САБЕ

Да би се уверила у чувену мудрост краља Соломона — каже Библија — дође једнога дана краљица од Сабе у Јерусалим „са сиљном пратњом и с камилама које ношашу мириса и злата врло много и драгог камења“. Постављала је краљу сва којаката загонетна питања — али Соломон је на све знао одговор.

— ... не хтјех вјеровати што говорашу докле не дођем и видим својим очима — морала је да призна радознала владарка. — А гле, ми пола ми није казано о великој мудрости твојој; надвисио си глас који сам слуша-ла.

На растанку, краљица од Сабе поклонила је Соломону „сто и двадесет таланата злата и врло много мириса и драгог камења“, а ни владар Јерусалима, наравно, није цицијашао кад је давао уздарје.

Народна легенда о сусрету Соломона и краљице од Сабе романтичнија је од Библије: Соломон, владар који је имао харем од преко хиљаду жена, заљубио се у лепу Сабејку на први поглед и

с њом добио сина Менлика. Етиопљани и данас тврде да од овог Соломоновог сина потиче њихова династија Негуса, и да је Менлик директан предак њиховог последњег цара Хаила Селасија.

Научници су много прозачичнији; они сматрају да је лепа сабејска краљица превалила дуг пут до Соломона да би се поклонила његовој мудрости — већ из чисто пословних разлога!

Трговачки друм назван Мирисним путем, ко-

јим су становници Сабена камилама извозили своју робу у Египат, Сирију и Феникију, водио је обалом Црвеног мора и пресецао територију која је припадала Израелу. Трговина је, дакле, зависила од Соломонове воље.

Краљица од Сабе била је вешта пословна жена: успела је да богатим даровима и понудом учествовања у добити приволи цара Израелја на склапање уговора о пријатељству и пословни савез.

МЕНТОР

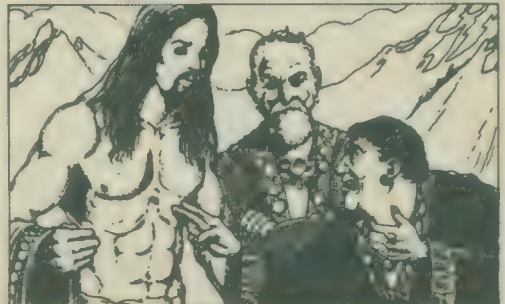

Велики јунак Одисеј, син Лаертов, краљ Итаке — пева Хомерсва Одисеја — имао је оданог пријатеља по имену Ментор. Када је кренуо у рат на Троју, Одисеј је повео свој дом и свог сина Телемаха пријатељу Ментору.

Одисеј је био миљеник мудре и ратоборне богиње Атине. Како се Одисеј ни седм година након завршетка тројанског рата није враћао кући на Итаку, његов син Телемах кренуо је у Пил не би ли чуо какву вест о оцу а богиња Атина, желећи да штити дечака на путу, узела је на себе Менторов лик и кренула за њим.

Зато се и данас човек који некога стално прати, саветује, поучава и бди над њим назива „ментором“. Када, рецимо, постдипломац узима магистарски рад, он бира себи ментора — професора који ће му помоћи у избору теме, давати му литературу, саветовати га ...

НЕВЕРНИ ТОМА

Кад се за неког каже да је „неверни Тома“, мисли се да је то човек који ће тешко у нешто да поверује, коме је потребно много доказа да би се уверио. Одакле овај израз?

Један од дванаесторице Христових ученика (апостола), прича се у Новом завету, никако није хтео да поверује у глас да је Христ васкрсао. Док га не буде својим очима видео и својим рукама опипао, говорио је Тома, неће поверовати. Тек осам дана након ускрсућа, каже се у Новом завету, пошто је видео и опипао учитеља, неповерљиви Тома је поверовао.

ЗООЛОШКИ ВРТОВИ ИЛИ ЗАТВОРИ

У ВЛАСТИ ГОЛОТ

Зоолошки вртови су стари колико и историја. Постојали су још у древној Кини, Египту, Грчкој. Забележено је да су пред крај старе ере Римљани у својим приватним зоо-вртovima држали на стотине тигрова, лавова, носорога, нил-ских коња и крокодила. Ове животиње користиле су или за забаву укључујући ту и борбе гладијатора. Времена су прохујала а зоолошки вртови нису се много изменили; животиње чаме иза решетака, куњају у самоћи и скучености. Често и умиру — можда од туге? То је разлог што данас многи сматрају да зоолошке вртове треба затворити. Кажу, довољно је да човек проведе годишњи одмор на некој савари-тури и ето прилике да животиње види у њиховом природном амбијенту. У противном може да прати све бројније програме посвећене овој теми на телевизији и у биоскопима. Осим тога, свет дивљине полако ишчезава с лица Земље и поставља се питање да ли је неопходно поткратити осиромашену природу да би се очували зоолошки вртови овакви какви су.

Доказано је да беш први сусрет са животињама у зоолошком врту а не филмови и књиге буди љубав према њима. У зоо-вртovima животиње су стварне и могу се видети изблиза. Ако би зоолошких артова нестало, све бројније становништво градова толико би се удаљило од света животиња да би се интересовање за њих временом утисило. Зоо-вртови су, дакле, потребни али другачији од постојећих.

Према Дејмонду Морису, некадашњем управитељу Лондонског зоолошког врта и писцу познате књиге „Голи мајмун“, животиње се могу поделити у две категорије: „специјалисте“ и „опортунисте“. Животиње специјалисте све снаге усмеравају ка усавршавању неких животних функција које ће обезбедити одржање врсте. Мравојед и коала, рецимо, усавршили су свој начин исхране и док мравојед има своје мраве а коала лишће еукалиптуса све је у реду. Опортунисти су, међутим, у сталном покрету и прагању и никако не могу да се скрсе. А кавез их управо на то приморава. Изразити представници ове категорије животиња су пси, вукови, мунгоси, ракуни, куне, мајмуни. Природно је да за њих осиромашен и скучен живот у зоолошким вртovima постаје неподношљив, чак убитачан.

4-506-97

Мајмун је опортуниста кога сви желимо да видимо у акцији. У томе га истовремено онемогућујемо стешњујући на свиреп начин његов животни простор. И пошто смо га приморали да живи у неодговарајућим условима, смејемо се његовим вештинама. Усамљени шимпанза у кавезу (на скици је бабун) често измишља покрете: преврће се преко главе, окреће око себе, баца се са висине, уши пуни сламом, прави гримасе, тапше рукама, удара се по глави. Упркос настојањима да свлада своју отуђеност он убрзо почиње да личи на изгубљеног сулудог пајаша. Неке врсте мајмуна уопште не подносе кавез; у њему урлају и гризу се за стопала. Ако се у суседном кавезу још налази нека врста са којом се не подносе, постају прави бесомучни очајници.

НАЈБОЉИЈА

Питање је могу ли уопште традиционални зоолошки вртови да обезбеде услове који одговарају карактеру и навикама појединих животиња. Углавном не. Ниједан зоолошки врт на свету не би у потпуности могао да удвоји специфичним захтевима 500 различитих животињских врста. Решење, кажу стручњаци, треба тражити у специјализовању вртова. Ограничавајући се само на бригу о сродним животињама зоо-вртови би чак могли да постану и нека врста узгајалишта. У том случају изузетна пажња морала би да се посвети пројектовању простора и обезбеђењу за расплод јединки које би биле под сталном контролом. Осим што би сваки вртски пружали посетиоцима незабравне прилике — замислите 30 слоновца на једној верној имитацији афричке саване — били би и драгцени

места за научна истраживања. Данас је проучавање дивљих животиња у зоо-вртovima ограничено чињеницом да су научницима обично на располагању само неки примерци врсте који су, због животних услова, најчешће поремећеног понашања.

Известан број специјализованих зоолошких вртова већ је изграђен, на огромно задовољство зоолога и љубитеља фауне. Данас постоје вртови за китове, мајмуне, птице, чак и за гуске и патке. Специјализовани зоолошки врт за птице отворен је пре неколико година у Њујорку. Сматра се једним од највећих подухвата новијег времена. Припреме и изградња трајали су пуних 11 година и цена је тада износила више милијарди динара. Његове куполе, путевци, шумарци, речице и мостови привлаче хиљаде посетилаца који остају као зачарани светом птица најразличитијих врста. Смештен у једном тихом крају, накривљени Свет птица увек има довољно светлости. Захваљујући рефлекторима постављеним изнад стаклених кровова, за поједине врсте трајање дана и ноћи подешено је према условима који владају у њиховој постојбини. Унутар овог нарочитог амбијента, снабдевог клима-уређајима, изнад глава посетилаца пролећу све могуће птице и цвркућу на верно имитираним тропским изворима са типичним дрвећем и цвећем. Висећи мостови до којих се стиже спиралним степеницама воде посетиоце кроз кршње дрвећа које представља „дунгу“. Све је као у природи: падају кише, биљке испаравају и миришу, пред очима посетилаца птице воде љубав, легу јаја, подижу младе, коштају се.

Многи зоолошки вртови данас настоје да из употребе бар избаце кавезе и животиње држе у природном амбијенту. Још 1940. године Њујоршки зоолошки врт отворио је своје „афричке саване“ испресецане дубоким шанчевима који деле грабљивице од њиховог плена, лавове од антилопа, на пример, и, наравно, од посетилаца. Зоо-врт у Сан Дијегу учинио је исту ствар нешто касније. До пре десетак година у свим вртovima чуване су животиње ухваћене у природном амбијенту. Данас сн имају неку врсту својих резервата што им омогућује размену животиња са другим вртovima и замену утинулих. Чак би се могло рећи да одгајање дивљих животиња у зоо-вртovima може неке врсте да спасе од истребљења. За неке је већ сада зоо-врт једина шанса да преживе. У свету птица постоји специјална болница и инкубатор.

Можда би се могао изградити и зоолошки врт за човеколике мајмуне; има их 11 врста и било би дивно видети их на окупу. Било би лепо и кад би постојао зоо-врт за „тешку категорију“, специјализован за гигантске животиње — слонове, носороге и нилске коње. Зашто не и вртови инсеката или „великих мачака“ којих има 36 врста. Неке су веома угрожене. Тигрови, на пример,

У сваком случају перспективе оваквих зоолошких вртова су велике. Они би постајали све важнији што се више смањују или нестају просторна на којима дивљач живи. У противном, остаће и даље бројни — мала „гета“ осуђена на пропаст. Све зависи од човека.

ХИТ - СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

КРАЈ ЉУБАВИ

Музика и текст:
Рајко Дујмић
Изводи:
НОВИ ФОСИЛИ

Не, не волим кад љубав
нестаје
у вреви препуног
перона
у задњем тиску
државних руку
кроз спуштени прозор
вагона.

Не, не волим
сузе у тренутку
кад влак се већ помало
миче
и све оне ријечи
неизречене
и све недовршене приче

Ал' увјек дође крај
заклетве људе и понеко
писмо
једном се можда
сретнемо опет
к'о да никад се,
к'о да никад се
срели нисмо.

Зато остаи, немој ме
пратити
и не маши
с препуног перона
а ја ћу већ љубав
исплатати своју у куту

НОВИ ФОСИЛИ

Изашао је нови ал-бум популарне загребачке групе НОВИ ФОСИЛИ »Недовршене приче« на коме се налази десет композиција РАЈНА ДУЈМИЋА и ВЛАДИМИРА КОЧИША, чланова састава.

НОВИ ФОСИЛИ су обновани пре десет година, али популарност у читавој Југославији стичу пре две године када се појављују на сплитском фестивалу и одлучују да се окрену домаћој публици, да редовно приређују концерте и издају плоче. Дотад су углавном наступали у иностранству, најчешће у Демократској Републи-

ци Немачкој где су и веома популарни. Кон-тант с публиком донео је и оченивану популарност. Наравно, НОВИ ФОСИЛИ имају шта и да нам понуде: добре композиције, уз изванредну интерпретацију вокалног солисте ЂУРЂИЦЕ МИЛИЧЕВИЋ и пратњу осталих чланова састава. Млади композитор Рајко Дујмић у групи свира ниборде, Владимир Кочиш танође компо-нује али свира и гитару, КОЛНАГО МАРИНКО је басиста, а СЛОБОДАН МОМЧИЛОВИЋ бубњар. Сви они дају специфичан тон и боју у саставу.

АДРЕСЕ

DONNA SUMMER,
1229 N. Vine,
Hollywood,
Cal. 90069,
USA.

QUEEN,
c/o Tony Brainsby
Publicity,
16 b Edith Grove,
London SW 10,
England.

СВИТ (SWEET)

некада водећу европску поп-групу.

Остали чланови састава СВИТ ипак су одлучили да се не предају и наставили су с радом. Недавно им се појавила најновија плоча »Водена граница« (»Waters Edge«), друга откако наступују као трио. Овога пута представили су нам се у нешто другачијем светлу. Музика је постала много компактнија и први пут је уведен велики број електронских ефеката, мада и даље основу чини рокенрол. Композиције су најновије плоче »Give the Lady Some Respect« и »I'm a Sixties Man« доказују да група није изгубила од актуелности и да се на њу још може рачунати.

ПОЛИС (POLICE)

Чланови групе ПОЛИС остварили су свој давнашњи сан: наступали су пред публиком многих земаља. Од Јапана, преко Индије, па до Египта пратили су их техничари, сниматељи и фотографи желећи да сниме све њихове концерте и можда направе

занимљиву репортажу са ове маратонске турнеје. Чланови групе ПОЛИС (Стјуарт Коупленд (Stewart Kopeland), Енди Самерс (Andy Summers) и Гордон Самер (Gordon Sumner) пуни су утисака са турнеје, а посебно истичу концерте одржане у Каиру и Бомбају јер су прва европска група која је тамо наступала.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће касете: PINK FLOYD, FOCUS, WISHBONE ASH, Jeff Back, GENESIS, KONG, CRIMSON, BLIND FAITH, COLOSEUM, CAMEL, BLACH SABBATH, BIRTH CONTROL, IRON BUTTERFLY, YES, CREAM, Neil Young, VANILA FUDGE и још много добрих касета.

Синиша Новакоскић, ЈНА 35а,
75273 Бановићи.

Продао бих или мењао следеће плоче: »Ти и ја« (Здравко Чолић) »Feel the Need« (Leif Garrett), »Arrival« (ABBA) »The Album« (ABBA) и »Saturday Night Fever«. У обзир долази замена за плоче или касете следећих извођача: DEEP PURPLE, LED ZEPPELIN, RAINBOW, SCORPIONS, UFO, JIMI Hendrix i SANTANA.

Драган Протулић, Господара Вучића 231, 11000 Београд.

Продајем ЛП плоче следећих извођача: BEACH BOYS, SMOKIE, ABBA, Здравко Чолић, KRAFTWERK, Mike Oldfield, TEMPTATIONS, JIMI Hendrix, ROLLING STONES, BONEY M и BELLE EPOQUE.

Игор Пасежић,
М. Тита 24/3,
18430 Куршумлија

Продајем или мијењам добро очуване ЛП плоче: »Night Flight to Venus« (BONEY M), »Grease« (Jon Travolta and Olivia Newton John), »The Montreux Album« (SMOKIE) и сингл-плоче: »Oh, Carol« (SMOKIE), »Chiquitita«, »Voulez-Voulez« (ABB), »Hooraay! Hooraay!« (BONEY M) и »Leave a Light« (ERUPTION).

Тања Периша,
Пут Мурвице 8/11,
57000 Задар

НОВЕ ПЛОЧЕ

КВИН (QUEEN)

Песме »Save Me« и »Let Me Entertain You« скинуте су са албума групе КВИН »Queen Live Killers« и издате на малој плочи у издању продуцентске куће Југотон. Нумера »Save Me« дуго се налазила на многим листама популарности.

Читаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ ВРБАСА

Рокенрол група ХАЗАРД из Врбаса наступа под овим називом од јуна 1979. године. Раније се звала УЕТТУ и ПОДНЕВНИ ЗВОН. Са мањим персоналним изменама, настао је ХАЗАРД, данас веома популаран састав у Врбасу и овом делу Војводине. Иза себе имају више од 100 наступа. Група обилази војвођанска места и досад су је млади свуда одушевљено примали.

Прича о групи ХАЗАРД је прича о младим ентузијастима који су музици приступили свим срцем, не размишљајући да ли ће им се тај труд вратити афирмацијом.

ГАНГСТЕРИ (THE GANGSTERS)

После експанзије музике у ска-риту, у свету сваки дан ничу нове групе које следе овај правац. Једна од њих је и група ГАНГСТЕРС која је већ избила у први план у Енглеској.

Ова седмочлана група снимила је некада велики хит »Wooly Bully«, ову песму сигурно добро памте наши старији читаоци јер је та нумера била светски хит још 1965. године у извођењу групе СЕМ Д ШЕМ АНД Д ФАРАОС (SAM THE SHAM AND THE PHARAOIS). У новој верзији »Wooly Bully« је такође радо слушан.

ЛЕД ЦЕПЕЛИН (LED ZEPPELIN)

ЛЕД ЦЕПЕЛИН је после вишегодишње паузе поново кренуо на турнеју. Шест концерата одржали су у СР Немачкој и по два у Цириху и Бечу. Група није наступала од јула 1977. године, а на себе је опет скренула пажњу ЛП плочом »In Thorough the Outdoor« и концертом у Небврту пред двеста хиљада обожаваца. Критике о плочи биле су различите. Једни су сматрали да је изванредна, а други да јој недостаје она снага која је некада била својствена ЛЕД ЦЕПЕЛИНУ.

Ове године група најављује потпуни повратак музичкој сцени, а наступи концерти и плоче доказ су да ће певач Роберт Плонт, гитариста Џими Пејџ (Jimmy Page), бубњар Џон Бонем (John Bonham) и басиста Џон Пол Џонс (John Paul Jones) избити у први план.

МОЈ ИЗБОР

ЗОРИЦА КОСТИЋ из Новог Београда има 20 година и студент је Економског факултета. Њен избор састоји се од следећих композиција:

ДОМАЋЕ:

1. ПРВА ЉУБАВ — Арсен Дедић
2. СРЕЋА — Јосипа Лисац
3. ИДИ — Срђан Марјановић
4. МОЈЕ ТУГЕ — Сунцокрет
5. ПОВРАТАК — Буцо и Срђан

СТРАНЕ

1. LOCOMOTIVE — Jethro Tull
2. PARANOID — Black Sabbath
3. WITHOUT YOU — Harry Nilsson
4. KISS AND SAY GOODBYE — Manhattan Transfer
5. FIRST TIME I EVER SAW YOUR FACE — Roberta Flack

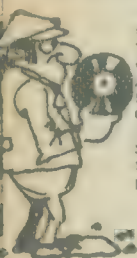
Углавном свирају своје композиције јер у групи имају веома талентованог композитора и писца текстова. Група је учествовала на неколико гитаријада где је освајала симпатије публике. Почетком ове године ХАЗАРД је свирао на првом солистичком концерту популарне певачице Мони Ковачић.

Групу сачињавају: Андрија Червешак (вођа групе и соло-гитариста), Јоаким Шанта (бас-гитара), Јене Бодоњи (бубњеви и вокал), Тамара Ђурђевић (вокал) и Драган Солдо (задужен за рекламу, ангажмане итд). Планови групе су снимање прве плоче, турнеја по Јадранској обали и бесплатан концерт за своје обожаваоце и пријатеље у Врбасу.

Гизела Гашпар,
Јожеф Атиле 11,
21460 Врбас,
(Хонорар 150 дин)

Продајем следеће добре очуване ЛП плоче: »Miss Broadway« (BELLE EROQUE), »Ето баш хоћу«, »Кад би био бијело дугме« (БИЈЕЛО ДУГМЕ), »Love for Sale« (BONEY M), »Some Girls« (ROLLING STONES), »Brand New Day« (BLOOD SWEAT AND TEARS), »Greatest Hits« (SMOKE) и »Terra-pin Station« (GRATEFUL DEAD).

Бећир Хускић,
Посавска чика 8,
74220 Модрича

НАША КАРИКАТУРА

БЕТИ ЂОРЂЕВИЋ

СУЗИ КВАТРО (SUZI QUATRO)

СУЗИ КВАТРО нам се опет представља великом плочом »Suzi... and Other Four Letter Words«. На ЛП-ију се налази десет нумера од којих је досад највише успеха имала песма »I've Never Been in Love«.

ГЛАВНИ АРЕТНА

УВИЊАЊЕ ТРАВЕ

ЦРЕВНИ ПРОБЛЕМИ

ПАС. МОЈ Д

ОСНОВНА КУЋНА ОБУКА

Са љубимцем треба бити стрпљив и упоран. Пас не опрашта грубости.

У вежбавање пса треба да отпочне одмах чим штене уђе у кућу. Јако је учити младог пса који раније ништа није знао — он ће научити и најтеже радње — али је старијег пса вољо тешко одлучити од лоших навика и погрешних радњи.

Рад са малим псом треба да буде свакодневан и поступан — прво лакше, а потом теже вежбе. Ради се сваког дана по два-три пута, али не дуже од 5—10 минута.

Ево неколико вежби основне кућне обуке:

1. **Име штенета** — понавља се сваки пут пре него што му се даје храна или вода и пре него што пођемо у шетњу или почнемо са игром (мажењем). Никада не смејемо позивати пса да бисмо га казнили!

2. **Чистоћа пса** — Штене треба више пута дневно, некад и десет пута — изводити да обави малу и велику нужду, а обавезно неколико минута после јела. И после спавања штене има потребу да врши нужду. Водићемо га стално на исто место. Ако смо у порти и пажљиви, већ после неколико дана штене ће само тражити да га изведемо. Првих неколико дана штене се носи напоље. Успех обуке зависи од стрпљивости власника.

3. **Седи!** — Управо се претходним вежбама штене се учи да седне. Штене стоји, а власник полако десном руком притиска задњи део тела (сапи) и изговара реч: седи, седи! Левом руком штенету даје знак испруженим кажипрстом. Оно ће схватити да треба да седне и кад власник покаже кажипрст. Вежба се увек и у свакој прилици. Успех се постиже за два до три дана.

4. **Шетња на поводнику** — Већ приликом првог изласка у шетњу ставите штенету оградницу коју треба скинути кад дође кући. Штене треба да схвати да оградница значи да ће ићи у шетњу. После десетак дана

РУГАР

треба покушати да се на огрлишу стави поводник (каиш). Поводник се ставља тек на улици. Неко штене ће се „бунити“. Поводник не треба скидати, већ штенету скренути пажњу на нешто друго: показати име, дати му парче шећера, шапољити га иза ушију или га подићи. Неко штене ће вући унапред и у страну. Тада треба скратити поводник. Најбоље је кад се штене води уза зид, јер не може да скреће лево и десно. После неколико минута штене треба обавезно узети у руке. Тако ће се смирити. Вежбу треба поновити тек сутрадан. Обука може да потраје и неколико месеци. Кад желимо да штене иле са поводником, обично командујемо: „нога, нога!“

5. Пут до куће — Одредити путању од куће до места где ће се штене изводити. Првих петнаест дана не сме бити дужа од 50—100 метара. Штене водити истом стазом па ће научити само да се врати кући. Онда променити стазу. Вежбати стално и до 12 месеци, али стазе продужавати. Ово је важно за градске псе. Они се често губе и не знају да се врате кући.

6. Отпаци са улице — Готово сви пси воле да једу отпакте са улице, а нарочито они који немају разноврсну храну. На то треба строго пазити. Чим пас узме отпадак, треба му га одузети (пажња: неки пси то неће дозволити) и викнути: фуј. Ако је штене на поводнику хитро и јако, треба га тргнути — и опет викнути. фуј. Добро је имати помоћника који ће штене заплашити или ударити дугачким прутом чим покуша да узме отпадак. Власник не сме да примењује тзв. „мере принуде“, већ то увек чини неко други. Пас треба да схвати да све непријатности долазе од трећег лица — а власник је његов заштитник. Чим штене добије шибу, власник га прихаћа, милује га и говори: фуј — али не тако гласно и одсечно, као што то обично изговара.

Треба имати много стрпљења и упорности.

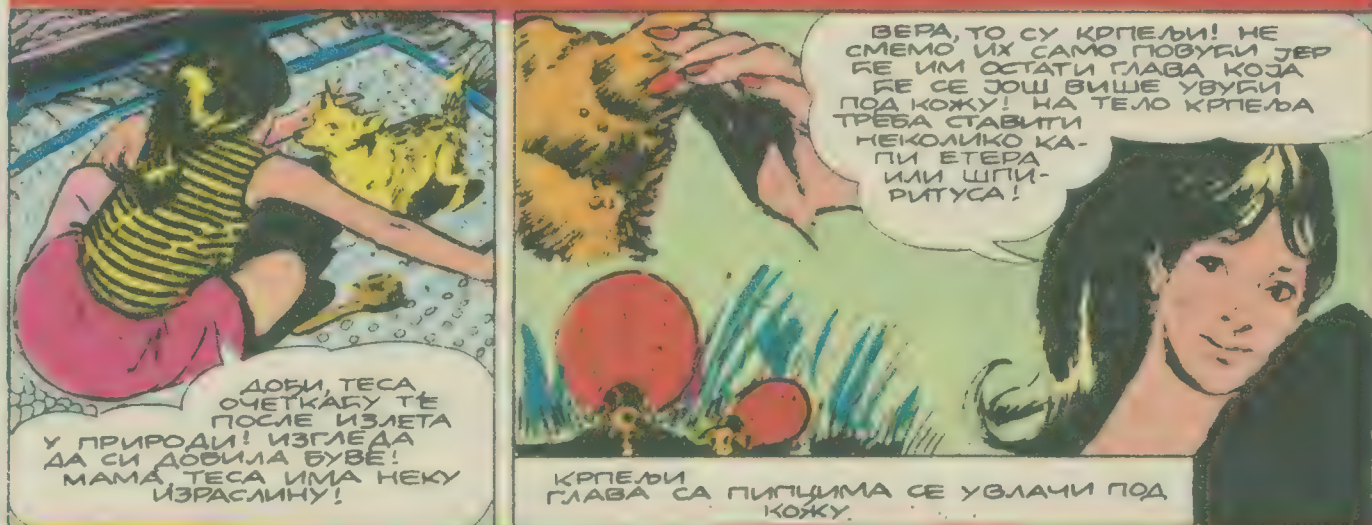
Заложене интервенције штене ће погрешно схватити. Тада је сваки труд узалудан.

Припремили:
Душан Мијатовић
и Миле Живић

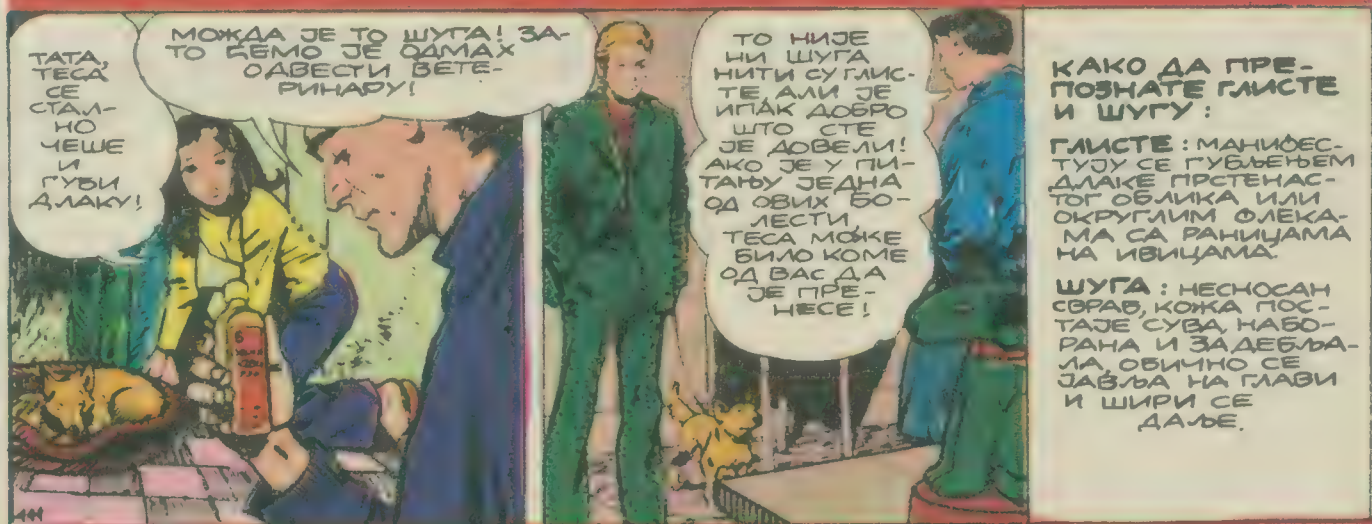
ЧЕШАЊЕ

КРПЕЉИ

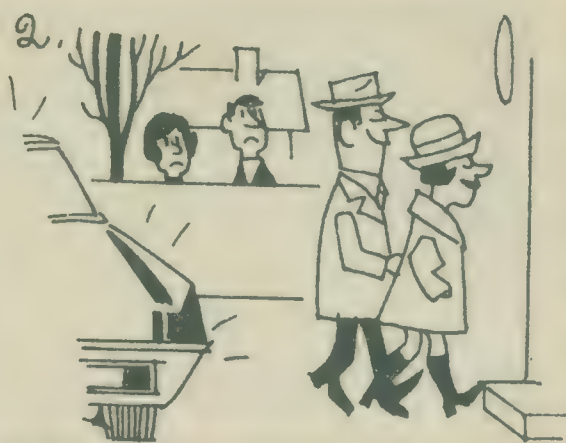
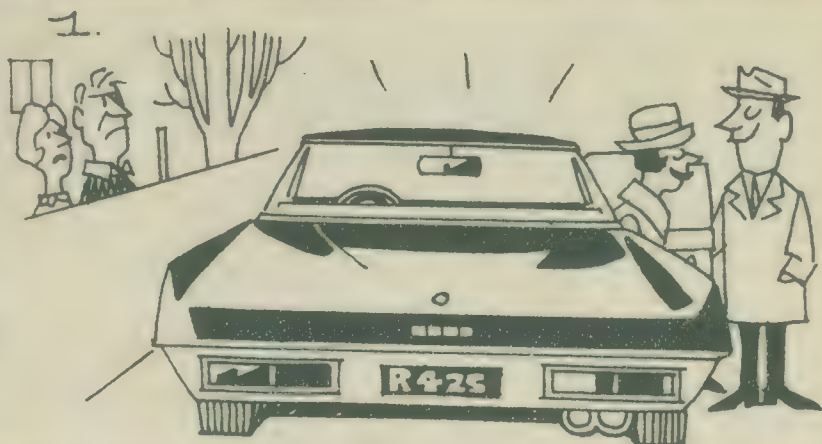

ГЛИСТЕ И ШУГА

ПАНТЉИЧАРА

ХУМОР
БЕЗ
РЕЧИ

БАБАЛУ

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

KOLOY'S

7x7

Драги читаоци,
Ваша жвакаћа гума „БАБАЛУ“,
пружа вам двоструко задовољ-
ство:

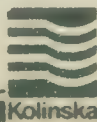
— освежава и релаксира и у најуз-
будљивијим тренуцима

— пружа вам могућност да поста-
нете један од добитника наградног
путовања за Њујорк или неке дру-
ге вредне награде.

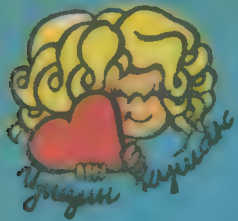
За учествовање у наградној игри
потребно је да скупите три наград-
на купона из пакетића „БАБАЛУ“
7 x 7" и да их пошаљете на адресу
— АГЕНЦИЈА БОРБА, 11000
Београд, Трг Маркса и Енгелса бр.
7, са назнаком „БАБАЛУ“. Ко-
верте са купонима можете слати
одмах или најкасније до 1. 09.
1980. Имена добитника објавиће
се у Ревизији за жене НАДА, у пос-
ледњем септембарском броју.
Свим учесницима желимо пуно
среће!

НАГРАДНИ ФОНД

- 5 путовања
за по две особе у
ЊУЈОРК И ВАШИНГТОН
- 50 БАБАЛУ
КОЛЕКЦИЈА ТРИКОВА
- 500 БАБАЛУ
СПОРТ КАПА

Kolinska

СВЕ ОД ШТИПАЉКИ

ДРВЕНЕ ШТИПАЉКЕ СВЕ ВИШЕ ИЗЛАЗЕ ИЗ УПОТРЕБЕ, АЛИ ВАША МАМА ВЕРОВАТНО ИМА ЈОШ ПОНЕКУ. БИЋЕ ВАМ ПОТРЕБНЕ АКО ЖЕЛИТЕ ДА ЦИЦИНЕ ИДЕЈЕ СПРОВЕДЕТЕ У ДЕЛО.

КО ЋЕ ПРЕ

УЗМИТЕ ДВА КАРТОНА ПРАВОУГЛОНОГ ОБЛИКА И ШТО ВИШЕ ШТИПАЉКИ НА КОЈИМА ЋЕТЕ УПИСАТИ ПО ЈЕДНО СЛОВО.

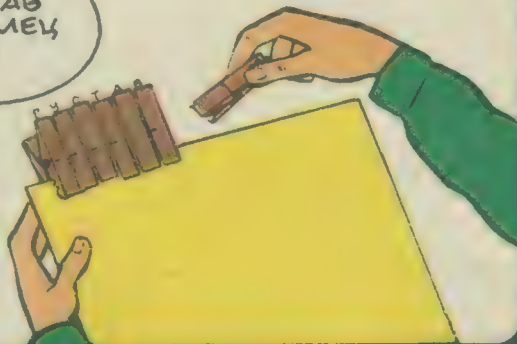

НА ПО ЧЕТИРИ ШТИПАЉКЕ УПИШИТЕ САМОГЛАСНИКЕ А, Е, И, О, У. ОСТАЛА СЛОВА ДЗБУКЕ ТРЕБА ДА СЕ ПОНОВЕ ПО ТРИ ПУТА. СЛОВА Ф И З ТРЕБА ДА БУДУ УПИСАНА САМО ПО ЈЕДАНПУТ. ЗАТИМ СВЕ ШТИПАЉКЕ ДОБРО ПОМЕШАЈТЕ И СТАВИТЕ ИХ НА СТО. У ИГРИ УЧЕСТВУЈУ ДВА ИГРАЧА. СВАКИ ДОБИЈА ЈЕДАН КАРТОН И ИМЕ КОЈЕ ТРЕБА ДА САСТАВИ ОД СЛОВА НА ШТИПАЉКАМА И ЗАКАЧИ ИХ НА ИВИЦУ КАРТОНА.

ПОБЕЂУЈЕ ОНАЈ КО ПРЕИ ИСПУНИ ЗАДАТАК.

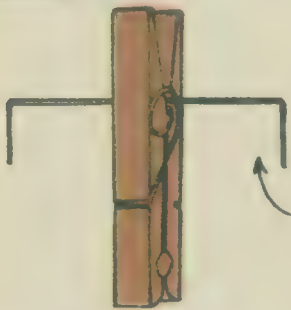

ГУСТАВ КРКЛЕЦ!

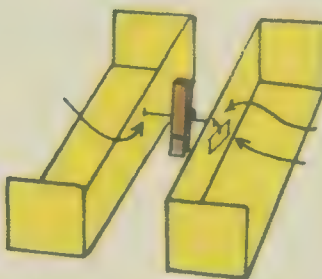

ИГРА С КЛИКЕРОМ

ИСПРАВИТЕ ВЕКУ СПАЗАЛИЦУ И ПРОВУЦИТЕ ЈЕ КРОЗ ШТИПАЉКУ.

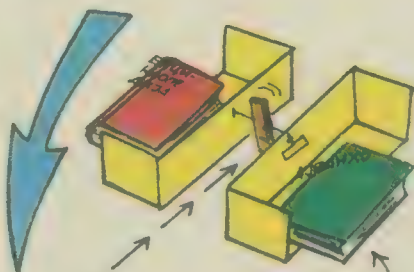

ЗАТИМ ЗАКАЧИТЕ ШТИПАЉКУ ИЗМЕЂУ ДВЕ КАРТОНСКЕ КУТИЈЕ ТАКО ДА МОЖЕ СЛОБОДНО ДА СЕ ОКРЕЊЕ.

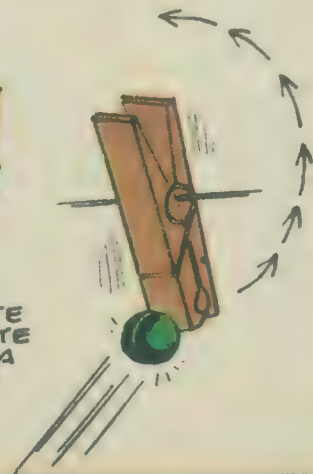

ДА БИ ШТИПАЉКА БОЉЕ СТАЈАЛА, С УНУТРАШЊЕ СТРАНЕ КУТИЈЕ СПАЗАЛИЦУ ПРИЧВРСТИТЕ ЛЕПЛИВОМ ТРАКОМ.

У КУТИЈУ СТАВИТЕ ДВЕ ТЕШКЕ КНИГЕ...

...И ЗАТИМ ПОКУШАЈТЕ КЛИКЕРОМ ДА ПОГОДИТЕ ШТИПАЉКУ КОЈА ТРЕБА НЕКОЛИКО ПУТА ДА СЕ ОКРЕЊЕ ОКО СВОЈЕ ОСЕ.

ЗА ЧИСТ ТРАВЊАК

ВРХ ШТИПАЉКЕ ИСЕЦИТЕ ТЕСТИРИЦОМ КАКО ЈЕ ТО ИСПРЕКИДАНИМ ЛИНИЈАМА ПРИКАЗАНО НА ЦРТЕЖУ.

ЗА КРАЈЕВЕ ШТИПАЉКИ ЗАЛЕПИТЕ, А ОНДА ЗАКУЦАЈТЕ ДВА ДУЖА ШТАПА.

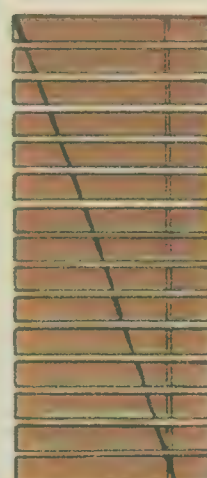
ОВАКВУ ПРОДУЖЕНУ ШТИПАЉКУ КОРИСТИТЕ ЗА СКУПЉАЊЕ ПАПИРА И ДРУГИХ СИТНИХ ОТПАДАКА...

...У ВАШЕМ ДВОРИШТУ ИЛИ НА ТРАВЊАКУ ИСПРЕД ЗГРАДЕ У КОЈОЈ СТАНУЈЕТЕ.

ДВЕ ЛИНИЈЕ

УЗМИТЕ ПЕТНАЕСТ ШТИПАЉКИ И ПОЛОЖИТЕ ИХ НА СТО ЈЕДНУ ИЗНАД ДРУГЕ.

ЗАТИМ ФЛОМАСТЕРИМА РАЗЛИЧИТИХ БОЈА ПОВУЦИТЕ ПРЕКО ЊИХ ЈЕДНУ ДИЈАГОНАЛНУ И ЈЕДНУ УСПРАВНУ ЛИНИЈУ, КАКО ЈЕ ТО НАЗНАЧЕНО НА ЦРТЕЖУ. ПОМЕШАЈТЕ ШТИПАЉКЕ И ПОКУШАЈТЕ ПОНОВО ДА ИХ СЛОЖИТЕ. ОВУ ИГРУ МОЖЕТЕ ИГРАТИ И С ПРИЈАТЕЉИМА А ПОБЕДНИК ЈЕ ОНАЈ КОЈИ ЗА НАЈКРАЋЕ ВРЕМЕ СЛОЖИ ЛИНИЈУ ПО ДИЈАГОНАЛИ.

ОЧИ СТРАНАЦА

И мирољубиве намере могу да доведу до нежељених последица. Поготово у свемиру

Сунце је изгледало као комад ливеног гвожђа, а сама планета била је још тамнија. У поређењу са пљоснатим диском планете, како смо је ми видели, чинило се да је свемирски простор јарко осветљен, иако је у ствари био мрк.

Појавила се слика

Једва смо чекали да видимо шта ће нам открити локатори. Био сам веома узбуђен. Разумљиво: први пут у животу сусрели смо се са једном планетом црне звезде...

Преко интерфона стално су стизали нови подаци са телеметара: — Удаљеност — 0,7 ... Комуникативна активност — нула ...

Морали смо стриктно да се придржавамо правила: комуникативна активност наше извиднице морала је да одговара нивоу комуникативне активности планете. Један од разлога је био и то што смо само овако могли да будемо сигурни да на планети нећемо бити примећени пре него што сами то зажелимо.

Међутим, као што смо и очекивали, на планети је све било мирно. Сви смо, заједно са капетаном Зибелом, нестрпљиво гледали у екран. У међувремену су компјутери испитивали простор око себе и одређивали количину радијације и најбољу фреквенцу. Крајичком ока гледао сам илуминатор. Био је црн као катран. Како сам био навикнут да видљивост изједначавам са количином светлости, помислио сам да нешто није у реду са локаторима.

Очекивали смо најгоре, али одједном, као да је неко свукао црни застор, на екрану се појавила слика.

Враћа на шарке

— А, шта кажете? — упита Лео који је одмах утрчао у командну собу. Правио се важан као да је сам, без помоћи компјутера, насликао овај зачуђујући пример пред нама.

Међутим, нико није стигао да му одговори. Баш у том тренутку угледали смо колибе ...

Мало је ствари у животу које могу тако да узбуди као први поглед на планету која је управо откривена. Гледате чудесан предео и помишљате како то нико пре вас није видео, како сте ви једини! Свим срцем желите да се што пре спустите и крочите ногом на њега.

На жалост, књига правила која се односи на ненасељене планете (а о правилима која се односе на

планете на којима постоји живот или чак интелигентна бића да и не говорим) толико је дебела да вам у корену пресеца сваки полет. Капетан Зибела је такође бис прича за себе. Познајући га, био сам сигуран да ће се придржавати сваког слова.

Најпре смо осматрали планету из највише орбите, па из средње, па из најниже. Направили смо топографске, гравитационе, магнетометријске, радиолокаторске, термодинамичке и остале снимке. Урадили смо све што мора, све што би требало и све што не мора да буде учињено али није наодмет.

Како од свог сунца није добијала ни топлоту ни светлост, планета је могла да личи на санту леда. Међутим, иако је клима према нашим појмовима била сурова, планета је имала бујну вегетацију. Топлоту је црпала из своје унутрашњости, а слој атмосфере који је ју је опасивао успевао је да је задржи. Било је очигледно да ова вегетација зависи искључиво од топлотне енергије. Вероватно је исто важило и за бића која живе у колибама. Но, њих још нисмо могли да видимо. То је спадало у следећу фазу испитивања, када атмосферски роботи почињу да шаљу слике изблиза.

Ускоро су се појавили на екрану. По облику и величини највише су подсећали на пингвине. Покушајте да замислите лоптасту главу са неким венчићем на врху. Насред „лица“ троугласти клип који пулсира. Прорези уместо ушију. Ни трага од очију! То је оно што је сметало да се уочи каква сличност са човеком — ни су имали очи.

Куће купастог облика биле су окружене малим парцелама земље на којима су узгајали неко биће. Запрепастили смо се кад смо видели да куће имају врата. Права вата на шарке! Узнемирено смо погледавали у та врата. Били смо свесни шта то у ствари значи. Зибела се нагнуо и изблиза буљио у екран по коме су се кретала мала, неугледна, али очигледно интелигентна бића.

Као космичка ђећина

Приближавали смо се некој животињи. Осетила нас је тек кад смо јој пришли на неколико корака. Устукнула је и дала се у трк. Ишла је право на Ирину. Ова испружи ногу како би јој препречила пут. Међутим, тек пошто је роговима ударила о чврст оклоп на Ирининим ногама, животиња цикну и одскочи у страну.

Све остале животиње на које смо наилазили раговале су слич-

но. Док су трчале, нису примећивале ни највеће препреке и налетале су право на њих. Закључили смо да оне у ствари не виде, већ само чују кад им се приближавамо.

Обавијала нас је потпуна тама. Предео је био обрастао биљем које није расло усправно, већ густо при земљи. Безбојно, широко лишће подсећало је на печурке и образовало непробојни слој. Са њега се цедила нека одвратна, густа жућкасто-зеленкаста течност. Над нашим главама лепршале су неке бледуњае утваре — вероватно птице ове планете.

Идући за осталима, захваљивао сам судбини што сам овде само посетилац. Наиме, наш задатак је био да откријемо планету и да извршимо прва испитивања. Други

метара испред себе осветлили смо рефлекторима. Изгледало је да су колибе напуштене. После дужег чекања, врата на једној колиби се отворише. Уперили смо светлост у гом правцу. Биће које се појавило носило је у једној руци повећи суд. Пошло је дуж стазе и слободном руком опипавало лишће око себе. Помислих: „Зар је могуће да је ово слепо биће саградило кућу и обрадило сву ову земљу?“

Следили смо га, али оно ништа није примећивало. Схватили смо да иде према језеру на крају стазе. Што му се више приближавао, житељ из колибе ишао је све спорије. Кад је дошао до обале, рукама је пажљиво опипавао земљу, док није дошао до саме ивице. Затим је опрезно захватио воду.

истраживачи доћи ће да направе станицу и да у овој тами живе годинама.

Било је очигледно да на целој планети влада слепило. Зато смо, не скривајуће се, кренули према колибама. Завукли смо се у неко жбуње са шупљикавим листовима које је расло у близини и чекали. Никако нам није било јасно како ова бића живе без чула вида и било какве представе о простору. Нису имала ни очи ни било каква други орган вида. Можда им је неко друго чуло толико развијено да може да замени вид? Ту помисао смо ипак морали да одбацимо. Наши подаци су говорили да им остала чула нису ништа развијенија него код човека.

С друге стране, чему би служио вид на планети која личи на огромну космичку пећину? Па ипак, животиње су могле да трче и то врло брзо. Све што може да трчи мора да располаже видом, иначе би трчање представљало чисто самоубиство. Одговор нисмо знали. Све је било тако апсурдно.

Простор од неколико стотина

Устао је, окренуо се и упутио натраг. У том тренутку нека бржа животиња пролетела је кроз жбуње у његовој близини. Интелигентни становник планете ју је осетио и устукнуо, испустивши ужаснут крик. Иако то није било људско биће, његов страх нас је дирило. Били смо чак спремни да му прискочимо у помоћ.

Није било потребно. Опасност је била и прошла. Чудни странац боље подухвати суд, погну главу са венцем — као лорововим — на њеном врху и кренуо даље. Али, овога пута није ишао према колибама. Грешком, није скренуо на стазу која води ка кућама, већ је наставио право, путељком што се завршава на ивици понора.

Да ли да га упозоримо? А шта ако он намерно иде тамо?

Приближавао се ивици провалије. Застао је, окренуо главу као да жели нешто да види. Уместо да се потпуно окрене и врати натраг, он коракну у страну.

— Натраг! Натраг! — врисну Ирина која више није могла да се уздржи.

Начинио је још неколико кора-

ка, а затим закорачио у празно. Опет се зачу крик.

Пред нашим очима догодило се нешто невероватно. Свет ове планете је, дакле, слеп али тек од недавно...

Радио-сунце

Стајали смо изнад странчевог тела. Правила која су нам налагала опрезност довела су нас до хорсокака. Да бисмо сазнали шта се у ствари дешава са становницима ове планете, требало је да извршимо аутопсију. Али, како да будемо сигурни да је странац заиста мртав? Нисмо знали ништа о физиологији његовог тела, па смо лако могли да постанемо убице из нехата.

— Предлажем да одмах, на лицу места, извршимо радиоскопију чијама капетан је дужан да послуша мишљење стручњака.

— Мртав је — изјави Ирина, пошто је претходно апаратом испитала тело.

Однели смо га у брод. Детаљно унутрашњих органа — рече Ирина.

— Врло добро знаш да то не смемо да урадимо — одговори капетан Зибела. — Можеш ли ти као

ми на Земљи, да уживају у бојама растиња, заласку Сунца, нијансама неба и мора.

То откриће нам није много помогло. Није могло да објасни тајну општег слепила. Шта се заправо догодило? Само два објашњења чинила су нам се могућим. Помислили смо да је планетом завладала нека општа епидемија. Затим нам је пало на памет да је разлог слепила можда црна звезда која је почела да емитује знатно јаче магнетске таласе. Замислите шта би се догодило са човеком на Земљи кад би се интензитет светлости нагло појачао, да му природа није подарила очне капке. Становници ове планете нису имали капке.

На крају смо одбацили обе претпоставке. Прво: не постоји епидемија која може тако брзо да захвати све становнике једне планете. друго: наша мерења су показала да је магнетска активност црне звезде уједначена. Сатима смо размишљали и расправљали, али прави одговор нисмо пронашли.

Ипак осћајемо

Легао сам потпуно исцрпљен. Нисам могао да заспим. Како да одгонетнемо тајну? Иако смо већ били на многим другим планетама, наш начин мишљења био је још чврсто везан за земаљске предрасуде и појмове. Ми, који смо се читавог живота купали у сунчевој светлости, нисмо могли да замислимо да очи могу да реагују на магнетске таласе а не на светлост. С друге стране, правили смо инструменте који су функционисали баш на том принципу.

То је идеја! Да пошаљемо доле робота са радио-оком исте осетљивости као очи странаца и видимо шта ће се догодити?

Скочио сам и упалио светло. Заслепило ме је. Неколико секунди могао сам да видим само нејасне обресе предмета у соби. Ево решења! Сматрали смо да је ниво радијације црне звезде нормалан самим тим што је уједначен. Можда он за становнике планете ипак није нормалан? Да, то може да објасни све.

Не, то не може да објасни ништа! Зашто би се баш са нашим доласком појачали магнетски таласи које је црна звезда емитовала увек уједначено. То је ипак само најобичнија случајност. Можда... има нечега баш у тој случајности?... У начину како смо се приближавали планети?...

Онако у пицама слетео сам у машинарницу и пронашао Леа:

— Који је домет наших локатора? Реци ми брзо колика је јачина дејства локатора на површини планете?

Гледао ме је запрепашћено. Отрчао сам до компјутера и сам прочитао бројеве. Срце ми је дивље ударало. Наши компјутери су тачно израчунали фреквенцу која најбоље продире кроз атмосферу. Међутим, наши инструменти нису тако осетљиви као очи странаца. Пошто смо желели да имамо што бољу слику, локатори су знатно повећали интензитет.

Ми смо, у ствари, били узрок њихове несреће! Ми смо ослепили овај свет!

Лео ми је нешто говорио. Нисам га слушао. Гледао сам у црну планету на којој ћемо провести још многе године спасавајући што још може да се спасе. Зачудо, помисао на мрачни пакао који нас чека донела ми је смирење.

укрштене речи

ЛЕТОВАЛИШТА НА ЦРНОГОРСКОМ ПРИМОРЈУ

Царство мора и сунца још је неокрњено, а његови поданици обилато уживају у њему, тако бар јављају са наших обала. На Црногорском приморју гости као да не осећају последице катастрофалног земљотреса — има их више него икад раније. Тако је и у туристичким центрима чија имена треба да упишете испод бројева 1, 2, 3, 4 и 5.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	УПИСИ- ВАЊА	САОП- ШТЕЊЕ ПО ДРУГОМ	ЦЕНТАР, СРЕДИШ- ТЕ	ПРИПОВЕ- КА ЈОСИ- ПА КО- ЗАРИЈА	ТОМАН МОМЕ КАПОР	"NOMEN NESCIO"	ВРСТА ОБУКЕ	УРЕДНИ, ТАМАН (ЛЕТ.)
БИТ, ЛЕЗГРО (ЛЕТ.)									
ПАРА- ЛЕЛА (ГЕОГ.)									
ПАСТО- РАЛ МАРИНА ДРЖИКА							ЗНАК ЗА ПЛАУ		
							ДОЊИ ДЕО НОГЕ		
СУДСКА ОДЛУКА						ГО364			
ДИЗНИ- ЈЕВ ЈУНАК					2	3	УМЕСНО ЛИТЕ		
УУЛА		ГОДИШЊА ОСТАВА							
РАТНА ТОРНА- РИЦА			ВОДЕНА БИЈКА					АНКЕ- ТИРА- ЊЕ	
			ИЗНАД		5		АРМЕ- РИК МЕДА		
АЛКА- ЛОИД У ЧАЈУ	НЕСТА- БИЛАН		КОФЕЖНА НАМЕРНИЦА						ИЗУЗЕО
ИТАЛИЈАН- СКИ ПЕ- ВАН ДО- МЕНИКО							ЗНАК ЗА КОТОР		
							ПЛИКАК У РЕЦИ		
ЕДЖЕМ ЧАМО			ДИНАР		ПРИТОКА ДУНАВА У АУСТРИ- ЈИ	СНИЖЕЊА НОТА, БЕ	ЗНАК ЗА РИЈЕКУ		
ПОСЛУ- ЖИТИ ЈЕЛО			РОБЕРТ ГРИМ						
ЖИВО БИКЕ, ЈЕДИН- КА									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Апаратура, номинатив, краба, Ота, атлетичар, рог, Озим, пара, Лот, П, нома, лити, ж, Уфа, ир, Ач, Ате, ара, истородан, примаран, канаринац, Амати, Аце.

лекар да гарантујеш да му то неће шкодити?

Наравно да Ирина то није могла да потврди. Били смо у безизлазном положају. Сада, када је требало да деламо, руке су нам биле везане. Зато ми се учинило да сањам кад чух како Ирина одговара:

— Имаш моју гаранцију!

— Онда га прегледај! — одсечно нареди капетан Зибела.

Капетан Зибела, који је свакако сумњао у ову Ирину тврдњу, ипак се и овога пута држао правила које каже: „У посебним ситуацијама показало је да и становници ове планете имају орган вида — онај необичан „ловоров“ венац на врху главе. То су биле њихове очи, само оне нису реаговале на светлосне таласе — јер их није ни било — већ на ултра-кратке магнетске таласе које је емитовало њихово Сунце. Могли бисмо га назвати „радио-сунцем“.

Тамни свет ове планете био је њеним становницима много мање суморан. Захваљујући свом осетљивом чулу вида могли су, као и

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд, Директор НО „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Раде Шошкић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеци	110.00 динара
6 месеци	220.00 динара
1 година	440.00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеци	220.00 динара
6 месеци	440.00 динара
1 година	880.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29/28 уз обавезу издати — НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР „Продаја“ претплата на лист „Политикин Забавник“

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	\$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skp	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА“ код ИНВЕСТ БАНК — БЕОГРАД, на рачун број 6081-620-63-257300-00031, са обавезом назнаком, претплата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

УЛИЦА ЛУЦКАСТИХ БР. 13

БАШ
УЖИВАМ
ОТКАД
САМ ПОС-
ТАВИО
ОНАЈ
НАТПИС?

МОЖДА ЈЕ ОВО
ОБИЧАЈ ТРИК,
АТ' ЈА БИХ ГА
ИПАК ОСТАВИО
НА МИРУ?

НЕ ДИРАЈ
ОПАСНОСТ

ЗАР ТИ НИСАМ СТО
ПУТА РЕКЛА ДА НЕ
КРАДЕШ КОЊЕ?

ДЕЦО? ШТА РАДИТЕ
С ТИМ КРЕВОМ?

ВИДИ ШТА САМ
ТИ КУПИЛА, КУ-
НО?

ДОКТОРЕ, ЈЕСТЕ ЛИ БИЛИ ПРИ СЕБИ
КАД СТЕ ЧИЗМАЛИ МОДЕЛ ЛИЦА ЗА
ВАШЕ ЧУДОВИШТЕ?

ВИ СТЕ ВЕТЕРИНАР?
ПОГЛЕДАЈТЕ ОНДА ШТА
НИЈЕ У РЕДУ С ТОЈА
ДВА КОЊА?

НЕМА СМИСЛА ШТО НАС
ПРИТОРАВАТЕ ДА ОВАКО ПРИ-
МАМО ПОСЕТЕ, ГАЗДАРИКЕ?

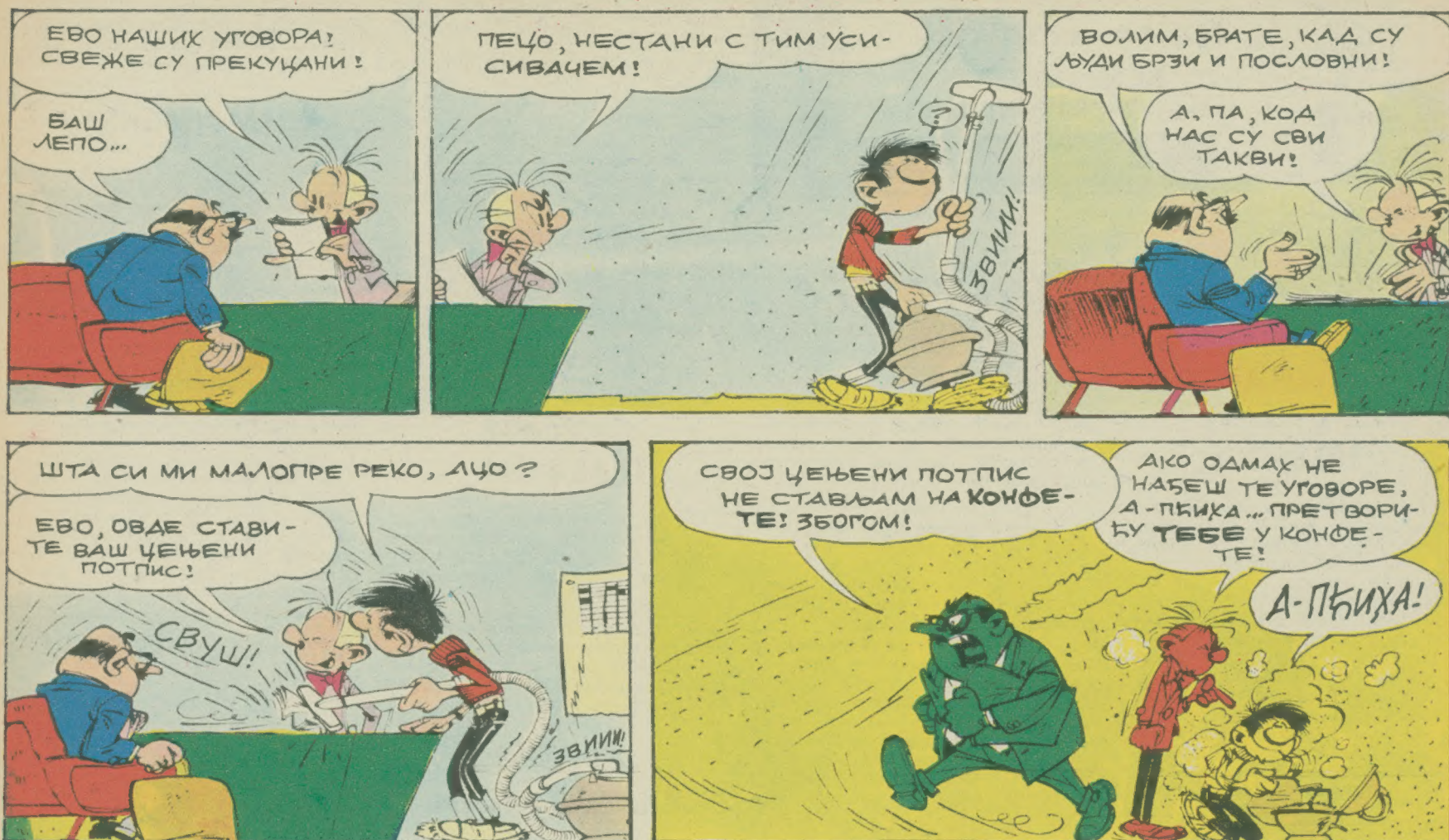
НЕ СХВАТАМ? ВИ СТЕ МИ ЈЕ-
ДИНА ПУШТЕРИЈА КОЈОЈ У КИЛО-
ГРАМ СТАНЕ ДВАДЕСЕТ ПОМО-
РАНЦИ?

ДОМАР

ДОМАРЕТ? ОТ-
КАД ЧЕСТА У
ЛИФТУ?

УХ?
ЗИВКАЈУ
МЕ БАШ
ЗА СВАКУ
СИТНИ-
ЧУ?

ОДОХ
ЈА НА
ПОЧИ-
НАМ?

НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ

РЕЗ-а!

Драги пријатељу РЕЗ-а

Овог пута смо у могућности да ти понудимо РЕЗ НАЛЕПНИЦУ којом ћеш украсити своју мајицу а приказана је на слици.

Урадили смо само 5.000 комплета, па због тога пожури са наруџбом.

Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ РЕЗ-а 61111 ЉУБЉАНА, пп 8

Износ од 30 динара, платићеш поштару по пријему налепница.

HP Kolinska

ПАДИТНИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

НЕ ОЧЕКУЈ ПРЕВИШЕ!

Не знам које занимање да изаберам: желела бих да мој будући посао буде занимљив, по могућству везан за путовања у иностранство. Можеш ли да ми кажеш колико језика треба да зна туристички водич а колико новинар и стјуардеса? Интересује ме и да ли жене могу да буду конзули? Надам се да ћеш ми помоћи у избору и да ћеш при том водити рачуна о томе да волим да путујем и да бих веома желела да видим САД, Мексико, Енглеску, Француску, Холандију.

Аурора Милосављевић
Београд

И поред жеље да ти помогнем, нисмо сигурни да ћемо у томе успети. Наиме, ниједан од послова које ти помињеш није искључиво везан за путовања, поготову не за она у иностранство. Да почнемо са послом туристичког водича: да би то постала неопходно је да добијеш бар диплому туристичког техничара и да знаш најмање један језик, што опет не значи да ће те радна организација у којој се запослиш одмах послати у иностранство. Туристички водичи потребни су и у земљи: они су ти који треба да се брину о групама страних туриста које нам долазе у посету.

Што се тиче посла новинара и ту ћемо морати да те разочарамо: дописници из иностранства морају да знају најмање један светски језик а бирају се из редова проверених и искусних новинара. Нема случајева да је за дописника из иностранства акредитован новинар-почетник.

Стјуардесе морају обавезно да знају енглески а поред њега још један светски језик. На жалост ми ти не можемо унапред рећи да ли ћеш, уколико се определиш за овај посао за који је неопходно да будеш и беспрекорно физички здрава, одмах летети и на међународним линијама.

И на крају одговор на твоје последње питање: жене могу да буду конзули.

Као што видиш, без обзира шта будеш изабрала ништа не гарантује да ћеш моћи да путујеш по свету. Зато ти саветујемо да се

определиш за посао који ти највише „лежи“ а да се за путовања пријавиш некој од туристичких организација. То нам се чини најреалнијим.

НЕ УВОЗИ СЕ

Да ли се у нашој земљи може набавити европски каталог марака Zumstein и колико кошта?

Тончи Дујновић,
Бол на Брачу

У „Филателији-Београд“ добили смо обавештење да се код њих продају само каталози наших марака. Некада је стране каталог увозила „Југословенска књига“ али их сада нема.

СЕДАМ СЛОБОДНИХ ВЕШТИНА

Волео бих да знам како је настало моје име и шта значи реч магистар?

Зоран Ђедовић,
Слободана Пенезића 3
Чачак

Име Зоран изведено је од словенске основе која се налази у именима Зоривај, Зорислав...

Изворно значење речи магистар је учитељ. У средњем веку магистром се називао учитељ „седам слободних вештина“, тј. хуманистичких наука на универзитетима. Данас се реч магистар користи као назив за академски ступањ или научни степен који се стиче после завршеног високог образовања на универзитету или некој другој високошколској установи. Студије у принципу трају 1-2 године а састоје се у увођењу кандидата у научноистраживачки рад путем специјалног курса предавања, семинара, индивидуалних истраживања под руководством наставника, испита и израде научног рада који се брани пред специјалном комисијом. Од 1960. године Општим законом о факултетима и универзитетима код нас је овај назив уведен као научни степен.

КАМИЛИЦА НЕ ПОМАЖЕ

Дванаест ми је година и донедавно сам имала дивну плаву косу која је сада почела да тамни. Спас сам потражила у камилици: приликом сваког прања њоме испирам косу али резултата нема.

Шта да радим? Како да останем плавуша? Сличан проблем мучи и моје другарице.

А. Мулахасановић,
Сарајево

Боја косе се наслеђује. То значи да ћеш и ти, ако су ти родитељи тамнокоси, имати смеђу или црну косу. Међутим, ако баш толико желиш да будеш плава, онда ти не преостаје ништа друго него да се, кад будеш мало старија, фарбаш. Уосталом, дотле има времена а можда ћеш, у међувремену, променити мишљење.

ОКРЕНИ ТЕЛЕФОН!

Интересује ме где у Југославији могу да набавим мотоцикл марке ХОНДА запремине 350 cc и колико кошта? Милан Стојановић,
Ниш

Све податке о мотоциклу који те интересује можеш да добијеш од заступника „Хонде“ за Југославију а то је „Стандард Осиек“ из Осиека, телефон 51-455.

СРЕБРО ЛАКО ТАМНИ

Желела бих да знам због чега тамни сребро и да ли постоји начин да се то спречи? В. В.
Бор

Због чега сребро тамни писали смо у броју 1478. Једини начин да то спречиш је да предмет који имаш чуваш у некој кутији. Тиме ћеш заправо само успорити процес тамњења, што и није тако страшно јер се сребро врло лако чисти: потребно је само да у некој од самоуслуга купиш прах за чишћење сребра.

РАСПРОДАТО

Можеш ли да ми кажеш где могу да набавим уџбеник за учење есперанта?

Младен Мркић,
Вучитри

Уџбеник есперанта нисмо успели да пронађемо ни у једној књижари у Београду па смо се обратили издавачу, „Научној књизи“ и сазнали да су последњи примерци продати још пре три-четири године.

МИЉА ДО МИЉЕ

Жилео бих да ми кажеш праву дужину миље јер стално наилазим на различите податке.

М. Стојадиновић,
Књажевац

То што наилазиш на различите податке о дужини миље није никакво чудо јер постоје разне миље. Тако је, рецимо, морска или, како је још зову, наутичка миља приближно једнака 1852 м, док енглеска износи тачно 1609 м. Географска миља је приближно једнака 7420 м. Овај појам географ-

ске миље одговара немачкој дефиницији, док је географска миља у англосаксонским земљама синоним морске миље. У Великој Британији постоји и адмиралитетска морска миља која приближно износи 1853 м.

ИМА ЛЕКА

Чуо сам да у нашој земљи постоји институт у којем могу да се отклоне говорне мане. Молим те да објавиш његову адресу.

Читалац из Македоније

У нашој земљи постоји неколико установа у којима се отклањају говорни поремећаји. Једна од њих је и Центар за слух, говор и глас у Скопљу. Адреса Центра је Дунавска 15 а телефон 239-226. Од директора Центра др Славчета Кирамичијевског, сазнали смо да се у овој установи успешно лече не само деца већ и одрасли. Уколико не живиш у Скопљу или неком месту које је близу њега, помоћ можеш да потражиш и у Битољу где се налази истурена јединица Центра. Њена адреса је Денанданс за слух, говор и глас, Улица Еопида Карамандија 13.

НА ЛИЦУ МЕСТА

Непознато ми је како се игра лото и спортска прогноза па те молим да ми то објасниш.

Марио Радовчић,
Пут крмана 9
Сплит

У Југословенској лутрији доби-ли смо обавештење да сваки продавац листића за лото и спортску прогнозу зна како се тикет попуњава. Зато ти предлажемо да обавештење потражиш на лицу места, то јест код продавца.

СЛАДОЛЕД

Можеш ли ми рећи како се прави сладолед?

Снежана Глодовић,
Фрање Крча 10
Земун

Постоји много врста сладоледа и да бисмо ти објаснили како се сви они праве требало би нам много простора. Зато смо одлучили да ти дамо само рецепт за сладолед од ваниле јер нам се учинио најједноставнији. За ову врсту потребно ти је мало шећера, јаја, млека, путера и ваниле. Рецепт гласи овако: пенасто умутити 300 гр шећера са 4 жуманцета. Истовремено ставити на штетњак 4/4 литра млека, 50 гр путера и шупку ваниле. Чим млеко проври, прелити га преко умућене масе, па све то ставити на ватру и лупати жицом за снег. Пре него што прокључа, склонити са ватре, протиснути кроз сито и мешати све док се не охлади. Охлађену масу ставити у фриж.

ИНСТРУМЕНТ ЦРНАЦА

Шта је бенцо?

Омер Алић,
Власеница

Бенцо је музички инструмент америчких Црнаца са 9 жица. Сличан гитари.

ДВА СЕЛА— ЈЕДНО ИМЕ

Да ли се село Дренок налази у Босни и Херцеговини или Македонији и колико има становника?

Марјан и Горан,
Београд

Постоје два насеља са именом Дренок и оба се налазе у СР Македонији. Једно је у околини Пробиштипа а друго Струге. Нисмо успели да сазнамо колико имају становника.

НАЈДУЖА УЛИЦА

Можеш ли да нам одговориш на питање која је најдужа улица на свету?

Ненад Ловрић
и Драган Веселиновић
27. октобра 25
Рума

Најдужа улица на свету је Фигеро стрит у Лос Анђелесу (САД) која води од Булеvara Колорадо до излаза на пацифички ауто-пут. Дугачка је 48 километара и 200 метара.

БИЛА ЈЕ ОКРУГЛА

Да ли знаш ко је измислио лопту и како је прва лопта изгледала?

Станко Вукчевић,
Нови Пазар

Ко је измислио лопту не знамо, али знамо да је било прилично давно и то захваљујући ликовној документацији. Игре лоптом, односно неким округлим предметом,

приказане су на разним цртежима, дуборезима, киповима. Поред ликовних докумената постоје и писани: налазе се у аналима старијих Грка, Римљана, Кинеза. Према писању неких историчара игре лоптом први су, пре око 5000 година, описали Кинези.

Кад је у питању изглед прве лопте не можемо ти рећи ништа више до да је несумњиво била — округла.

ПЕРИКА ЈЕ НАЂЕНА

Недавно сам у једном од бројева „Политикиног забавника“ прочитала писмо Сање, Дајане и Весне које су вас молиле да објавите адресу продавнице у којој би могле купити перику од праве косе. Пошто сте одговорили да таквих перика нема у продаји, молила бих вас да вашим читањем из Приштине јавите да имам перику од праве косе. Купила сам је пре 10 година али је нисам употребљавала. Уколико Сања, Дајана и Весна до сада нису успеле набавити перику коју траже, могу ми се јавити на адресу: Јелисавета Јунић, Кружићева 4/II, Сплит.

Сања, Дајана и Весна, јавите се нашој читањем из Сплита!

ВАНГАЛАКТИЧКИ РАДИО-ИЗВОР

У једном научно-популарном листу прочитао сам ријеч квазар али нисам пронашао објашњење шта она значи. Молим те да ми помогнеш.

Ј. Петровић,
Пајићева 10/XI
Сплит

Квазар је јак вангалактички радио-извор који се у оптичком подручју показује као да је звезда. Први квазар пронађен је 1963. године када је на месту једног радио-извора примећен „објект“ звездастог изгледа. Из црвеног помака у његовом спектру израчунато је да је од нас удаљен једну и по милијарду светлосних година. Под условом да је та даљина тачно одређена, то значи да квазар у оптичком подручју емитује стотинама пута више од најсјајнијих галаксија. Истовремено, он зрачи много енергичније и у другим деловима спектра посебно у радио-подручју. Од 1963. године до сада пронађено је око 200 квазара и сви су показали сличне особине: спектри им садрже емисионе, понеки и апсорпционе линије, при чему је често случај да разне групе линија у спектру имају различите црвене помаке. Примећено је да код већег броја квазара зрачење и у оптичком и у радио-подручју показује „склоност“ ка променама.

Угловни пречници квазара нису могли да буду измерени никаквим оптичким методама али се сматра да су им пречници већи од звезда а мањи од галаксија. На основу прорачуна заснованих на црвеном помаку сматра се да су квазари (тела или скуп тела) најудаљенији објекти за које знамо.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За сваку металну значку дајем 10 страних маркица, за пластичну 5. Станислав Фуштар, 58000 Сплит, Кармана 2-а.

За бројеве Забавника 1393, 1400, 1408 и 1418 нудим значку, разгледнице четири маркице и налепницу. Смиља Ломбардић, 58000 Сплит, Трг октобарске револуције 2.

За један „Цубокс“ дајем два „Забавника“. Емилија Јовановић, 19250 Мајданпек, Капетанска 78/8.

Сакупљам маркице и желим да се размењујем. За марку из Јапана, Кине, Кубе, Кореје, Канаде или Белгије нудим три разгледнице. Дарко Белић, 41000 Загреб, Пруговечка 2.

Велики сам љубитељ стрипова и желео бих да путем замене обогатим своју велику колекцију. Александар Свирачевић, 22320 Инђија, Димитрија Туповића 6-6.

Неопходан ми је број „Техничких новина“ од октобра 1973. У замену нудим маркице, стари новац, романе или ћу, по договору, платити. Уједно, ко поседује књиге и часописе из астрономије и за њега важе услови размене. Петар Мазур, 78000 Бањалучка, Капорова 23.

ПОЛИТИКА ЈУЧЕ ЈЕ НОВИ БРОЈ
ИЗАШАО ЛИСТА

Мозаик

РАЗОНОДА • ЕНИГМАТИКА • ЗНАЊЕ

ШЕСТ УМЕТНИКА ФРАНЦУСКИХ ШАНСОНА У СКАНДИНАВЦИ

МОЗАИКОВ СПЕЦИЈАЛИТЕТ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ СА УЧАУРЕНИМ СЛОВИМА (Ф)

ТРИ ПИРАМИДЕ • ОСМОСМЕРНИ МОЗАИК

ПРИЧЕ • КАЛЕНДАР ДОГАЂАЈА • АЦЕ РУСЕВСКИ СВЕ О СЕБИ

НА НОВОМ ПОСТЕРУ:

ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ И БОРИС ДВОРНИК

